

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2015. gada 22. aprīlī*

Kopējā ārpolitika un drošības politika — Ierobežojoši pasākumi, kas saistībā ar situāciju Zimbabvē vērsti pret konkrētām personām un vienībām — Ierobežojumi ieeļošana Savienības teritorijā un tās šķērsošanai — Līdzekļu iesaldēšana — Juridiskais pamats — Acīmredzama kļūda vērtējumā — Pienākums norādīt pamatojumu — Tiesības uz aizstāvību — Pamattiesības — Samērīgums

Lieta T-190/12

Johannes Tomana, ar dzīvesvietu Hararē [*Harare*] (Zimbabve), un 120 citi prasītāji, kuru uzvārdi un nosaukumi ir norādīti pielikumā un kurus sākotnēji pārstāvēja *D. Vaughan, QC, M. Lester, R. Lööf, barristers*, un *M. O'Kane, solicitor*, vēlāk – *D. Vaughan, M. Lester* un *R. Lööf*,

prasītāji,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *B. Driessen, M. Veiga* un *A. Vitro*, pārstāvji,

un

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *M. Konstantinidis, T. Scharf* un *E. Georgieva*, pārstāvji,

atbildētājas,

ko atbalsta

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko pārstāv *E. Jenkinson, C. Murrell* un *M. Holt*, pārstāvji, kuriem palīdz *S. Lee, barrister*,

persona, kas iestājusies lietā,

par prasību atcelt Padomes 2012. gada 17. februāra Lēmumu 2012/97/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2011/101/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Zimbabvi (OV L 47, 50. lpp.), Komisijas 2012. gada 21. februāra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 151/2012, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 314/2004 par dažiem ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Zimbabvi (OV L 49, 2. lpp.), un Padomes 2012. gada 27. februāra Īstenošanas lēmumu 2012/124/KĀDP, ar ko īsteno Lēmumu 2011/101/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Zimbabvi (OV L 54, 20. lpp.), ciktāl tie attiecas uz prasītājiem.

* Tiesvedības valoda – angļu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs D. Gracijs [*D. Gratsias*] (referents), tiesneši M. Kančeva [*M. Kancheva*] un K. Veters [*C. Wetter*],

sekretāre K. Kristensena [*C. Kristensen*], administratore,

nemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 10. jūnija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

- 1 2002. gada 18. februāra Kopējā nostājā 2002/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Zimbabvi (OV L 50, 1. lpp.), kas ir pieņemta, pamatojoties uz ES līguma redakcijā, kas bija spēkā pirms Lisabonas līguma, 15. pantu, Eiropas Savienības Padome pauda dziļas bažas saistībā ar situāciju Zimbabvē, it īpaši smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un it īpaši saistībā ar uzskatu, biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvības pārkāpumiem, ko ir izdarījusi Zimbabves valdība. Līdz ar to Padome uz divpadsmit mēnešu laikposmu, kas varētu tikt atjaunots, noteica ierobežojošus pasākumus, kuri bija jāpārskata katru gadu. Šie pasākumi ietvēra cita starpā dalībvalstu pienākumu liegt ieceļošanu to teritorijā vai tās šķērsošanu minētās nostājas pielikumā uzskaitītajām fiziskajām personām, kā arī tajā pašā pielikumā uzskaitīto fizisko personu vai vienību līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu. Kopējā nostāja 2002/145 tika grozīta un pagarināta uz divpadsmit mēnešu laikposmu, proti, līdz 2004. gada 20. februārim, ar Padomes 2003. gada 18. februāra Kopējo nostāju 2003/115/KĀDP, ar ko groza un pagarina Kopējo nostāju 2002/145 (OV L 46, 30. lpp.).
- 2 Kopējā nostājā 2002/145 paredzētā līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana tika īstenota ar Padomes 2002. gada 18. februāra Regulu (EK) Nr. 310/2002 par noteiktiem ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Zimbabvi (OV L 50, 4. lpp.). Tās piemērošanas laiks bija ierobežots ar divpadsmit mēnešiem, sākot no tās publicēšanas dienas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Tā tika pagarināta uz vēl vienu divpadsmit mēnešu laikposmu, proti, līdz 2004. gada 20. februārim, ar Padomes 2003. gada 18. februāra Regulu (EK) Nr. 313/2003, ar ko pagarina Regulu Nr. 310/2002 (OV L 46, 6. lpp.).
- 3 Padomes 2004. gada 19. februāra Kopējā nostājā 2004/161/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Zimbabvi (OV L 50, 66. lpp.), bija paredzēts atjaunot ar Kopējo nostāju 2002/145 ieviestos ierobežojošos pasākumus. Saskaņā ar tās 8. pantu otro daļu to piemēroja no 2004. gada 21. februāra. Tās 9. pantā bija paredzēts, ka tā būs spēkā divpadsmit mēnešus un ka tā pastāvīgi jāpārskata. Saskaņā ar šo pašu pantu “vajadzības gadījumā to atjauno vai groza, ja Padome uzskata, ka nav panākti tās mērķi”.
- 4 Padomes 2004. gada 19. februāra Regula (EK) Nr. 314/2004 par dažiem ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Zimbabvi (OV L 55, 1. lpp.) tika pieņemta, kā tas ir minēts tās preambulas 5. apsvērumā, lai ieviestu ierobežojošus pasākumus, kas ir paredzēti Kopējā nostājā 2004/161. Tostarp tās 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka tiek iesaldēti visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas pieder atsevišķiem Zimbabves valdības locekļiem un jebkurām ar tiem saistītām fiziskām vai juridiskām personām, uzņēmumiem vai vienībām, kas ir uzskaitīti šīs regulas III pielikumā. Saskaņā ar šīs pašas regulas 11. panta b) punktu Komisija ir pilnvarota grozīt minētās regulas III pielikumu, pamatojoties uz lēmumiem attiecībā uz Kopējās nostājas 2004/161 pielikumu.

5 Kopējās nostājas 2004/161 spēkā esamības termiņš tika vairākkārt pagarināts, un pēdējo reizi – līdz 2011. gada 20. februārim – tas tika izdarīts ar Padomes 2010. gada 15. februāra Lēmumu 2010/92/KĀDP, ar ko pagarina ierobežojošus pasākumus pret Zimbabvi (OV L 41, 6. lpp.).

6 Ar Padomes 2011. gada 15. februāra Lēmumu 2011/101/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Zimbabvi (OV L 42, 6. lpp.) Kopējā nostāja 2004/161 tika atcelta. Šajā lēmumā attiecībā uz personām, kuru uzvārdi un nosaukumi ir ietverti tā pielikumā, ir paredzēti ierobežojoši pasākumi, kas ir analogi tiem, kādi bija paredzēti Kopējā nostājā 2004/161.

7 It īpaši Lēmuma 2011/101 4. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai novērstu to, ka to teritorijās ieceļo vai tās šķērso Zimbabves valdības locekļi un ar viņiem saistītas fiziskas personas, kā arī citas fiziskas personas, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē. Šajā punktā minētās personas ir uzskaitītas pielikumā.”

8 Šī paša lēmuma 5. panta 1. punktā ir noteikts:

“Iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas pieder atsevišķiem Zimbabves valdības locekļiem vai ar viņiem saistītām fiziskām vai juridiskām personām, vienībām vai struktūrām, vai kas pieder jebkurām citām fiziskām vai juridiskām personām, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē. Šajā punktā minētās personas un vienības ir uzskaitītas pielikumā.”

9 Minētā lēmuma 6. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Padome, lemjot pēc kādas dalībvalsts vai Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikuma, izdara grozījumus pielikumā ietvertajā sarakstā, kā to prasa politiskās situācijas attīstība Zimbabvē.”

10 Turklāt Lēmuma 2011/101 7. pantā ir paredzēts:

“1. Pielikumā iekļauj pamatojumu fizisku vai juridisku personu un vienību iekļaušanai sarakstā.

2. Pielikumā iekļauj arī vajadzīgo informāciju attiecīgo fizisko vai juridisko personu vai vienību identificēšanai, ja tāda ir pieejama. Attiecībā uz personām tāda informācija var ietvert vārdu un uzvārdu, tostarp pieņemtos vārdus, dzimšanas datumu un vietu, valstspiederību, pasas un personas apliecības numuru, dzimumu, adresi un amatu vai profesiju. Attiecībā uz vienībām tāda informācija var ietvert nosaukumus, reģistrācijas vietu un datumu, reģistrācijas numuru un uzņēmējdarbības veikšanas vietu.”

11 Visbeidzot, saskaņā ar tā 10. panta 2. punktu Lēmums 2011/101 bija piemērojams līdz 2012. gada 20. februārim. Atbilstoši šai pašai tiesību normai šo lēmumu pastāvīgi pārskata un attiecīgi atjauno vai groza, ja Padome uzskata, ka lēmuma mērķi nav sasniegti.

12 Saskaņā ar pirmā šajā lietā apstrīdētā tiesību akta, t.i., Padomes 2012. gada 17. februāra Lēmuma 2012/97/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2011/101 (OV L 47, 50. lpp.), 1. panta 1) punktu Lēmuma 2011/101 10. panta teksts tika aizstāts ar šādu tekstu:

“1. Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

2. Šo lēmumu piemēro līdz 2013. gada 20. februārim.

3. Lēmuma 4. panta 1. punktā minētie pasākumi, ciktāl tie attiecināmi uz II pielikumā uzskaitītajām personām, tiek pārtraukti līdz 2013. gada 20. februārim.
4. Šo lēmumu regulāri pārskata un attiecīgi atjaunina vai groza, ja Padome uzskata, ka lēmuma mērķi nav sasniegti.”
- 13 Turklāt no Lēmuma 2012/97 1. panta 2) punkta izriet, pirmkārt, ka Lēmumā 2011/101 lietotais termins “pielikums” ir aizstāts ar terminu “I pielikums” un, otrkārt, ka šī pielikuma teksts ir aizstāts ar Lēmuma 2012/97 I pielikumā ietvertu tekstu. Visbeidzot, Lēmuma 2012/97 1. panta 3) punktā ir paredzēts, ka šā lēmuma II pielikumu pievieno Lēmumam 2011/101 kā II pielikumu.
- 14 Lēmuma 2012/97 preambulas 1.–5. apsvērumi ir formulēti šādi:
- “(1) Padome 2011. gada 15. februārī pieņēma Lēmumu 2011/101 [..].
- (2) Pamatojoties uz Lēmuma 2011/101 [..] atkārtotu izskatīšanu [pārskatīšanu], ierobežojošie pasākumi būtu jāatjaunina līdz 2013. gada 20. februārim.
- (3) Tomēr vairs nav iemesla dažas personas un vienības atstāt to personu un vienību sarakstā, kam piemēro Lēmumā 2011/101 [..] paredzētos ierobežojošos pasākumus.
- (4) Lai vēl vairāk atvieglinātu dialogu starp ES un Zimbabves valdību, būtu jāatceļ ieceļošanas aizliegums, kas uzlikts diviem Zimbabves valdības attiecību atjaunošanas grupas locekļiem, kuri minēti Lēmumā 2011/101 [..].
- (5) Būtu jāatjaunina informācija par dažām personām un vienībām, kas iekļautas Lēmuma 2011/101 [..] pielikuma sarakstā”.
- 15 Lēmuma 2011/101 I pielikumā, kas aizstāts saskaņā ar Lēmumu 2012/97, ir ietverti *Johannes Tomana* un 120 pārējo prasības pieteikuma A.4. pielikumā uzskaitīto prasītāju uzvārdi un nosaukumi. Šo pašu personu uzvārdi un vienību nosaukumi jau bija ietverti Lēmuma 2011/101 pielikumā pirms ar Lēmumu 2012/97 veiktajiem grozījumiem.
- 16 Saskaņā ar otrā šajā prasībā apstrīdētā tiesību akta, proti, Komisijas 2012. gada 21. februāra Īstenošanas regulas (ES) Nr. 151/2012, ar ko groza Regulu Nr. 314/2004 (OV L 49, 2. lpp.), 1. pantu Regulas Nr. 314/2004 III pielikums tika aizstāts ar jaunu pielikumu, kurā ir ietverti visu prasītāju uzvārdi un nosaukumi. Turklāt šīs pašas regulas preambulas 2. apsvērumā ir paredzēts:
- “[..] Lēmumā 2011/101 [..] identificētas fiziskās un juridiskās personas, kurām šādus ierobežojumus piemēro, kā noteikts minētā lēmuma 5. pantā, un ar Regulu [..] Nr. 314/2004 minēto lēmumu īsteno, ciktāl vajadzīga ricība Savienības līmenī. Tādēļ Regulas [..] Nr. 314/2004 III pielikums jāgroza, lai nodrošinātu atbilstību šim Padomes lēmumam.”
- 17 Turklāt ir jānorāda, ka visu prasītāju uzvārdi un nosaukumi jau bija ietverti Regulas Nr. 314/2004 III pielikumā, redakcijā, kāda bija spēkā pirms aizstāšanas saskaņā ar Īstenošanas regulas Nr. 151/2012 1. pantu.
- 18 Ar trešo šajā prasībā apstrīdēto tiesību aktu, proti, Padomes 2012. gada 27. februāra Īstenošanas lēmumu 2012/124/KĀDP, ar ko īsteno Lēmumu 2011/101 (OV L 54, 20. lpp.), tika grozīts ieraksts attiecībā uz 60. prasītāju, *Cephas George Msipa*, kura uzvārds iekļauts Lēmuma 2011/101 pielikumā.

Konkrēti, attiecībā uz viņu kolonnā, kas iepriekš bija tukša un kas attiecas uz viņa uzvārda iekļaušanas to personu sarakstā, uz kurām attiecas ar minēto lēmumu ieviestie ierobežojošie pasākumi, motīviem, tika pievienots šāds teksts:

“Bijušais apgabala gubernators, saistīts ar valdības ZANU-PF frakciju.”

- 19 2012. gada 20. aprīlī prasītāji pieprasīja Padomei darīt viņiem zināmus “visus pierādījumus un informāciju”, uz ko tā ir balstījies, pieņemot lēmumu attiecībā uz viņiem piemērot ierobežojošus pasākumus.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 20 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2012. gada 25. aprīlī, prasītāji cēla šo prasību.
- 21 Ar dokumentu, kura virsraksts ir “Iebilde par nepieņemamību” un kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2012. gada 4. jūlijā, Padome lūdza Vispārējo tiesu:
- pārbaudīt, vai no 2. līdz 109. prasītājam, kas ir fiziskas personas, patiešām atbalsta prasību;
 - ciktāl izrādīsies, ka tas tā nav, prasību noraidīt kā acīmredzami nepieņemamu daļā, kurā to cēlušas šīs personas, un piespriest pārējiem prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 22 Tā kā ar minēto dokumentu Padome būtībā lūdza galvenokārt veikt procesa organizatorisko pasākumu Vispārējās tiesas Reglamenta 64. panta izpratnē, prasītāji un Komisija tika aicināti iesniegt savus rakstveida apsvērumus saistībā ar šo lūgumu, un tie tos iesniedza attiecīgi 2012. gada 29. un 25. oktobrī.
- 23 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2012. gada 16. augustā, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste lūdza atļauju iestāties lietā atbildētāju iestāžu prasījumu atbalstam. Ar 2012. gada 25. oktobra rīkojumu Vispārējās tiesas trešās palātas priekšsēdētājs atļāva tai iestāties lietā. Apvienotā Karaliste savu iestāšanās rakstu iesniedza 2012. gada 14. decembrī. Padome, Komisija un pēc tam arī prasītāji savus rakstveida apsvērumus par minēto procesuālo rakstu iesniedza attiecīgi 2013. gada 16. un 24. janvārī un 20. februārī.
- 24 Ar 2012. gada 7. novembra vēstuli, kuras kopija tika iesniegta Vispārējās tiesas kancelejā tajā pašā dienā, prasītāji informēja Padomi, ka 66. prasītājs, *Isack Stanislaus Gorerazvo Mudenge*, ir miris.
- 25 Ar vēstuli, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegta 2012. gada 19. novembrī, prasītāji lūdza Vispārējo tiesu aicināt Padomi apstiprināt, ka iebildumu raksta B.19. pielikumā ietvertie elementi nav pierādījumi, uz kuriem tā balstījies, lai iekļautu viņu uzvārdus un nosaukumus to personu sarakstā, uz ko attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi. Tā kā būtībā runa bija par lūgumu veikt procesa organizatorisko pasākumu Reglamenta 64. panta izpratnē, Vispārējā tiesa aicināja Padomi, Komisiju un Apvienoto Karalisti iesniegt apsvērumus šajā ziņā, ko tās izdarījušas attiecīgi 2012. gada 10., 11. un 7. decembrī. Savos apsvērumos Padome turklāt informēja Vispārējo tiesu, ka ar 2012. gada 27. novembra vēstuli tā bija atbildējusi uz šā sprieduma 19. punktā minēto prasītāju pieprasījumu, un iesniedza minētās vēstules un tās pielikumu kopijas.
- 26 Turklāt, tā kā prasītāji savā 2012. gada 19. novembra vēstulē lūdza Vispārējo tiesu atzīt, ka iespējamie papildu elementi, uz kuriem atsaukusies Padome šajā tiesvedības stadijā, netiks ņemti vērā un netiks pievienoti lietas materiāliem, prasītājiem ar 2012. gada 26. novembra vēstuli tika atgādināts, ka papildus piedāvātajiem pierādījumiem ir piemērojams Reglamenta 48. panta 1. punkts.

- 27 Replikas rakstā, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2013. gada 31. janvārī, prasītāji informēja Vispārējo tiesu par 83. prasītāja, *John Landa Nkomo*, nāvi.
- 28 Ar vēstuli, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegta 2013. gada 25. februārī, Padome informēja Vispārējo tiesu par tās 2013. gada 18. februāra Lēmuma 2013/89/KĀDP, ar groza Lēmumu 2011/101 (OV L 46, 37. lpp.), pieņemšanu. Ar to tika grozīts Lēmuma 2011/101 I pielikums tādejādi, ka no to personu un vienību saraksta, kurām ir piemērojami konkrētie ierobežojošie pasākumi, tika svītroti šādi uzvārdi un nosaukumi: 6. prasītājs, *David Chapfika*, 9. prasītājs, *Tinaye Chigudu*, 16. prasītājs, *Tongesai Shadreck Chipanga*, 32. prasītājs, *R. Kwenda*, 38. prasītājs, *Shuvai Ben Mahofa*, 42. prasītājs, *G. Mashava*, 54. prasītājs, *Gilbert Moyo*, 58. prasītājs, *S. Mpabanga*, 60. prasītājs, *Cephas George Msipa*, 64. prasītājs, *C. Muchono*, 66. prasītājs, *Isack Stanislaus Gorerazvo Mudenge*, 67. prasītājs, *Columbus Mudonhi*, 68. prasītājs, *Bothwell Mugariri*, 70. prasītājs, *Isaac Mumba*, 78. prasītājs, *S. Mutsvunguma*, 83. prasītājs, *John Landa Nkomo*, 84. prasītājs, *Michael Reuben Nyambuya*, 88. prasītājs, *David Pagwese Parirenyatwa*, 89. prasītājs, *Dani Rangwani*, 92. prasītājs, *Richard Ruwodo*, 109. prasītājs, *Patrick Zhuwao*, un 113. prasītāja, *Divine Homes (Private) Ltd*.
- 29 Ar Komisijas 2013. gada 19. februāra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 145/2013, ar ko groza Regulu Nr. 314/2004 (OV L 47, 63. lpp.), tika grozīts šīs pēdējās regulas III pielikums, svītrojot šī pielikuma ierakstus, kas attiecas uz iepriekš 28. punktā minētajām personām un vienībām.
- 30 Prasītāji tika aicināti iesniegt savus apsvērumus par šā sprieduma 28. punktā minēto Padomes vēstuli, bet tie šo lūgumu nav izpildījuši.
- 31 Saskaņā ar 2013. gada 27. marta Lēmumu 2013/160/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2011/101 (OV L 90, 95. lpp.), 1. panta 1) punktu Lēmuma 2011/101 10. panta 3. punkta teksts tika aizstāts ar tekstu, saskaņā ar kuru “Lēmuma 4. panta 1. punktā un 5. panta 1. un 2. punktā minētie pasākumi, ciktāl tie attiecināmi uz II pielikumā uzskaitītajām personām un vienībām, tiek pārtraukti līdz 2014. gada 20. februārim” un “apturēšanu pārskata reizi trijos mēnešos”. Turklāt Lēmuma 2013/160 1. panta 2) punktā ir paredzēts, ka Lēmuma 2011/101 II pielikums tiek aizstāts ar tekstu, kas izklāstīs Lēmuma 2013/160 pielikumā.
- 32 Vairākuma prasītāju – gan fizisko personu, gan vienību – uzvārdi un nosaukumi ir ietverti Lēmuma 2011/101 II pielikumā, kas aizstāts saskaņā ar Lēmumu 2013/160. Tajā nav ietverti šādu prasītāju uzvārdi un nosaukumi: 3. prasītājs, *Happyton Mabhuya Bonyongwe*, 12. prasītāja, *Augustine Chihuri*, 18. prasītājs, *Constantine Chiwenga*, 75. prasītājs, *Didymus Noel Edwin Mutasa*, 86. prasītājs, *Douglas Nyikayaramba*, 99. prasītājs, *Perence Samson Chikerema Shiri*, 102. prasītājs, *Jabulani Sibanda*, 104. prasītājs, *Philip Valerio Sibanda*, 120. prasītāja, *Zimbabwe Defence Industries (Private) Ltd*, un 121. prasītāja, *Zimbabwe Mining Development Corp*.
- 33 Padomes 2013. gada 27. marta Regulas (ES) Nr. 298/2013, ar ko groza Regulu Nr. 314/2004 (OV L 90, 48. lpp.), 1. pantā ir noteikts, ka “Regulas [...] Nr. 314/2004 6. panta piemērošana tiek apturēta līdz 2014. gada 20. februārim, ciktāl tas attiecas uz šīs regulas pielikumā uzskaitītajām personām un vienībām”, un ka “apturēšanu pārskata reizi trijos mēnešos”. Regulas Nr. 298/2013 pielikumā ir uzskaitīti tie paši fizisko personu uzvārdi un vienību nosaukumi, kas ietverti Lēmuma 2011/101 II pielikumā, kas aizstāts saskaņā ar Lēmumu 2013/160 (skat. šā sprieduma 32. punktu).
- 34 Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs ir ticis mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas astotajā palātā, kurai attiecīgi ir iedalīta šī lieta.
- 35 Ar vēstuli, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegta 2013. gada 26. septembrī, Padome informēja Vispārējo tiesu par tās 2013. gada 23. septembra Īstenošanas lēmuma 2013/469/KĀDP, ar ko īsteno Lēmumu 2011/101 (OV L 252, 31. lpp.), pieņemšanu. Ar to tika grozīts Lēmuma 2011/101 I pielikums tādejādi, ka no tā tika svītrots 121. prasītāja, *Zimbabwe Mining Development*, nosaukums.

36 Turklāt ar Komisijas 2013. gada 23. septembra Regulu (ES) Nr. 915/2013, ar ko groza Regulu Nr. 314/2004 (OV L 252, 23. lpp.), tika grozīts šis pēdējās regulas III pielikums, svītrojot tajā ietverto ierakstu par 121. prasītāju.

37 Ar vēstuli, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegta 2014. gada 20. februārī, Padome informēja Vispārējo tiesu par tās 2014. gada 17. februāra Lēmuma 2014/98/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2011/101 (OV L 50, 20. lpp.), kā arī tās 2014. gada 17. februāra Regulas (ES) Nr. 153/2014, ar ko groza Regulu Nr. 314/2004 un atceļ Regulu (ES) Nr. 298/2013 (OV L 50, 1. lpp.), pieņemšanu.

38 Saskaņā ar Lēmuma 2014/98 1. panta 2. punktu Lēmuma 2011/101 10. panta teksts tika aizstāts ar šādu tekstu:

“1. Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

2. Šo lēmumu piemēro līdz 2015. gada 20. februārim.

3. Lēmuma 4. panta 1. punktā un 5. panta 1. un 2. punktā minētie pasākumi, ciktāl tos piemēro II pielikumā uzskaitītajām personām un vienībām, tiek pārtraukti līdz 2015. gada 20. februārim.

Apturēšanu pārskata reizi trijos mēnešos.

4. Šo lēmumu regulāri pārskata un attiecīgi atjauno vai groza, ja Padome uzskata, ka lēmuma mērķi nav sasniegti.”

39 Turklāt Lēmuma 2014/98 2. pantā ir paredzēts, ka “Lēmuma 2011/101/KĀDP I pielikumā iekļautās personas, kas ir uzskaitītas šā lēmuma pielikumā, tiek pievienotas Lēmuma 2011/101/KĀDP II pielikumā”. Lēmuma 2014/98 pielikumā ir ietverti 3., 12., 18., 75., 86., 99., 102. un 104. prasītāja uzvārdi.

40 Savukārt Regulā Nr. 153/2014 ir noteikts:

“1. pants

Regulu [...] Nr. 314/2004 groza šādi:

1) Regulas 6. pantam pievieno šādu punktu:

“4. Šā panta 1. un 2. punktā paredzētos pasākumus aptur, ciktāl tie attiecas uz IV pielikumā minētajām personām un vienībām.”;

2) šīs regulas pielikumu pievieno kā IV pielikumu.

2. pants

Regula [...] Nr. 298/2013 tiek atcelta.

3. pants

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.”

- 41 Regulas Nr. 314/2004 IV pielikumā, kas pievienots ar Regulu Nr. 153/2014, ir ietverti visu to prasītāju – fizisko personu un vienību – uzvārdi un nosaukumi, kuru uzvārdi un nosaukumi joprojām bija uzskaitīti minētās regulas III pielikumā, izņemot vienīgi 120. prasītājas, *Zimbabwe Defence Industries*, nosaukumu, kura ir vienīgā, kam vēl joprojām bija piemērojami un nebija apturēti minētajā regulā paredzētie līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanas pasākumi.
- 42 Vispārējā tiesa aicināja pārējos lietas dalībniekus iesniegt savus apsvērumus par šā sprieduma 37. punktā minēto Padomes vēstuli. Prasītāji un Komisija izpildīja šo lūgumu attiecīgi 2014. gada 21. un 4. martā.
- 43 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Vispārējā tiesa (astotā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un Reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros aicināja lietas dalībniekus rakstveidā atbildēt uz noteiktiem jautājumiem un iesniegt noteiktus dokumentus. Lietas dalībnieki šo lūgumu izpildīja noteiktajā termiņā.
- 44 2014. gada 10. jūnija tiesas sēdē tika uzklauti lietas dalībnieku, izņemot Apvienoto Karalisti, kura tajā nepiedalījās, mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem.
- 45 Tiesas sēdē Padome pievienoja lietas materiāliem dažus avīžu rakstus, no kuriem izriet, ka 68. prasītājs, *Bothwell Mugariri*, 96. prasītājs, *Lovemore Sekeremayi*, un 98. prasītājs, *Nathan Marwirakuwa Shamuyarira*, ir miruši. Prasītāju pārstāvji apstiprināja pirmo divu minēto personu nāves faktu, bet norādīja, ka atbilstoši viņu rīcībā esošajām ziņām informācija par *Mugariri* k-ga nāvi nav patiesa. Turklāt, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu, prasītāju pārstāvji apstiprināja, ka šo pārstāvju ieskatā viņus esot pilnvarojuši visi prasītāji, un piedāvāja iesniegt rakstisku pilnvarojumu attiecībā uz katru prasītāju, attiecībā uz kuru šāds pilnvarojums nebija pievienots viņu prasības pieteikumam. Tiesas sēdes protokolā ir iekļauta atzīme par iepriekš minēto dokumentu un paziņojumu iesniegšanu.
- 46 Tiesas sēdē Vispārējā tiesa aicināja prasītājus un Padomi sniegt rakstveida atbildes uz noteiktiem jautājumiem un iesniegt noteiktus dokumentus, tostarp nepieciešamos pilnvarojumus. Šie lietas dalībnieki izpildīja Vispārējās tiesas lūgumu noteiktajā termiņā, un pēc tam ar astotās palātas priekšsēdētāja lēmumu rakstveida process tika pabeigts.
- 47 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- atcelt Lēmumu 2012/97, Īstenošanas regulu Nr. 151/2012 un Īstenošanas lēmumu 2012/124, ciktāl tie attiecas uz prasītājiem;
 - piespriest Padomei un Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 48 Padomes un Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- prasību noraidīt;
 - piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 49 Apvienotā Karaliste atbalsta Padomes un Komisijas prasījumus noraidīt prasību.

Juridiskais pamatojums

1. Par mirušajiem prasītājiem

- 50 Judikatūrā ir atzīts, ka prasību par atcelšanu, ko cēlis akta adresāts, var uzturēt tā vispārējs tiesību pārņēmējs, it īpaši fiziskas personas nāves gadījumā (Vispārējās tiesas spriedums, 2004. gada 8. jūlijs, *JFE Engineering u.c./Komisija*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00, Krājums, II-2501. lpp., 46. punkts; šajā ziņā skat. arī Tiesas spriedumu, 1983. gada 20. oktobris, *Gutmann/Komisija*, 92/82, Krājums, 3127. lpp., 2. punkts).
- 51 Konkrētajā lietā, kā tas norādīts šā sprieduma 24. un 27. punktā, 66. prasītājs, *I. S. G. Mudenge*, un 83. prasītājs, *J. L. Nkomo*, nomira tiesvedības laikā. Turklāt, atbildot uz vienu no jautājumiem, kas tiem tika uzdoti tiesas sēdē un uz kuriem bija jāsniedz rakstveida atbilde, prasītāju pārstāvji apstiprināja, ka 96. prasītājs, *Lovemore Sekeremayi*, un 98. prasītājs, *Nathan Marwirakuwa Shamuyarira*, ir nomiruši tiesvedības laikā. Visbeidzot, šajā pašā sakarā prasītāju pārstāvji norādīja, ka 32. prasītājs, *R. Kwenda*, arī nomira tiesvedības laikā.
- 52 Attiecībā uz visiem iepriekš minētajiem mirušajiem prasītājiem prasītāju pārstāvji norādīja, ka viņu vispārējie mantinieki, kas šeit visos gadījumos ir viņu atraitnes, vēlas turpināt tiesvedību, un iesniedza šim nolūkam notāra klātbūtnē šo atraitņu sagatavotos rakstveida paziņojumus. Turpmāk šajā spriedumā ar terminu “prasītāji”, ciktāl tas attiecas uz iepriekš minētajiem mirušajiem prasītājiem, tiek apzīmēti viņu vispārējie mantinieki, kas iesnieguši rakstveida paziņojumu par savu vēlmi turpināt šo tiesvedību.

2. Par to, vai visi prasītāji, kas ir fiziskas personas, ir devuši pilnvarojumu advokātiem, kuri parakstīja prasības pieteikumu

- 53 Kā minēts šā sprieduma 21. punktā, Padome ar atsevišķu dokumentu lūdza Vispārējo tiesu pārbaudīt, vai visi prasītāji, kas ir fiziskas personas, “patiešām atbalsta prasību šajā lietā”. Šajā ziņā tā norāda, ka prasītāju pārstāvji savam prasības pieteikumam nav pievienojuši nevienu pilnvarojumu, nedz kādu citu pierādījumu tam, ka 2. līdz 110. prasītājs, kuri ir fiziskas personas, viņus ir pienācīgi pilnvarojuši.
- 54 Padome tāpat apgalvo, ka prasība ir jāatzīst par nepieņemamu attiecībā uz šiem prasītājiem, ja vien viņu pārstāvji neiesniedz attiecībā uz katru no šīm personām pierādījumus par viņu vēlmi celt prasību. Šajā ziņā Padome balstās uz Tiesas 1965. gada 16. februāra spriedumu *Barge/Augstā iestāde* (14/64, Krājums, 69., 77. lpp.). Šo Padomes lūgumu atbalsta arī Komisija.
- 55 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar, pirmkārt, Protokola par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem 19. panta trešo un ceturto daļu un 21. panta pirmo daļu, kas tiesvedībai Vispārējā tiesā ir piemērojamas atbilstoši šo pašu statūtu 53. panta pirmajai daļai, un, otrkārt, Reglamenta 43. panta 1. punkta pirmo daļu lietas dalībnieki, kas nav dalībvalstis un Eiropas Savienības iestādes, EBTA Uzraudzības iestāde vai valstis, kas ir Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) dalībvalstis, ir jāpārstāv advokātam, kas atbilst nosacījumam par to, ka viņš ir tiesīgs praktizēt kādas dalībvalsts tiesās vai tādas valsts tiesās, kas ir EEZ līguma līgumslēdzēja puse. Turklāt prasības pieteikumā ir jābūt prasītāja vārdam un pastāvīgai adresei un ziņām par parakstītāju. Visbeidzot, katra procesuālā dokumenta oriģinālu paraksta attiecīgā lietas dalībnieka pārstāvis vai advokāts.
- 56 Tomēr pienākums pievienot prasības pieteikumam “pierādījumu tam, ka advokātu ir pilnvarojusi persona, kas ir tiesīga to darīt”, Reglamenta 44. panta 5. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts tikai attiecībā uz juridiskām personām. Tātad Reglaments ļauj fiziskām personām būt pārstāvētām ar advokātu, tam neuzrādot pilnvarojumu, lai gan juridiskas personas gadījumā šāds pilnvarojums ir jāuzrāda (Vispārējās tiesas spriedums, 2006. gada 22. februāris, *Le Levant 001 u.c./Komisija*, T-34/02, Krājums, II-267. lpp., 64. punkts).

- 57 Apstākļi, ka fizisku personu pārstāvošiem advokātiem nav pienākuma iesniegt viņu klienta parakstīto pilnvarojumu, neapšaubāmi ir attaisnojams ar apsvērumu, ka, ja kādas dalībvalsts advokātu kolēģijas dalībnieks, uz kuru kā tādu attiecas profesionālās ētikas normas, paziņo, ka viņu pienācīgi ir pilnvarojis viņa klients, šo paziņojumu principā atzīst par pietiekami uzticamu (šajā ziņā skat. Tiesas spriedumu, 2007. gada 18. janvāris, *PKK un KNK/Padome*, C-229/05 P, Krājums, I-439. lpp., 119. punkts).
- 58 Tomēr, ņemot vērā arī šā sprieduma 55. punktā atgādinātās normas, ir jāsecina, ka Vispārējai tiesai, pirms tā sāk izskatīt tai iesniegto prasību, ir jāpārlicinās, ka advokātu, kurš parakstījis prasības pieteikumu, persona, kuras vārdā ir celta šī prasība, patiešām ir izraudzījusi kā savu pārstāvi. Ņemot vērā šā sprieduma 57. punktā minēto apsvērumu, ir jāatzīst, ka fakti, ka advokāts ir parakstījis un iesniedzis prasības pieteikumu kādas fiziskas personas vārdā, Vispārējā tiesa parasti uzskata par šī advokāta netiešu paziņojumu, ka attiecīgā fiziskā persona viņu ir pienācīgi pilnvarojusi, un Vispārējā tiesa uzskata šā veida paziņojumu par pietiekamu. Tomēr, ja pastāv konkrēti apstākļi, kas var radīt šaubas par šī netiešā paziņojuma patiesumu, Vispārējā tiesa ir tiesīga pieprasīt attiecīgajam advokātam pierādīt viņa pilnvarojuma reālu pastāvēšanu.
- 59 Tieši šajā ziņā ir jāsaprot iepriekš 54. punktā minētais spriedums lietā *Barge/Augstā iestāde* (77. punkts), saskaņā ar kuru advokātam nav “jāpamato, ka viņš ir pienācīgi pilnvarots celt prasību, izņemot šī pilnvarojuma iesniegšanu, ja tas tiek apstrīdēts”. Proti, šis apgalvojums ir jāaplūko minētās lietas kontekstā, kā tas izriet no ģenerāladvokāta K. Rēmera [*K. Roemer*] secinājumiem saistībā ar iepriekš 54. punktā minēto spriedumu lietā *Barge/Augstā iestāde* (Krājums, 69., 81. un 82. lpp.).
- 60 No minētajiem secinājumiem izriet, ka tolaik Tiesa bieži pieprasīja iesniegt rakstisku pilnvarojumu pat no prasītājiem, kas bija fiziskas personas, lai gan attiecīgajā Tiesas Reglamenta normā tas nebija prasīts – tāpat kā šāda prasība tagad nav noteikta Vispārējās tiesas Reglamentā. Prasītāja advokāts lietā, kurā pasludināts iepriekš 54. punktā minētais spriedums *Barge/Augstā iestāde*, bija iesniedzis šādu pilnvarojumu vienlaikus ar prasības pieteikuma iesniegšanu, bet šajā iesniegtajā pilnvarojumā bija norādīta cita lieta. Pēc prasības pieteikuma iesniegšanas viņš iesniedza jaunu pilnvarojumu, kas attiecās uz konkrēto lietu, un līdz ar to Tiesai bija jānolemj, vai ar šo vēlāko iesniegšanu pietiek vai tomēr apstākļi, ka pienācīgs pilnvarojums nebija iesniegts vienlaikus ar prasības celšanu, izraisa šīs prasības nepieņemamību. Tiesa izvēlējās pirmo no šīm atbildēm.
- 61 Tātad pretēji tam, ko, šķiet, apgalvo Padome, no minētā sprieduma neizriet, ka otra tiesvedības puse – nenorādot uz īpašiem apstākļiem, kas pamatotu tās pieprasījumu – ir tiesīga pieprasīt, lai prasītāja, kas ir fiziska persona, advokāts iesniegtu viņa klienta sagatavoto pilnvarojumu un ka tā neiesniegšanas gadījumā prasība būtu jānoraida kā nepieņemama. Ja otrai tiesvedības pusei tiktu atzīta šāda iespēja, tad normai, saskaņā ar kuru advokāts var pārstāvēt fiziskas personas bez pilnvarojuma iesniegšanas, lielā mērā tiktu atņemta jēga un tiesvedība varētu tikt nepamatoti padarīta sarežģītāka un ilgāka, it īpaši tādā gadījumā kā aplūkotajā lietā, kurā prasību ir iesniegušas daudzas fiziskas personas, kas turklāt dzīvo ārpus Eiropas Savienības. Prasības, kas izriet no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā paredzētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, un šā sprieduma 57. punktā izklāstītie apsvērumi arī apstiprina drīzāk tēzi, ka šāda pilnvarojuma iesniegšanu var prasīt tikai tad, ja konkrēti apstākļi var radīt šaubas par šī pilnvarojuma pastāvēšanu (skat. šā sprieduma 58. punktu).
- 62 Šajā lietā tiesas sēdē prasītāju pārstāvji, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu, formāli apstiprināja, ka viņu ieskatā, katrs no prasītājiem ir pienācīgi viņus pilnvarojis. Turklāt viņi piedāvāja iesniegt – attiecībā uz visiem prasītājiem, par kuriem tas vēl nebija izdarīts – rakstisku pilnvarojumu. Terminā, ko šim nolūkam viņiem ir noteikusi Vispārējā tiesa, prasītāju pārstāvji faktiski iesniedza šādus notāra klātbūtnē sagatavotus pilnvarojumus attiecībā uz 2.–110. prasītāju, izņemot šā sprieduma 51. punktā minētos mirušos prasītājus. Šajā ziņā ir jānorāda, ka viņi ir iesnieguši arī šādu pilnvarojumu, kas izsniegts 68. prasītāja, *Bothwell Mugariri*, vārdā. Tātad ir izrādījies, kas informācija par šī pēdējā minētā prasītāja nāvi, kas sniegta preses rakstos, ko Padome tiesas sēdē pievienoja lietas materiāliem,

neatbilst patiesībai. Turklāt ir jānorāda, ka, ņemot vērā šā sprieduma 60. punktā izklāstītos apsvērumus, apstāklim, ka iesniegtie pilnvarojumi bija sagatavoti pēc prasības celšanas, nav nekādas nozīmes.

- 63 Līdz ar to ir jāsecina, ka nav pamata nekādām šaubām attiecībā uz pilnvarojuma, ko katrs no prasītājiem ir sniedzis saviem pārstāvjiem tiesvedībā Vispārējā tiesā, reālo pastāvēšanu.

3. Par prasītāju intereses celt prasību saglabāšanos

- 64 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru strīda priekšmetam – tāpat kā prasītāja interesei celt prasību – ir jāturpina pastāvēt līdz tiesas nolēmuma pasludināšanai, pretējā gadījumā lieta ir jāizbeidz, līdz ar ko prasības rezultātam ir jābūt spējīgam sniegt labumu lietas dalībniekam, kas to ir cēlis (skat. Tiesas spriedumu, 2007. gada 7. jūnijs, *Wunenburger/Komisija*, C-362/05 P, Krājums, I-4333. lpp., 42. punkts un tajā minētā judikatūra; Tiesas spriedumu, 2008. gada 17. aprīlis, *Flaherty u.c./Komisija*, C-373/06 P, C-379/06 P un C-382/06 P, Krājums, I-2649. lpp., 25. punkts).
- 65 Ir jāatgādina, ka attiecībā uz dažiem prasītājiem apstrīdētie ierobežojošie pasākumi ir tikuši atcelti (skat. šā sprieduma 28., 29., 35. un 36. punktu). Turklāt attiecībā uz visiem prasītājiem, kuru vārdi vai nosaukumi joprojām ir iekļauti to personu un vienību sarakstā, uz kurām šie pasākumi attiecas, izņemot vienu prasītāju, to piemērošana ir apturēta (skat. šā sprieduma 32., 33. un 37.–41. punktu).
- 66 Taču 2013. gada 28. maija spriedumā *Abdulrahim/Padome un Komisija* (C-239/12 P), kas attiecās uz personu, attiecībā uz kuru ierobežojošie pasākumi tika pieņemti tādēļ, ka – kā tiek apgalvots – viņa bija saistīta ar teroristu organizācijām, un tika atcelti tiesvedības laikā, Tiesa atgādināja, ka šādiem pasākumiem ir būtiska nelabvēlīga iedarbība un nozīmīga ietekme uz attiecīgo personu tiesībām un brīvībām. Tiesas skatījumā papildus līdzekļu iesaldēšanai, kas pati par sevi savas plašās piemērojamības dēļ satriec gan attiecīgo personu profesionālo, gan ģimenes dzīvi un rada šķērsli daudzu juridisko aktu noslēgšanai, ir jāņem vērā kauna traips un neuzticēšanās, kas seko attiecīgo personu publiskai atzīšanai par saistītām ar teroristu organizāciju. Tiesa tādējādi ir nospriedusi, ka šāda prasītāja interese celt prasību – lai gan viņa uzvārds ticis svītrots no strīdīgā saraksta – saglabājas, lai Savienības tiesa atzītu, ka viņš nekad nav bijis jāiekļauj šajā sarakstā vai ka viņš tajā nebija jāiekļauj saskaņā ar Savienības iestāžu piemēroto procedūru. Turpinājumā Tiesa norādīja, ka, lai arī, atzīstot apstrīdētā akta prettiesiskumu vien, nevar tikt atlīdzināts materiālais kaitējums vai privātās dzīves aizskārums, tomēr viņš var tikt attaisnots vai viņam sniegts noteikta veida atlīdzinājums par morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts šī prettiesiskuma dēļ, un tādējādi pamatota viņa intereses celt prasību saglabāšanās. Visbeidzot, Tiesa norādīja, ka apstākļi, ka attiecīgie ierobežojošie pasākumi ir tikuši galīgi atcelti, nenozīmē, ka neturpina pastāvēt interese celt prasību attiecībā uz tiesību aktu, ar kuriem noteikti šie pasākumi, sekām laikposmā no to spēkā stāšanās datuma līdz to atcelšanas datumam (spriedums *Abdulrahim/Padome un Komisija*, minēts iepriekš, 70.–72. un 82. punkts).
- 67 Lai arī prasītājiem šajā lietā ierobežojošie pasākumi ir tikuši piemēroti nevis tādēļ, ka tie būtu saistīti ar teroristu organizācijām, bet gan tādēļ, ka tie bija tādas valdības locekļi, kas – apstrīdēto tiesību aktu autoru ieskatā – izdarīja smagus cilvēktiesību pārkāpumus vai bija saistīti ar šādiem locekļiem, vai arī ir personas, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē, argumentācija, ko Tiesa sniegusi iepriekš 66. punktā minētajā spriedumā *Abdulrahim/Padome un Komisija* (70.–72. un 82. punkts), tāpat ir piemērojama *mutatis mutandis* viņu gadījumiem, un līdz ar to ir jāsecina, ka viņu interese celt prasību joprojām pastāv, lai gan attiecībā uz dažiem no tiem apstrīdētie ierobežojošie pasākumi ir tikuši atcelti un dažiem citiem – apturēti.

4. Par noteiktiem argumentiem, ko Komisija izvirzījusi, lai apstrīdētu prasības pieņemamību

- 68 Pirmkārt, Komisija apstrīd lūguma atcelt Padomes tiesību aktus pieņemamību attiecībā uz Komisiju, jo tā nevarot būt atbildētāja lietās par Padomes pieņemtajiem tiesību aktiem.

- 69 Tomēr, tā kā prasībā tiek lūgts atcelt gan divus Padomes pieņemtus tiesību aktus, gan vienu Komisijas pieņemtu tiesību aktu, ir pareizi, ka prasītāji prasības pieteikumā ir minējuši abas šīs iestādes kā atbildētājas šajā lietā.
- 70 Otrkārt, Komisija norāda, ka tās ieskatā prasība par Īstenošanas lēmuma 2012/124 atcelšanu esot jāuzskata par celtu tikai 60. prasītāja, *Cephas George Msipa*, vārdā, jo minētais lēmums skar tikai viņu. Tomēr tai ir šaubas par šādas prasības pieņemamību, jo ar attiecīgo lēmumu Lēmums 2011/101 esot grozīts tikai attiecībā uz motīviem, kuru dēļ šā prasītāja uzvārds ir iekļauts to personu sarakstā, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, un līdz ar to neesot grozīts viņa tiesiskais stāvoklis. Komisija piebilst, ka, ja būtu jāuzskata, ka lūgumu par minētā lēmuma atcelšanu iesnieguši visi prasītāji, tas būtu jānoraida kā nepieņemams, jo “nevienam no prasītājiem nav juridiskas intereses apstrīdēt šo Padomes tiesību aktu”.
- 71 Šo argumentu nevar atbalstīt. Ir jāatgādina, ka pēc tam, kad saskaņā ar Lēmumu 2012/97 tika grozīts Lēmums 2011/101, tostarp aizstājot šī pēdējā minētā lēmuma I pielikumu ar jaunu pielikumu, ar Īstenošanas lēmumu 2012/124 no jauna tika grozīts Lēmuma 2011/101 I pielikums attiecībā uz 60. prasītāju, lai kolonnā, kas iepriekš bija tukša un kas attiecas uz motīviem, tiktu iekļauts šā sprieduma 18. punktā norādītais teksts. No tā izriet, ka – tāpat kā Lēmums 2012/97 – Īstenošanas lēmums 2012/124 tieši un individuāli skar 60. prasītāju un groza viņa tiesisko stāvokli, ciktāl ar to Lēmuma 2011/101 I pielikumam, kas aizstāts saskaņā ar Lēmumu 2012/97, ir pievienoti motīvi, kas pamato konkrēto ierobežojošo pasākumu pieņemšanu attiecībā uz šo personu.
- 72 Tātad 60. prasītāja prasība atcelt Īstenošanas lēmumu 2012/124 ir pieņemama. Tad, ja runa ir par vienu un to pašu prasību, konstatējums par prasības pieņemamību attiecībā uz vienu prasītāju novērš nepieciešamību izvērtēt pārējo prasītāju tiesības celt prasību (Tiesas spriedums, 1993. gada 24. marts, *CIRFS u.c./Komisija*, C-313/90, Krājums, I-1125. lpp., 31. punkts, un Vispārējās tiesa spriedums, 1998. gada 15. septembris, *European Night Services u.c./Komisija*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 un T-388/94, Krājums, II-3141. lpp., 61. punkts). Proti, ar prasību tiek lūgts atcelt apstrīdētos tiesību aktus tiktāl, ciktāl tie attiecas uz prasītājiem. Tā kā Īstenošanas lēmums 2012/124 attiecas tikai uz 60. prasītāja uzvārdu, ir acīmredzams, ka gadījumā, ja prasība tiks apmierināta, minētais lēmums tiks atcelts tikai attiecībā uz viņu.

5. Par lietas būtību

- 73 Savas prasības pamatojumam prasītāji izvirza piecus pamatus, kas būtībā attiecas uz, pirmkārt, to, ka nepastāv piemērots juridiskais pamats, lai to personu vidū, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, tiktu iekļautas personas vai vienības, kas nav ne Zimbabves vadītāji, ne ar viņiem saistītas personas, otrkārt, acīmredzamu kļūdu vērtējumā, treškārt, pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, ceturtkārt, to tiesību uz aizstāvību pārkāpumu un, piektkārt, samērīguma principa pārkāpumu.
- 74 Vispirms ir jāuzskata pirmais prasības pamats, kas attiecas uz apstrīdēto tiesību aktu juridisko pamatu, pēc tam – trešais un ceturtais pamats, kuros rodas procesuālie jautājumi, un visbeidzot otrais un piektais pamats, kuri ir saistīti ar lietas būtību.

Par pirmo prasības pamatu – to, ka nepastāvot piemērots juridiskais pamats, lai to personu vidū, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, tiktu iekļautas personas vai vienības, kas nav ne Zimbabves vadītāji, ne ar viņiem saistītas personas

- 75 Pirmajā prasības pamatā prasītāji būtībā norāda, ka nepastāvot nekāds piemērots juridiskais pamats, lai attaisnotu, ka to personu sarakstā, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, ir iekļautas daudzas personas, kam pat nav pārņemts, ka tās būtu Zimbabves vadītāji vai ar šiem vadītājiem saistīti indivīdi vai vienības. Prasītāju ieskatā ar to vien, ka attiecīgajām personām tiek pārņemts, ka tās pagātnē

ir bijušas iesaistītas noziedzīgās darbībās vai citos likumpārkāpumos, nevarot pietikt, lai attaisnotu to uzvārdu vai nosaukumu iekļaušanu to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi.

76 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pirmais no šajā prasībā apstrīdētajiem tiesību aktiem, proti, Lēmums 2012/97, tika pieņemts, pamatojoties uz LES 29. pantu, kurā ir paredzēts:

“Padome pieņem lēmumus, kuros nosaka Savienības attieksmi īpašos ģeogrāfiskos vai tematiskos jautājumos. Dalībvalstis nodrošina savas politikas saskaņu ar Savienības nostāju.”

77 Lēmums 2011/101, kas grozīts ar Lēmumu 2012/97, arī tika pieņemts, pamatojoties uz LES 29. pantu.

78 LES 29. pants ietilpst Līguma par Eiropas Savienību V sadaļā “Vispārīgi noteikumi par Savienības ārējo darbību un īpaši noteikumi par kopējo ārpolitiku un drošības politiku”. LES 21. pantā, kas arī iekļauts šajā pašā sadaļā, ir noteikts:

“1. Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir principi, kuri ir iedvesmojuši tās izveidi, attīstību un paplašināšanos un kurus tā tiecas veicināt visā pasaulē, proti, demokrātija, tiesiskums, universāls un nedalāms cilvēktiesību un pamatbrīvību princips, cilvēka cieņas neaizskaramība, vienlīdzības un solidaritātes princips, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību ievērošana.

[..]

2. Savienība nosaka un īsteno kopējo politiku un darbības, kā arī tiecas sasniegt augstu sadarbības līmeni visās starptautisko attiecību jomās, lai:

- a) sargātu savas vērtības, pamatintereses, drošību, neatkarību un integritāti;
- b) konsolidētu un atbalstītu demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un starptautisko tiesību principus;
- c) saglabātu mieru, novērstu konfliktus un stiprinātu starptautisko drošību saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu mērķiem un principiem, Helsinku Nobeiguma akta principiem un Parīzes Hartas mērķiem, tostarp attiecībā uz ārējām robežām;
- d) veicinātu jaunattīstības valstu ilgtspējīgu ekonomisku, sociālu un vides attīstību, lai sasniegtu galveno mērķi – izskaustu nabadzību;

[..].

3. Sagatavojot un īstenojot Savienības ārējās darbības dažādās jomās, kas ietvertas šajā sadaļā un [LESD] piektajā daļā, kā arī citu tās politiku ārējos aspektus, Savienība ievēro principus un tiecas sasniegt mērķus, kas minēti šā Līguma [panta] 1. un 2. punktā.

[..]”

79 Trešais tiesību akts, kuru lūdz atcelt ar šo prasību, proti, Īstenošanas lēmums 2012/124, ir “lēmums, lai īstenotu lēmumu par Savienības rīcību un nostāju”, t.i., konkrētajā gadījumā – Lēmumu 2012/97. Īstenošanas lēmums 2012/124 tika pieņemts, pamatojoties uz Lēmuma 2011/101 6. panta 1. punktu (skat. šā sprieduma 9. punktu), atbilstoši LES 31. panta 2. punktā paredzētajai procedūrai.

- 80 Visbeidzot, otrais tiesību akts, kuru lūdz atcelt ar šo prasību, proti, Īstenošanas regula Nr. 151/2012, tika pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punktu (skat. šā sprieduma 4. punktu). Savukārt pati Regula Nr. 314/2004 tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu. Šie panti ir tikuši grozīti ar Lisabonas līgumu un kļuvuši attiecīgi par LESD 75. un 215. pantu.
- 81 Prasītāju ieskatā ar apstrīdētajiem tiesību aktiem esot ticis paplašināts attiecībā uz Zimbabvi pieņemto ierobežojošo pasākumu tvērumu, jo tie tagad esot vērsti ne tikai pret fiziskām un juridiskām personām, kurām tiek pārņemts, kas tās ir valdības locekļi vai ir saistītas ar viņiem, bet arī pret personām, kurām tiek pārņemts nevis tas, ka tās ir saistītas ar valdību, bet gan tas, ka šīs personas ir iesaistījušās darbībās, kas apdraud cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu Zimbabvē. Tādējādi šai pēdējai personu kategorijai nevarot tikt pārņemta nekāda saistība ar Zimbabves vadītājiem. Ļoti daudzas personas esot tikušas iekļautas to personu skaitā, uz kurām attiecas apstrīdētie pasākumi, pamatojoties uz nepamatotiem apvainojumiem smagu noziegumu un citu likumpārkāpumu izdarīšanā. Neesot izvirzīts neviens pierādījums vai apstākļi, kas pamatotu apgalvojumus attiecībā uz šīm personām, kādi tie ietverti apstrīdētajos tiesību aktos, kā arī neesot sniegta šajā ziņā nekāda konkrēta informācija. Daudzos gadījumos apstrīdētajos pasākumos minētie noziegumi vai likumpārkāpumi esot tikuši izdarīti pirms nacionālās vienotības valdības, kas bija pie varas Zimbabvē apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī, izveidošanas.
- 82 Pirmām kārtām, prasītāju argumenti, saskaņā ar kuriem būtībā fakti, kas norādīti attiecībā uz dažām no personām, uz kurām attiecas ar minētajiem tiesību aktiem ieviestie ierobežojošie pasākumi, neesot pierādīti vai neesot konkrēti, ir jānoraida kā tādi, kam nav nozīmes saistībā ar šo prasības pamatu, kurš attiecas uz piemērota juridiskā pamata apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanai neesamību. Proti, šādiem argumentiem ir nozīme vienīgi tālab, lai pierādītu vai nu apstrīdēto tiesību aktu autoru pieļauto faktisko kļūdu, vai arī pamatojuma trūkumu šajos tiesību aktos. Šādas kļūdas neattiecas uz piemērota juridiskā pamata esamību, kurš attaisnotu konkrēto tiesību aktu pieņemšanu, – vienīgo jautājumu, kas ir šī prasības pamata priekšmets. Acīmredzami, pat ja – pretēji prasītāju apgalvojumiem – izrādītos, ka šāds juridiskais pamats pastāv, vēl būtu jāpārbauda, pirmkārt, vai minēto tiesību aktu autori nav pieļāvuši acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka šīs lietas apstākļi pamatoja šī juridiskā pamata izmantošanu šo aktu pieņemšanai, un, otrkārt, vai šie paši autori ir snieguši šajā ziņā pietiekamu pamatojumu. Šiem jautājumiem – attiecīgā gadījumā – varētu būt nozīme tikai saistībā ar otrā un trešā prasības pamata izskatīšanu.
- 83 Otrām kārtām, ir jāatgādina, pirmkārt, ka ar pirmo no apstrīdētajiem tiesību aktiem (Lēmums 2012/97) būtībā tika pagarināts Lēmuma 2011/101 darbības termiņš un aizstāts šī pēdējā lēmuma pielikums, kurā ietverti personu un vienību, uz ko attiecas ar to ieviestie ierobežojošie pasākumi, uzvārdi un nosaukumi, otrkārt, saskaņā ar otro no apstrīdētajiem tiesību aktiem (Īstenošanas regula Nr. 151/2012) tika aizstāts Regulas Nr. 314/2004 III pielikums, kurā ietverti to personu un vienību uzvārdi un nosaukumi, uz ko attiecas ar minēto regulu paredzētā līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana, un, visbeidzot, ar trešo no apstrīdētajiem tiesību aktiem (Īstenošanas lēmums 2012/124) tika grozīts ieraksts attiecībā uz 60. prasītāju, *Cephas George Msipa*, kas bija iekļauts Lēmuma 2011/101 pielikumā, kurš aizstāts ar Lēmumu 2012/97. Citiem vārdiem sakot, visos trīs gadījumos runa ir par tiesību aktiem, ar kuriem tiek grozīts kāds agrāks tiesību akts.
- 84 Šajā ziņā ir jānorāda, ka vārdi “fiziskas vai juridiskas personas, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”, ko minējuši prasītāji savā šā sprieduma 81. punktā īsumā izklāstītajā argumentācijā, ir atrodami tikai Lēmuma 2011/101 tekstā (skat. šā sprieduma 7. un 8. punktu). Savukārt, kā norādīts šā sprieduma 4. punktā, ar Regulu Nr. 314/2004 paredzētā līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana saskaņā ar tās 6. panta 1. punktu attiecas tikai uz “līdzekļiem un saimnieciskajiem resursiem, kas pieder atsevišķiem Zimbabves valdības locekļiem un jebkurām ar tiem saistītām fiziskām vai juridiskām personām, uzņēmumiem vai organizācijām”.

- 85 No tā izriet, ka šis prasības pamats rada atšķirīgus jautājumus, kas attiecas, pirmkārt, uz pirmo un trešo apstrīdēto tiesību aktu, ar kuriem grozīts Lēmums 2011/101, un, otrkārt, otro apstrīdēto tiesību aktu, ar kuru grozīta Regula Nr. 314/2004.
- 86 Pirmajā minētajā gadījumā jautājums būtībā ir par to, vai LES 29. pants, kas minēts kā Lēmuma 2012/97 juridiskais pamats (tāpat kā attiecībā uz Lēmumu 2011/101, kurš grozīts ar minēto lēmumu), ir piemērots juridiskais pamats, lai attaisnotu šajā pēdējā minētajā lēmumā norādīto ierobežojošo pasākumu pieņemšanu attiecībā uz “fiziskām vai juridiskām personām, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”. Šajā ziņā ir jānorāda, ka gadījumā, ja uz šo jautājumu tiks sniegta noraidoša atbilde, no tā loģiski izrietēs, ka arī Lēmumam 2011/101 nav likumīga juridiskā pamata attiecībā uz personām, kas ietilpst iepriekš minētajā kategorijā. Līdz ar to ir jāsecina, ka ar šo prasības pamatu prasītāji – netieši, bet skaidri – izvirza arī iebildi par Lēmuma 2011/101 prettiesiskumu. No LESD 277. panta izriet, ka prasītājiem ir tiesības celt šādu iebildi, pat ja to prasība par šī pēdējā lēmuma atcelšanu būtu atzīstama par pieņemamu, bet tie šādu prasību nav cēlušī (šajā ziņā un pēc analogijas skat. Tiesas spriedumus, 2003. gada 10. jūlijs, Komisija/ECB, C-11/00, Krājums, I-7147. lpp., 74.–78. punkts; 2008. gada 15. maijs, Spānija/Padome, C-442/04, Krājums, I-3517. lpp., 22. punkts, un 2008. gada 20. maijs, Komisija/Padome, C-91/05, Krājums, I-3651. lpp., 29.–34. punkts).
- 87 Otrajā minētajā gadījumā, proti, saistībā ar Īstenošanas regulu Nr. 151/2012, jautājums ir par to, vai pastāv juridiskais pamats, kas attaisnotu Regulas Nr. 314/2004 grozīšanu nolūkā tās III pielikumā, kurā ietverti to personu un vienību uzvārdi un nosaukumi, kuru līdzekļi un saimnieciskie resursi tiek iesaldēti, iekļaut to personu un vienību uzvārdus un nosaukumus, kas ierakstīti Lēmuma 2011/101 pielikumā, kas grozīts ar Lēmumu 2012/97, pamatojoties uz to, ka tās ir iesaistījušās darbībās, kas nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē, lai gan atbilstoši Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punktā noteiktajam minētajā regulā ir paredzēta vienīgi līdzekļu un saimniecisko resursu, kas pieder Zimbabves valdības locekļiem un jebkurām ar viņiem saistītām fiziskām vai juridiskām personām, uzņēmumiem vai organizācijām, iesaldēšana.
- 88 Tātad ir jāpārbauda abi šie jautājumi pēc kārtas.

Par Lēmumu 2011/101 un 2012/97 un Īstenošanas lēmuma 2012/124 juridisko pamatu

- 89 Prasītāji izvirza trīs savā starpā cieši saistītus argumentus, kas var tikt saprasti tikai tādējādi, ka ar tiem tiek apstrīdēta Padomes kompetence, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņemt Lēmumus 2011/101 un 2012/97 attiecībā uz personām, kuras ir iesaistījušās darbībās, kas nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē.
- 90 Pirmkārt, viņi norāda, ka, lai gan demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību atbalsts (kā arī cīņa pret terorismu) ir leģitīmi Kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) mērķi, Padomes un Komisijas kompetencē neesot vispārīgā veidā pieņemt tiesību aktus krimināltiesību vai civiltiesību jomā. To kompetence šajā jomā esot strikti ierobežota un definēta LESD 82.–86. pantā, un no LES 40. panta izrietot, ka tie nedrīkst to pārsniegt. Tātad prasītāju ieskatā, lai gan Savienība var pieņemt minimālos noteikumus par noziedzīgo nodarījumu definīciju smagu pārobežu noziegumu jomās un saskaņot valsts tiesību aktus, lai nodrošinātu Savienības politikas efektīvu īstenošanu, ne Padomes, ne Komisijas kompetencē neesot atsaukties uz KĀDP, lai noteiktu līdzekļu iesaldēšanas vai ceļošanas aizlieguma pasākumu indivīdiem vienīgi tādēļ, ka viņi – kā apgalvots – pagātnē bija izdarījuši noziegumus vai likumpārkāpumus.
- 91 Otrkārt, prasītāji uzskata, ka esot jābūt skaidrai un acīmredzamai saistībai starp personām, uz kurām attiecināti ierobežojošie pasākumi, un leģitīmiem KĀDP mērķiem, ko cenšas sasniegt Savienībā attiecībā pret kādu trešo valsti. Taču neesot nekādas saistības starp personām, ko vaino smagu noziegumu vai likumpārkāpumu izdarīšanā pagātnē, un jebkādu leģitīmu KĀDP mērķi. Neesot sniegts

skaidrojums, kā līdzekļu iesaldēšanas vai ceļošanas aizlieguma pasākuma noteikšana attiecībā uz šīm personām, kurām netiek pārņemts, kā tās būtu saistītas ar pašreizējo Zimbabves valdību, varētu ļaut sasniegt jebkādu leģitīmu mērķi. Prasītāji, kas ietilpst šajā pēdējā kategorijā, neesot ne teroristi, kas varētu virzīt savus līdzekļus un saimnieciskos resursus starptautisko teroristu darbību vajadzībām, ne arī personas, kas būtu atbildīgas vai kam būtu kontroles pilnvaras attiecībā uz kādu Zimbabves valdības īstenotās politikas virzienu.

- 92 Treškārt, Padomei, pieņemot ierobežojošus pasākumus, esot jāpaskaidro, kāpēc šie pasākumi ir uzskatāmi par piemērotiem un samērīgiem leģitīma mērķa sasniegšanai. Taču konkrētajā gadījumā neesot ticis sniegts nekāds leģitīms ar ārpolitiku saistīts pamatojums tam, lai tiktu noteikti ierobežojošie pasākumi attiecībā uz nevalstiskām personām Zimbabvē, kuras pagātnē ir izdarījušas smagus noziegumus vai likumpārkāpumus. Tāpat neesot paskaidrots, kādā veidā līdzekļu iesaldēšanas vai ceļošanas aizlieguma pasākuma piemērošana indivīdiem, kam nav nekādas atbildības vai ietekmes uz nacionālās vienotības valdības, kas bija pie varas Zimbabvē apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī, politiku, ir uzskatāma par piemērotu un samērīgu līdzekli, lai sasniegtu jebkādu leģitīmu KĀDP mērķi.
- 93 Ir jānorāda, ka no LES 21. un 29. panta, kuru formulējums ir atgādināts attiecīgi šā sprieduma 78. un 76. punktā, lasot šo pantus kopsakarā, izriet, ka pieņemt pasākumus, ar kuriem paredzēts veicināt visā pasaulē un tātad arī Zimbabvē demokrātiju, tiesiskumu un universālu un nedalāmu cilvēktiesību un pamatbrīvību principu, var ar lēmumu, kas ir pamatots ar LES 29. pantu (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas spriedumu, 2013. gada 28. maijs, *Al Matri*/Padome, T-200/11, 46. punkts). Proti, savos argumentos, kas īsumā izklāstīti iepriekš šajā spriedumā, prasītāji neapstrīd šo secinājumu vispārīgā veidā, bet vienīgi norāda, ka tādi ierobežojoši pasākumi kā konkrētajā lietā aplūkoti, kas pieņemti attiecībā uz personām vai vienībām, pamatojoties tikai uz to rīcību – kas, kā apgalvots, izpaužas kā noziegumi vai likumpārkāpumi –, neietilpst to pasākumu skaitā, kas var tikt pieņemti uz LES 29. panta pamata. Tomēr prasītāji uzskata, ka attiecībā uz šādu rīcību varētu, vislielākais, tikt veikti pasākumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 82.–86. pantā ietvertajiem noteikumiem par tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās.
- 94 Šajos prasītāju argumentos tomēr nav ievērots konteksts, kādā iekļaujas darbības, kas nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē, tādas kā tās, kas pārņemtas personām, kuru vārdi un nosaukumi ir ietverti sarakstā Lēmuma 2011/101 I pielikumā. Līdz ar to ir jāatgādina šis konteksts, kas izriet no Lēmuma 2011/101 un pirms tā pastāvošo tiesību aktu preambulu apsvērumiem.
- 95 Piemēram, Kopējās nostājas 2002/145, kas konkrētajā gadījumā ir pirmā kopējā nostāja attiecībā uz Zimbabvi (skat. šā sprieduma 1. punktu), preambulas 1. apsvērumā ir norādīts:
- “2002. gada 28. janvārī Padome puda nopietnas bažas par situāciju Zimbabvē, it īpaši par neseno vardarbības eskalāciju, politisko oponentu iebiedēšanu un neatkarīgas preses vajāšanu. Tā atzīmēja, ka Zimbabves valdība nav veikusi nevienu konkrētu pasākumu, lai uzlabotu situāciju, kā to 2001. gada decembrī bija aicinājusi Eiropadome Lākenes sanāsmē.”
- 96 Kopējā nostāja 2002/145 tika grozīta un pagarināta ar Kopējo nostāju 2003/115. Šis pēdējās kopējās nostājas preambulas 2. apsvērumā ir norādīts:
- “Situācija Zimbabvē ir vēl vairāk pasliktinājusies, un smagi cilvēktiesību un vārda un biedrošanās brīvību, kā arī mierīgas pulcēšanās brīvības pārkāpumi joprojām notiek šajā valstī.”
- 97 Tāpat Kopējās nostājas 2004/161, ar kuru atcelta un aizstāta Kopējā nostāja 2002/145, preambulas 6. apsvērumā ir atsauce uz “cilvēktiesību situācijas turpmāku pasliktināšanos Zimbabvē”, kas ir pamats atjaunot ierobežojošos pasākumus, ko Savienība noteikusi attiecībā uz šo valsti, uz 12 turpmākajiem

mēnešiem. Saskaņā ar šīs pašas kopējās nostājas preambulas 7. apsvērumu “šo ierobežojošo pasākumu mērķis ir veicināt mērķa personas noraidīt politiku, kas izraisa cilvēktiesību, izteikšanās brīvības un labas pārvaldības apspiešanu”.

- 98 Acīmredzami Padome uzskatīja, ka situācija Zimbabvē nav uzlabojusies, jo, kā norādīts šā sprieduma 3. punktā, tā secīgi pagarināja Kopējās nostājas 2004/161 darbības termiņu līdz 2009. gada 20. februārim, “ņemot vērā situāciju Zimbabvē”, kā tas vienveidīgi norādīts dažādās kopējās nostājas, ar kurām veikta šī pagarināšana.
- 99 2008. gadā Zimbabvē tika rīkotas vēlēšanas. Kā atgādina Padome, Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos 2008. gada 22. jūnija deklarācijā norādīja uz “nepieļaujamo sistemātisko vardarbības, traucēšanas un iebiedēšanas kampaņu, ko izvērsušas Zimbabves iestādes pēdējo nedēļu laikā”, un secināja, ka “šajos apstākļos šīs vēlēšanas faktiski ir kļuvušas par demokrātijas parodiju”.
- 100 Tāpat, kā to atgādina Padome un neapstrīd prasītāji, lai samierinātu valdošo Zimbabves partiju, t.i., *ZANU-PF*, ar opozīciju, 2008. gada 15. septembrī starp tām tika parakstīta Vispārējā politiskā vienošanās (*Global Political Agreement*, turpmāk tekstā – “*GPA*”), kurā cita starpā bija paredzēts iecelt jauno nacionālās vienotības valdību, kurā papildus *ZANU-PF* piedāvātajiem locekļiem, kas bija pie varas jau pirms šīs valdības iecelšanas, tiktu iekļauti opozīcijas piedāvātie locekļi. *Robert Mugabe* palika Zimbabves prezidents. Šī valdība tika galīgi izveidota 2009. gada 9. februārī, bet Padomes ieskatā nākamajos gados bija novērojama cīņa par varu starp *ZANU-PF* un opozīcijas partijām. Šajā cīņā *Robert Mugabe* joprojām izmantoja Zimbabves drošības struktūru, tostarp armijas, izlūkdienesta, policijas un valsts brīvības atņemšanas iestāžu sistēmas, atbalstu. Institūcija, kas koordinēja šīs struktūras, proti, *Joint Operations Command* (Apvienotais operāciju komandpunkts), lielā mērā bija atbildīga par vardarbību 2008. gada vēlēšanu laikā, un personas, kas bija tās locekļi 2008. gadā, joprojām bija savos amatos.
- 101 Ar Padomes 2009. gada 26. janvāra Kopējo nostāju 2009/68/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Zimbabvi (OV L 23, 43. lpp.), Kopējās nostājas 2004/161 darbības termiņš tika pagarināts uz vēl vienu gadu – līdz 2010. gada 20. februārim. Kopējās nostājas 2009/68 preambulas 3. apsvērumā ir norādīts, ka tā tiek pagarināta, “ņemot vērā stāvokli Zimbabvē, it īpaši ņemot vērā vardarbību, ko organizējušas un īstenojušas Zimbabves varas iestādes, un to, ka joprojām ir pārtrauktas īstenot politisko vienošanos (vienošanās parakstīta 2008. gada 15. septembrī)”. Tāpat Lēmuma 2010/92, ar kuru Kopējās nostājas 2004/161 darbības termiņš pagarināts līdz 2011. gada 20. februārim, preambulas 3. apsvērumā ir norādīts uz “to, ka nav vērojama virzība [*GPA*] īstenošanā”.
- 102 Tieši šajā kontekstā ir jāaplūko Lēmuma 2011/101 4. un 5. pantā (skat. šā sprieduma 7. un 8. punktu) ietvertā atsauce uz personām, “kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”. No tā izriet, ka šīs atsauce neattiecas uz jebkādu parasto noziedzīgu darbību vai likumpārkāpumiem, kas varētu ietilpt krimināltiesību vai pat civiltiesību jomā. Ir acīmredzams, kas tā attiecas uz tādu personu rīcību, kuru darbību dēļ Padome vainoja Zimbabves vadītājus “vardarbības eskalācijā”, “politisko oponentu iebiedēšanā un neatkarīgas preses vajāšanā” (skat. šā sprieduma 95. punktu), “smagos cilvēktiesību un vārda un biedrošanās brīvību, kā arī mierīgas pulcēšanās brīvības pārkāpumos” šajā valstī (šā sprieduma 96. punkts) vai arī “sistemātiskajā vardarbības, traucēšanas un iebiedēšanas kampaņā, ko izvērsušas Zimbabves iestādes” (šā sprieduma 99. punkts).
- 103 Šos secinājumus apstiprina Lēmuma 2011/101 4. un 5. panta formulējums. Proti, kamēr ir acīmredzams, ka noziegumi vai likumpārkāpumi var nopietni kaitēt no tiem cietušo personu tiesībām, ir grūti iedomāties, ka tie varētu kaitēt demokrātijai kā tādai vai tiesiskumam, ja nepastāv kolūzija starp personām, kas tieši iesaistītas šajās darbībās, un vismaz daļu no attiecīgās valsts vadītājiem.

- 104 Tāpat ir jānorāda, ka līdz ar *GPA* noslēgšanu un tā sauktās nacionālās vienotības valdības izveidi nav tikuši pilnībā atstumti no varas tie Zimbabves vadītāji, uz kuriem attiecas iepriekš īsumā izklāstītie apvainojumi (šajā ziņā skat. arī šā sprieduma 109. punktu). Vislielākais, minēto notikumu dēļ vara ir tikusi sadalīta starp šiem pašiem vadītājiem un bijušās opozīcijas partijām.
- 105 Šajos apstākļos Vispārējā tiesa uzskata, ka LES 29. pants ir atbilstošs juridiskais pamats, lai pieņemtu tādus lēmumus kā Lēmums 2011/101 un Lēmums 2012/97 attiecībā uz šā sprieduma 102. punktā minētajām personām. Pretēji tam, ko apgalvo prasītāji, šajos divos lēmumos paredzētie ierobežojošie pasākumi ir tikuši piemēroti minētajām personām nevis tādēļ, kas tās būtu iesaistītas nezin kādās noziedzīgās vai likumpārkāpuma darbībās, bet gan saistībā ar apgalvoto viņu rīcību, kas – lai gan arī, ļoti iespējams, ietilpst krimināltiesību vai vismaz civiltiesību jomā – iekļaujas Zimbabves iedzīvotāju iebiedēšanas un viņu pamattiesību sistemātiskas pārkāpšanas stratēģijā, ko Padome pārmetusi šīs valsts vadītājiem. Tieši šī pēdējā minētā iemesla dēļ personām, kurām tiek pārņemta šāda rīcība, var likumīgi tikt piemērots uz LES 29. panta pamata pieņemtais pasākums, tāds kā divi iepriekš minētie lēmumi.
- 106 Tāpat šī iemesla dēļ pastāv saistība, ko prasītāji minējuši savā šā sprieduma 91. punktā īsumā izklāstītajā argumentācijā, starp šo personu rīcību un leģitīmajiem KĀDP mērķiem, kas ir uzskaitīti LES 21. pantā. Ņemot vērā konkrēto ierobežojošo pasākumu, kas tikuši atjaunoti ar Lēmumu 2011/101 (skat. šā sprieduma 97. punktu), mērķi, ir pilnīgi pamatoti to personu vidū, uz kurām šie pasākumi attiecas, iekļaut personas, kas, kā tiek apgalvots, īstenoja vardarbību un iebiedēšanu, par kurām Zimbabves vadītājiem – Padomes ieskatā – būtu jāuzņemas atbildība politiskajā līmenī, nevis tikai šos pēdējos minētos vadītājus. Proti, neatkarīgi no soļiem, kas varētu tikt sperti krimināltiesību vai pat civiltiesību jomā pret personām, kuras, kā apgalvots, ir iesaistītas pārmestajā vardarbībā, ir jāatzīst par leģitīmu un atbilstīgu KĀDP mērķiem to, ka tiek veikti pasākumi, lai stimulētu arī šīs personas “noraidīt politiku, kas izraisa cilvēktiesību, izteikšanās brīvības un labas pārvaldības apspiešanu”, kas viņu gadījumā nozīmē, ka viņiem nākotnē būtu jāatturas no jebkādas līdzīgas rīcības.
- 107 Runājot par šā sprieduma 92. punktā īsumā izklāstīto prasītāju argumentu, ir jānorāda, ka tas īstenībā attiecas nevis uz apstrīdēto tiesību aktu juridisko pamatu, bet gan uz minēto aktu pamatojuma trūkumu. Pat ja netiktu ņemta vērā šī tēze, pietiek norādīt, ka, kā tas izriet no šā sprieduma 95.–101. punktā atgādinātajiem dažādu tiesību aktu, ar kuriem tika ieviesti un pagarināti konkrētie ierobežojošie pasākumi, pamatā esošajiem apsvērumiem un kā tas tiks parādīts turpmāk trešā prasības pamata izvērtēšanas ietvaros, Padome ir sniegusi pietiekamu to iemeslu izklāstu, kuru dēļ to personu vidū, uz kurām attiecas minētie pasākumi, tā iekļāvusi personas, par kurām ir runa šajā prasības pamatā.
- 108 Prasītāji turklāt apgalvo, ka katrā ziņā apstrīdētie ierobežojošie pasākumi neesot piemēroti tam, lai samērīgā veidā sasniegtu kādu leģitīmu mērķi. Šajā ziņā tie izvirza piecus argumentus. Pirmkārt, lai gan šie pasākumi esot vērsti pret pašreizējās valdības locekļiem, tie esot pilnībā koncentrēti uz jautājumiem, kas attiecas uz iepriekšējo Zimbabves valdību, nevis to, kas tikusi pie varas saistībā ar *GPA* piemērošanu. Turklāt šo pēdējo valdību (tā sauktā “nacionālās vienotības valdība”) esot atbalstījusi Savienība, kas ar to uzsāka dialogu. Otrkārt, prasītājiem pārņemstās darbības un likumpārkāpumi dažos gadījumos attiecoties uz laiku pirms nacionālās vienotības valdības izveides. Treškārt, nosakot līdzekļu iesaldēšanas vai ceļošanas aizlieguma pasākumu attiecībā uz indivīdiem, kas nav saistīti ar valdību vai kas nepiedalās valdības īstenojamajā politikā, nedz īsteno kontroli par šo politiku, katrā ziņā neesot iespējams sekmēt kādu leģitīmu KĀDP mērķi. Ceturtkārt, Apvienotā Karaliste, kas ierosinājusi iekļaut indivīdus to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, īstenojot stratēģiju, atbilstoši kurai būtu jāuztur spiediens uz ekstrēmistiem. Taču tas neesot oficiāls KĀDP mērķis un nevarot attaisnot ierobežojošo pasākumu attiecināšanu uz nevalstiskām personām Zimbabvē, kuras, kā apgalvots, pagātnē bija iesaistījušās noziedzīgās darbībās. Piektkārt, pat ja apstrīdētie pasākumi ir piemēroti, tie neesot samērīgi – piektajā prasības pamatā izklāstīto iemeslu dēļ.

- 109 Pēdējo no šiem pieciem argumentiem veido vienkārša atsauce uz argumentāciju, ko prasītāji izvirzījuši, lai atbalstītu savu piekto prasības pamatu, kurš izskatīts šā sprieduma 285.–302. punktā. Četri pārējie argumenti acīmredzami ir balstīti uz premisu, ka tā sauktās nacionālās vienotības valdības izveides, kas bija paredzēta ar *GPA*, rezultātā esot pilnībā nomainījušies Zimbabves vadītāji. Tomēr, kā norādīts iepriekš 100. punktā, tas tā nav. Lai gan ir taisnība, ka nacionālās vienotības valdības sastāvā bija opozīcijas pārstāvji, tomēr tā ietvēra arī pārstāvjus no *ZANU-PF*, proti, no partijas, kas bija pie varas tad, kad notika vardarbība, iebiedēšana un pamattiesību pārkāpumi, uz kuriem norādījusi Padome iepriekš šajā spriedumā atgādinātajās dažādajās kopējās nostājas un lēmumos attiecībā uz Zimbabvi. Proti, kā izriet no Padomes atbildes uz vienu no jautājumiem, ko tai uzdevusi Vispārējā tiesa procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros, *ZANU-PF* piedāvātie nacionālās vienotības valdības locekļi galvenokārt ir jau bijuši agrākās valdības sastāvā. Turklāt Zimbabves prezidents *Robert Mugabe* turpināja pildīt savas funkcijas.
- 110 Šajos apstākļos pretēji tam, ko, šķiet, uzskata prasītāji, nevar būt runa par kardinālu un pilnīgu Zimbabves vadītāju nomainīšanu nacionālās vienotības valdības izveides, kas veikta atbilstoši *GPA*, rezultātā. Tātad Padome pat pēc šīs valdības izveides varēja, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņemt lēmumu, kurā būtu paredzēti ierobežojoši pasākumi gan pret tiem pašreizējiem Zimbabves vadītājiem, kuri jau bija šīs valsts vadītāju vidū agrāk, vai ar viņiem saistītām personām, gan pret personām, kuras pagātnē bija iesaistījušās darbībās, kas nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē. Tas ir tā vēl jo vairāk tādēļ, ka no šā sprieduma 101. punktā atgādinātajiem Kopējās nostājas 2009/68 preambulas un Lēmuma 2010/92 preambulas apsvērumiem izriet, ka Padome uzskatīja, ka “joprojām ir pārtraukts īstenot” *GPA* un ka “nav vērojama virzība [*GPA*] īstenošanā”.
- 111 Turklāt, it īpaši runājot par ceturto argumentu, kurā izvirzīts apgalvojums par atšķirīgu Apvienotās Karalistes stratēģiju, tas ir balstīts uz šīs dalībvalsts kādas parlamentārās komitejas ziņojumu, ko prasītāji iesnieguši viņu prasības pieteikuma pielikumā. Šajā ziņā pietiek norādīt, ka – kā to būtībā uzsver Padome – apstrīdēto aktu tiesiskums ir jāizvērtē, pamatojoties uz pašos šajos aktos izklāstītajiem motīviem, nevis uz apgalvotajiem Apvienotās Karalistes valdības apsvērumiem, kuru dēļ tā ir izteikusi piekrišanu minētajiem aktiem. Tas ir tā vēl jo vairāk tādēļ, ka – kā to arī uzsver Padome – šos aktus acīmredzami pieņēma nevis Apvienotā Karaliste viena pati, bet gan visi Padomē sanākušie dalībvalstu pārstāvji.
- 112 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāsecina, ka LES 29. pants ir piemērots juridiskais pamats gan Lēmuma 2012/97, gan arī Lēmuma 2011/101, kurš grozīts ar minēto lēmumu, pieņemšanai. Turklāt Īstenošanas lēmums 2012/124 tāpat ir pieņemts, izmantojot atbilstošu juridisko pamatu, kas konkrētajā gadījumā ir Lēmuma 2011/101 6. panta 1. punkts.

Par Īstenošanas regulas Nr. 151/2012 juridisko pamatu

- 113 Kā jau minēts (skat. šā sprieduma 80. punktu), Komisija pieņēma Īstenošanas regulu Nr. 151/2012, pamatojoties uz Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punktu.
- 114 Vispirms ir jākonstatē, ka atbilstoši tās formulējumam (skat. šā sprieduma 4. punktu) konkrētā tiesību norma attiecas uz “lēmumiem attiecībā uz Kopējās nostājas 2004/161 pielikumu”. Taču, kā norādīts šā sprieduma 6. punktā, Kopējā nostāja 2004/161 tika atcelta ar Lēmumu 2011/101.
- 115 Ir taisnība, ka būtu vēlams aktualizēt Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punkta formulējumu, atsaucī uz atcelto Kopējo nostāju 2004/161 aizstājot ar atsauci uz Lēmumu 2011/101, kas pieņemts tās vietā. Tomēr pat tad, ja šīs aktualizācija nav veikta, ir acīmredzams, ka konkrētā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tā attiecas arī uz jebkādu lēmumu attiecībā uz konkrētu pasākumu, piemēram, – šajā gadījumā – uz Lēmumu 2011/101, kurš līdz ar Kopējās nostājas 2004/161 atcelšanu ir to aizstājis un kura pamatā ir ietvertas identiskas normas.

- 116 Proti, no abu konkrēto tiesību aktu normu salīdzinājuma izriet, ka Lēmuma 2011/101 1.–5. pants, izņemot dažus atsevišķus mazsvarīgus grozījumus, ir identiski attiecīgajiem Kopējās nostājas 2004/161 pantiem redakcijā, kas bija spēkā šīs nostājas atcelšanas brīdī. Lēmuma 2011/101 6. panta 1. punktā ir pārņemts Kopējās nostājas 2004/161 6. panta teksts, bet turklāt tajā ir ietverti divi jauni punkti nolūkā nodrošināt personu, uz kurām attiecas ieviestie ierobežojošie pasākumi, tiesības uz aizstāvību. Jaunais 7. pants, kurā sniegti precizējumi attiecībā uz Lēmuma 2011/101 pielikumu, acīmredzami nolūkā nodrošināt pienākuma norādīt pamatojumu ievērošanu, ir iestarpināts starp šī lēmuma 6. pantu un 8. pantu, kura teksts ir identisks Kopējās nostājas 2004/161 7. panta tekstam. Lēmuma 2011/101 9. pantu veido viena vienīga klauzula, ar kuru tiek atcelta Kopējā nostāja 2004/161, savukārt Lēmuma 2011/101 pēdējais pants (10. pants) pamatā atbilst Kopējās nostājas 2004/161 9. pantam. Lēmumā 2011/101 nav panta, kas būtu analogs Kopējās nostājas 2004/161 10. pantam, bet šajā pēdējā pantā ir tikai paredzēta konkrētās kopējās nostājas publicēšana *Oficiālajā Vēstnesī*. Tas, ka Lēmuma 2011/101 tekstā analogas normas nav, ir noteikti izskaidrojams ar apstākli, ka tā publicēšana *Oficiālajā Vēstnesī* ir tieši paredzēta LESD 297. panta 2. punkta otrajā daļā.
- 117 To, ka Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas attiecas arī uz lēmumiem attiecībā uz Lēmuma 2011/101 pielikumu, apstiprina preambulas 5. apsvērumš šajā pēdējā lēmumā, kuru, ir jāatgādina, ir pieņēmusi Padome, kas ir arī Regulas Nr. 314/2004 autore. Minētajā preambulas apsvērumā ir paredzēts, ka “Savienības [Lēmuma 2011/101] īstenošanas pasākumi ir izklāstīti [...] Regulā [...] Nr. 314/2004 [...]”.
- 118 Līdz ar to ir jāsecina, ka Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punkts veido piemērotu juridisko pamatu, lai pieņemtu īstenošanas regulu, tādu kā Regula Nr. 151/2012, pamatojoties uz lēmumu, ar kuru grozīts Lēmuma 2011/101 I pielikums. Turpinājumā ir jāizskata šā sprieduma 87. punktā minētais jautājums, proti, vai ar šādu grozījumu ierobežojošie pasākumi, kas paredzēti Regulā Nr. 314/2004, var tikt attiecināti uz personām, kurām tiek pārņemts, ka tās ir iesaistījušās darbībās, kas nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē, lai gan atbilstoši Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punktā noteiktajam minētajā regulā ir paredzēta vienīgi to līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana, kas pieder Zimbabves valdības locekļiem un jebkurām ar tiem saistītām fiziskām vai juridiskām personām, uzņēmumiem vai organizācijām.
- 119 Ir jāatgādina, ka Regula Nr. 314/2004 tika pieņemta uz EKL 60. un 301. panta pamata. Prasītāji atgādina Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru, lai pasākumus pret fiziskām personām – kā ierobežojošus pasākumus pret trešajām valstīm – varētu veikt, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu, tie ir jāvērs tikai pret minēto valstu vadītājiem un personām, kuras ir saistītas ar šiem vadītājiem (Tiesas spriedumi, 2008. gada 3. septembris, *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, C-402/05 P un C-415/05 P, Krājums. I-6351. lpp., 166. punkts, un 2012. gada 13. marts, *Tay Za*/Padome, C-376/10 P, 63. punkts).
- 120 Prasītāji piebilst, ka savā 2009. gada 29. jūlija priekšlikumā COM (2009) 395, galīgā redakcija, Padomes regulai, ar ko groza Regulu Nr. 314/2004, Komisija esot skaidri atzinusi, ka ar EKL 60. un 301. pantu nepietiek, lai ierobežojošus pasākumus noteiktu personām, kas nav saistītas ar valdību, un ka Regula Nr. 314/2004 ir jāgroza tā, lai ierobežojošus pasākumus noteiktu personām un vienībām, kurām netiek pārņemts, ka tās ir Zimbabves valdības locekļi vai ar viņiem saistītas personas. Šis ierosinājums tomēr nekad neesot ticis pieņemts, un ar Regulu Nr. 314/2004 ieviestie ierobežojošie pasākumi joprojām esot balstīti uz EKL 60. un 301. pantu.
- 121 Padome atbild, ka Lēmums 2011/101 tika pieņemts pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā un ka līdz ar to, pamatojoties uz LESD 215. panta 2. punktu, esot bijis pieļaujams pieņemt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām, nevalstiskām grupām vai struktūrām, kas nav saistītas ar kādā trešajā valstī pie varas esošo režīmu. Pārmaiņas, ko izraisīja Lisabonas līguma stāšanās spēkā, nozīmējot, ka prasītāju minētais Komisijas ierosinājums vairs nav aktuāls. Pati Komisija arī atsauca uz

LESD 215. panta 2. punktu un norāda, ka šī tiesību norma veidojot pietiekamu juridisko pamatu, lai noteiktu ierobežojošus pasākumus pret personām vai vienībām, kas nav trešās valsts vadītāji un ar šiem vadītājiem saistītas personas.

- 122 Ir taisnība, ka – kā to konstatējusi Tiesa 2012. gada 19. jūlija spriedumā lietā Parlaments/Padome (C-130/10, 51. punkts) – pēc grozījumiem, kas izdarīti primārajās tiesībās pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā, EKL 60. panta, kas attiecas uz ierobežojošiem pasākumiem, kuri skar kapitāla apriti un maksājumus, saturs un EKL 301. panta, kas attiecas uz ekonomisko sakaru ar vienu vai vairākām trešajām valstīm pilnīgu vai daļēju pārtraukšanu vai mazināšanu, saturs ir atspoguļots LESD 215. pantā. Kā to arī apstiprinājusi Tiesa, LESD 215. panta 2. punktā Padomei ir atļauts noteikt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām un nevalstiskām grupām vai struktūrām, proti, pasākumus, attiecībā uz kuriem pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā to juridiskajā pamatā bija jāiekļauj arī EKL 308. pants, ja to adresātiem nebija nekādas saistības ar trešajā valstī valdošo režīmu (spriedums Parlaments/Padome, minēts iepriekš, 53. punkts).
- 123 Tomēr šie apsvērumi parāda tikai to, ka pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā Padomei bija pietiekams juridiskais pamats, ko veidoja LESD 215. panta 2. punkts, kas ļauj tai pieņemt regulu, nosakot ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām Zimbabvē, kuras nav saistītas ar šīs trešās valsts vadītājiem. Tomēr ir jākonstatē, ka šāda regula nav tikusi pieņemta. Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punktā joprojām ir atsaucē uz “Zimbabves valdības locekļiem un jebkurām ar tiem saistītām fiziskām vai juridiskām personām, uzņēmumiem vai organizācijām, kas minētas III pielikumā”.
- 124 Turklāt Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punkts ir jāinterpretē atbilstoši minētajai šīs pašas regulas 6. panta 1. punktā ietvertajai normai un līdz ar to jāsecina, ka Komisija ar īstenošanas regulu varēja grozīt Regulas Nr. 314/2004 III pielikumu tikai tad, ja personas, kuru uzvārdi vai nosaukumi ir iekļaujami minētajā pielikumā, varētu tikt kvalificētas vai nu kā Zimbabves valdības locekļi, vai arī ar viņiem saistītas personas.
- 125 Tātad it īpaši ir jāizskata jautājums, vai var tikt uzskatīts, ka personas, kas iekļautas Lēmuma 2011/101 I pielikumā tādēļ, ka tās ir iesaistījušās darbībās, kuras nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē, ietilpst ar Zimbabves valdības locekļiem saistīto personu kategorijā. Acīmredzami, ja viena vai vairākas no šīm personām tajā pašā laikā ir Zimbabves valdības locekļi, nekas neliedz – ar īstenošanas regulu, kas būtu pieņemta uz Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punkta pamata – viņu uzvārdus iekļaut šīs regulas III pielikumā ietvertajā sarakstā, jo ar viņu valdības locekļa statusu vien jau pietiek, lai pamatotu šādu iekļaušanu.
- 126 Lai gūtu precīzāku priekšstatu par ar kādas trešās valsts vadītājiem “saistītas personas” personas jēdzienu, kāds tas lietots šā sprieduma 119. punktā minētajā Tiesas judikatūrā, būtu jāsniedz daži precizējumi par lietām, kurās tikusi izstrādāta šī judikatūra. Lietās, kurās pasludināts iepriekš 119. punktā minētais spriedums *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, jautājums – kā Tiesa konstatējusi minētā sprieduma 167. punktā – bija par ierobežojošiem pasākumiem, kuriem nav nekādas saiknes ar trešās valsts valdošo režīmu. Konkrēti runa ir par pasākumiem, kas bija tieši vērsti pret Osamu bin Ladenu, *Al-Qaida* tīklu, kā arī ar tiem saistītajām personām un vienībām pēc *Taliban* režīma sabrukuma Afganistānā.
- 127 Lietā, kurā pasludināts iepriekš 119. punktā minētais spriedums *Tay Za*/Padome, persona, kurai tikuši piemēroti ierobežojošie pasākumi, bija kāda Mjanmas uzņēmuma vadītāja ģimenes loceklis. Tiesa norādīja, ka nevar tikt izslēgts, ka uz EKL 60. un 301. panta pamata veiktie ierobežojošie pasākumi var tikt piemēroti noteiktu uzņēmumu vadītājiem, ciktāl ir pierādīts, ka viņi ir saistīti ar Mjanmas Savienības Republikas vadītājiem vai ka šo uzņēmumu darbība ir atkarīga no šiem vadītājiem (spriedums *Tay Za*/Padome, minēts 119. punktā, 55. punkts). Tomēr Tiesa ir izslēgusi iespēju

piemērot šādus pasākumus fiziskām personām tikai tādēļ, ka viņas vieno ģimeniskas saiknes ar personām, kuras ir saistītas ar attiecīgās trešās valsts vadītājiem, neatkarīgi no viņu personiskās uzvedības (spriedums *Tay Za*/Padome, minēts 119. punktā, 66. punkts).

- 128 Neviens no minētajiem diviem gadījumiem tomēr nav pielīdzināms šīs lietas apstākļiem. Atšķirībā no situācijas apvienotajās lietās, kurās pasludināts iepriekš 119. punktā minētais spriedums *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, šajā lietā iepriekš 109. punktā norādīto iemeslu dēļ nevar būt runa par tā režīma “sabrukumu”, kas bija pie varas Zimbabvē laikā, kad notikusi vardarbība, iebiedēšana un Zimbabves iedzīvotāju pamattiesību pārkāpumi, uz ko Padome atsaukusies, lai attaisnotu apstrīdēto ierobežojošo pasākumu noteikšanu. Savukārt attiecībā uz iepriekš 119. punktā minēto spriedumu *Tay Za*/Padome pietiek norādīt, ka šajā lietā jautājums nemaz nav par personām, kurām ierobežojošie pasākumi tiktu piemēroti vienkārši tādēļ, ka viņas būtu kādas ar trešās valsts vadītājiem saistītas personas ģimenes locekļi.
- 129 Līdz ar to nekas iepriekš izskatītajā Tiesas judikatūrā neliedz personas, kuru uzvārdi vai nosaukumi ir iekļauti Lēmuma 2012/97 I pielikumā tādēļ, ka to darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē, uzskatīt par tādām, kas ietilpst “ar Zimbabves valdības locekļiem saistīto personu” kategorijā Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punkta izpratnē. Un tieši tā šīs personas ir jākvalificē, ņemot vērā šā sprieduma 105., 106., 109. un 110. punktā ietvertos konstatējumus un apsvērumus.
- 130 Citiem vārdiem sakot, ir jāsecina, ka konkrētajos Zimbabves apstākļos, kādi tie izriet no šā sprieduma 95.–104. punktā izklāstītajiem konstatējumiem, “fiziskas personas, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”, un juridiskas personas, vienības vai struktūras, kas pieder šīm fiziskām personām, – kas visas minētas Lēmuma 2011/101 4. un 5. pantā – būtu nevis jānošķir no ar Zimbabves valdības locekļiem saistītajām personām un no juridiskām personām, vienībām vai struktūrām, kas pieder šādām saistītām personām, bet tās īstenībā ietilpst īpašajā šo saistīto personu kategorijā.
- 131 Ir taisnība, ka *prima facie* abu iepriekš minēto tiesību normu teksts, kurā lietoti vārdi “kā arī” un “citas personas”, šķiet, drīzāk apstiprinātu pretēju secinājumu. Tomēr, ņemot vērā šā sprieduma 95.–104. punktā aprakstīto kontekstu, kurā pieņemti un uz ļoti ilgu laiku pagarināti ierobežojošie pasākumi pret Zimbabvi, nevar tikt pieļauta Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punkta interpretācija, kas liktu secināt, ka šajā regulā paredzētie ierobežojošie pasākumi nevar tikt piemēroti šā sprieduma 129. punktā minētajām personām.
- 132 Proti, būtu paradoksāli pieņemt, ka Regulā Nr. 314/2004 paredzētie ierobežojošie pasākumi varētu tikt pieņemti attiecībā uz Zimbabves vadītāju ģimenes locekļiem (šajā ziņā skat. spriedumu *Tay Za* /Padome, minēts 119. punktā, 63. punkts un tajā minētā judikatūra) vienīgi tādēļ, ka viņi ir ar šiem vadītājiem saistītas personas, neprasot, lai viņiem tiktu pārņemtas kādas konkrētas darbības, ka grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu, un tajā pašā laikā šādu pasākumu noteikšana nebūtu pieļaujama attiecībā uz personām, kas uzskatāmas par īstajiem vardarbības, iebiedēšanas un pamattiesību pārkāpšanas politikas, ko Savienība pārmet šiem vadītājiem, īstenošanas instrumentiem. Proti, pastāv lielāks pamats kvalificēt tieši šīs pēdējās minētās personas – nevis minēto vadītāju ģimenes locekļus – par ar Zimbabves vadītājiem saistītām personām.
- 133 No tā izriet, ka Regulas Nr. 314/2004 11. panta b) punkts ir piemērots juridiskais pamats, lai pieņemtu Īstenošanas regulu Nr. 151/2012 attiecībā uz visām tajā minētajām personām.
- 134 Visus iepriekš minētos apsvērumus apstiprina to motīvu pārbaude, kas sniegti saistībā ar prasības pieteikuma 33. zemspītras piezīmē uzskaitīto prasītāju vārdu un nosaukumu iekļaušanu Lēmuma 2011/101 I pielikumā, kas grozīts ar Lēmumu 2012/97. Šajā ziņā ir jānorāda – kā to pareizi uzsvērusi Padome –, ka lielākā attiecīgo prasītāju daļa ieņēma posteņus, kas ļāva viņus kvalificēt par Zimbabves vadītājiem vai ar tiem saistītām personām, un šis iemesls vien tātad ir pamats to

iekļaušanai minētajā pielikumā. Tomēr neatkarīgi no šī apsvēruma ir jākonstatē, ka visos gadījumos no viņiem pārņemtas rīcības īsā apraksta izriet, ka runa ir par darbībām, kas ir acīmredzami saistītas ar vardarbības, iebiedēšanas un Zimbabves iedzīvotāju pamattiesību pārkāpšanas politiku, ko Savienība pārmet šīs valsts vadītājiem.

- 135 Piemēram, *Joseph Chinotimba* (15. prasītājs) un *Gilbert Moyo* (54. prasītājs) tiek pārņemta dalība vardarbības aktos 2008. gada vēlēšanu laikā. Attiecībā uz 30. prasītāju, *Nolbert Kunonga*, Lēmuma 2011/101 I pielikumā, kas grozīts ar Lēmumu 2012/97, ir norādīts: “Pašiecelts anglikāņu baznīcas bīskaps. Skaļš režīma atbalstītājs. Viņa sekotājus atbalstīja policija, veicot vardarbību pret baznīcas atbalstītājiem 2011. gadā”. Visu pārējo prasības pieteikuma 33. zemspītras piezīmē uzskaitīto prasītāju iekļaušanai sniegtajiem motīviem ir lielā mērā līdzīgs saturs.
- 136 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, pirmais prasības pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par trešo prasības pamatu – pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu

- 137 Prasītāji norāda, ka, lai gan līdz 2007. gadam nekāds pamatojums neesot bijis sniegts ierobežojošajiem pasākumiem, kas noteikti saistībā ar situāciju Zimbabvē, vēlāk Padome un Komisija esot sākušas sniegt zināmu pamatojumu. Tomēr, ciktāl tas attiecas uz prasītājiem, apstrīdētajos tiesību aktos sniegtais pamatojums neatbilstot judikatūrā nostiprinātajiem principiem un to veidojot vispārīgi apgalvojumi, nesniedzot skaidri un nepārprotami konkrētus un specifiskus iemeslus, kuru dēļ ir ticis secināts, ka katrai no attiecīgajām personām un vienībām ir jāpiemēro konkrētie ierobežojošie pasākumi. Attiecīgā persona vai vienība nevarot zināt iemeslus, kuru dēļ tās uzvārds vai nosaukums ir saglabāts to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas minētie ierobežojošie pasākumi, lai gan citu personu uzvārdi vai vienību nosaukumi ir tikuši no tā svītroti, nedz tā varot zināt, kādā veidā šī persona vai vienība varētu panākt sava uzvārda vai nosaukuma svītrošanu no šī saraksta nākotnē. Savā replikas rakstā prasītāji “kā piemēru” min “pārāk neskaidras un vispārīgās norādes” attiecībā uz 39 prasītājiem, kas ietvertas Lēmuma 2011/101 I pielikumā, kas aizstāts saskaņā ar Lēmumu 2012/97.
- 138 Prasītāji piebilst, ka saskaņā ar judikatūru lēmumā, ar kuru atjauno agrāk noteiktus ierobežojošus pasākumus, esot jānorāda specifiski un konkrēti iemesli, kuru dēļ attiecīgā iestāde pēc pārskatīšanas secina, ka attiecīgās personas līdzekļu iesaldēšana joprojām ir pamatota. Konkrētajā gadījumā atbildētājas iestādes šo pienākumu neesot izpildījušas. Tās neesot nebija norādījušas, vai un kādēļ tās uzskata, ka kāda konkrēta prasītāja darbības nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu vai tiesiskumu Zimbabvē, savukārt attiecībā uz prasītājiem tās esot pievienojušas pilnīgi jaunus pārmetumus par smagiem noziegumiem, kas nekad neesot bijuši izvirzīti iepriekš.
- 139 Iepriekš minētajiem pienākumiem aplūkotajā gadījumā esot vēl jo lielāka nozīme tādēļ, ka atbildētājas iestādes esot mēģinājušas attaisnot ierobežojošo pasākumu atjaunošanu attiecībā uz prasītājiem, atsaucoties uz viņu rīcību pagātnē, tādējādi piemērojot “netiešu prezumpciju” par šo pašu personu rīcību nākotnē. Šajā kontekstā prasītāji atgādina Vispārējās tiesas 2007. gada 31. janvāra spriedumu lietā *Minin/Komisija* (T-362/04, Krājums, II-2003. lpp., 72. punkts) un norāda, ka – tāpat kā lietā, kurā pasludināts minētais spriedums – atbildētājām iestādēm esot bijis jāpaskaidro, kāpēc ierobežojošo pasākumu piemērošana attiecībā uz viņiem joprojām bija nepieciešama.
- 140 Visbeidzot prasītāji apgalvo, ka atbildētājas iestādes attiecībā uz viņiem esot pieņēmušas lēmumu atjaunot konkrētos ierobežojošos pasākumus, pamatojoties uz motīviem, kas neesot tikuši atklāti. Šos motīvus, kas pirmo reizi tikuši atklāti iebildumu rakstos, veidojot, pirmkārt, definīcija, kas nekad līdz šim neesot bijusi darīta zināma, attiecībā uz to, ko atbildētājas iestādes saprot ar “saistību” ar Zimbabves valdību, otrkārt, to apsvērumu izklāsts, saskaņā ar kuriem katrs no prasītājiem var tikt uzskatīts par tādu, kas kavē vai atbalsta *GPA* īstenošanu, vai tādu, kas spēj ietekmēt Zimbabves valdības politiku, un treškārt, prezumpcija, ka katrs no prasītājiem ir gatavs izmantot vardarbību vēlēšanu laikā, kam jānotiek Zimbabvē 2013. gadā. Prasītāju ieskatā atbildētājas iestādes esot izteikušas vispārīgus

pieņēmumus, kas balstīti uz nepamatotiem apgalvojumiem par pārkāpumiem, ko viņi ir izdarījuši pagātnē, un uz to piederību pie politiskas partijas, *ZANU-PF*, kurā viņiem acīmredzami ir tiesības būt locekļiem.

Atgādinājums par atbilstošo judikatūru

- ¹⁴¹ Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pienākuma norādīt nelabvēlīga akta pamatojumu, kas izriet no principa par tiesību uz aizstāvību ievērošanu, mērķis, pirmkārt, ir sniegt attiecīgajai personai pietiekamu informāciju, lai noteiktu, vai akts ir labi pamatots vai arī tajā, iespējams, ir pieļautas kļūdas, kas ļauj apstrīdēt tā spēkā esamību Savienības tiesā, un, otrkārt, ļaut Savienības tiesai veikt kontroli pār šā akta tiesiskumu (skat. Tiesas spriedumu, 2012. gada 15. novembris, Padome/*Bamba*, C-417/11 P, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).
- ¹⁴² LESD 296. pantā prasītajā pamatojumā skaidri un nepārprotami ir jābūt norādītai akta izdevējas iestādes argumentācijai, lai ļautu attiecīgajai personai uzzināt veikto pasākumu pamatojumu un kompetentajai tiesai veikt kontroli (skat. spriedumu Padome/*Bamba*, minēts 141. punktā, 50. punkts un tajā minētā judikatūra). It īpaši tiesību akta, ar ko nosaka līdzekļu iesaldēšanas pasākumu, pamatojumā ir jānorāda specifiskie un konkrētie iemesli, kuru dēļ šī akta autors, īstenojot savu diskrecionāro novērtējuma varu, uzskata, ka attiecīgajai personai ir jāpiemēro šāds pasākums (spriedums Padome/*Bamba*, minēts 141. punktā, 52. punkts).
- ¹⁴³ Tomēr LESD 296. pantā prasītajam pamatojumam jābūt pielāgotam attiecīgā akta būtībai un kontekstam, kādā tas ticis pieņemts. Pamatojuma sniegšanas prasība ir izvērtējama, ievērojot attiecīgās lietas apstākļus, tostarp attiecīgā akta saturu, izvirzīto motīvu būtību un interesi saņemt paskaidrojumus, kas var būt akta adresātiem vai citām personām, kuras šis akts skar tieši un individuāli. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu uzskaitīti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai akta pamatojums ir pietiekams, ir jānovērtē, ņemot vērā ne tikai tā tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visu tiesību normu kopumu, kas regulē attiecīgo jomu. It īpaši, nelabvēlīgs akts ir pietiekami pamatots, ja tas ir pieņemts kontekstā, kas attiecīgajai personai ir zināms un ļauj tai saprast pret to veiktā pasākuma tvērumu (skat. spriedumu Padome/*Bamba*, minēts 141. punktā, 53. un 54. punkts un tajos minētā judikatūra).
- ¹⁴⁴ Lai noteiktu, vai apstrīdēto tiesību aktu pamatojums ir vai nav pietiekams attiecībā uz katru prasītāju, uz kuru tie attiecas, vispirms ir jāpārbauda, vai tajos pietiekamā apjomā ir norādīti vispārīgi motīvi, lai attaisnotu ierobežojošo pasākumu pieņemšanu un atjaunošanu saistībā ar situāciju Zimbabvē. Ja šī prasība ir ievērota, pēc tam ir jāpārbauda, vai apstrīdētajos tiesību aktos pietiekamā apjomā ir norādīti specifiski motīvi attiecībā uz katru prasītāju, lai attaisnotu šo pasākumu pieņemšanu vai atjaunošanu attiecībā uz konkrēto personu vai vienību.

Par ierobežojošo pasākumu pieņemšanas un atjaunošanas motīviem attiecībā uz Zimbabvi

- ¹⁴⁵ Ir jāatgādina, ka ar apstrīdētajiem tiesību aktiem attiecībā uz visiem prasītājiem ir tikuši tikai atjaunoti ierobežojošie pasākumi, kas iepriekš bija noteikti ar citiem tiesību aktiem (skat. šā sprieduma 15. punktu). Līdz ar to noteikti ir secināms, ka šie akti ir pieņemti kontekstā, kas prasītājiem ir zināms. Šajā kontekstā it īpaši ietilpst šā sprieduma 95.–104. punktā atgādinātie apsvērumi un fakti, kā arī 109. un 110. punktā minētie apsvērumi un fakti, kurus prasītāji nevarēja nezināt. No tā izriet, ka, lasot apstrīdētos tiesību aktus, kā arī iepriekš minētos pirms tiem pieņemtos tiesību aktus, prasītāji spēja saprast motīvus, kuru dēļ Padome ir ieviesusi ierobežojošus pasākumus attiecībā uz Lēmuma 2011/101 4. panta 1. punktā un 5. panta 1. punktā, kā arī Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punktā norādītajām personu kategorijām. Šie motīvi ļauj prasītājiem attiecīgā gadījumā apstrīdēt lēmuma, ar kuru šādi pasākumi ir ieviesti saistībā ar situāciju Zimbabvē, pamatotību un Vispārējai tiesai – veikt šajā ziņā tiesiskuma pārbaudi.

146 Tas pats attiecas uz motīviem, kas sniegti, lai attaisnotu turpmākus lēmumus, ar kuriem ticis pagarināts konkrēto pasākumu darbības termiņš. It īpaši šā sprieduma 109. un 110. punktā atgādinātie fakti un apsvērumi, kas izriet no apstrīdētajiem tiesību aktiem, kā arī pirms tiem pieņemtajiem tiesību aktiem, ļauj saprast iemeslus, kuru dēļ, neraugoties uz *GPA* noslēgšanu un tam sekojošo tā sauktās nacionālās vienotības valdības izveidi, ir ticis nolemts atstāt spēkā ierobežojošos pasākumus attiecībā uz ar *ZANU-PF*, kas vienīgā bija pie varas agrāk, saistītajām personām un vienībām, lai gan līdzīgi pasākumi nav tikuši ieviesti attiecībā uz nacionālās vienotības valdības locekļiem, kas nebija agrākās valdības locekļi.

Par specifiskajiem motīviem, kas attaisno apstrīdēto ierobežojošo pasākumu pieņemšanu un atjaunošanu attiecībā uz katru prasītāju

147 Turpinājumā ir jāpārbauda, vai apstrīdētajos tiesību aktos ir sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz īpašiem iemesliem, kuru dēļ atbildētājas iestādes ir uzskatījušas, ka katrs no prasītājiem ietilpst kādā vienā vai vairākās tādu personu kategorijās, attiecībā uz kurām ir nolemts noteikt ierobežojošus pasākumus.

148 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda prasītāju arguments par iepriekš 139. punktā minēto spriedumu *Minin/Komisija* (72. punkts) kā tāds, kam nav nekādas nozīmes saistībā ar šo lietu. Šī sprieduma teksta daļa, uz kuru atsaucas prasītāji, attiecas nevis uz jautājumu par minētajā lietā aplūkoto regulu pamatojumu, bet gan uz jautājumu par minēto regulu juridisko pamatu. Konkrētāk, runa bija par to, vai EKL 60. un 301. pants varēja būt piemērots juridiskais pamats šo regulu pieņemšanai, un šajā kontekstā bija jāpārbauda, vai ierobežojošie pasākumi, kas tajā lietā bija veikti pret prasītāju kā ar bijušo Libērijas prezidentu Čārlzu Teiloru [*Charles Taylor*] saistīto personu, bija faktiski vērsti uz to, lai pilnīgi vai daļēji pārtrauktu vai sašaurinātu ekonomiskās attiecības ar kādu trešo valsti, ņemot vērā, ka Čārlzs Teilors no prezidenta varas Libērijā tika atstādināts 2003. gada augustā, proti, pirms attiecīgo regulu pieņemšanas minētajā lietā (spriedums *Minin/Komisija*, minēts 139. punktā, 70. un 71. punkts). Tieši šajā kontekstā ir iekļaujams prasītāju norādītais apsvērums, kas sniegts minētā sprieduma 72. punktā, saskaņā ar kuru “ierobežojošie pasākumi, kas veikti pret Čārlzu Teiloru un ar viņu saistītām personām, vēl arvien ir nepieciešami, lai kavētu tiem izmantot līdzekļus un īpašumus, ko tie piesavinājušies, lai kavētu miera un stabilitātes atjaunošanu [Libērijā] un reģionā”.

149 Taču šajā lietā prezidents *Mugabe* un *ZANU-PF* nav tikuši atstādināti no varas Zimbabvē. Kā jau norādīts iepriekš, tostarp šā sprieduma 109. un 110. punktā, tie vienīgi izteikuši piekrišanu varas dalīšanai ar partiju *MDC*, kas agrāk bija opozīcijā, un turklāt apstrīdēto tiesību aktu autoru ieskatā *ZANU-PF* esot likusi šķēršļus šīs varas sadales vienošanās, t.i., *GPA*, īstenošanai. Turklāt jau ir secināts, ka apstrīdētajiem tiesību aktiem tika sniegts juridiski pietiekams pamatojums, ciktāl runa ir par vispārīgiem motīviem, kas attaisno konkrēto ierobežojošo pasākumu atjaunošanu, neraugoties uz *GPA* noslēgšanu un tā sauktās nacionālās vienotības valdības izveidi.

150 Turpinājumā, runājot par apgalvojumu, ka atbildētājas iestādes esot mēģinājušas attaisnot apstrīdēto ierobežojošo pasākumu atjaunošanu, atsaucoties uz prasītāju rīcību pagātnē, ir jānorāda, ka nevar tikt izslēgts, ka kāda konkrēta prasītāja rīcība pagātnē var būt attaisnojums ierobežojošo pasākumu pieņemšanai vai atjaunošanai attiecībā uz viņu. Tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka – kā jau norādīts – personas un politiskā partija, proti, *ZANU-PF*, kas bija pie varas Zimbabvē laikā, kad notika apstrīdētajos tiesību aktos norādītā vardarbība un pamattiesību pārkāpumi, joprojām bija pie varas minēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī, kaut arī varas sadales vienošanās ietvaros. Tādējādi, runājot par pienākuma norādīt pamatojumu ievērošanu, kas ir vienīgais šī prasības pamata priekšmets, ir jānorāda, ka atsaukšanās uz kāda konkrēta prasītāja rīcību pagātnē nevar liecināt par attiecīgo tiesību aktu pamatojuma neesamību vai nepietiekamību. Jautājums par to, vai, ņemot vērā apgalvoto rīcību pagātnē, konkrēto ierobežojošo pasākumu noteikšana vai atjaunošana pret konkrētu personu vai

vienību ir attaisnota, attiecas uz apstrīdēto tiesību aktu pamatotību un ir jāizvērtē, pārbaudot prasības pamatus attiecībā uz konkrēto tiesību aktu iekšējo tiesiskumu, tostarp otrā prasības pamata ietvaros (skat. šā sprieduma 235. punktu).

- 151 Saistībā ar prasītāju argumentu, ka ierobežojošo pasākumu atjaunošanas motīvi attiecībā uz viņiem esot tikuši norādīti tikai iebildumu rakstos (skat. šā sprieduma 140. punktu), ir jāatgādina pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru iestādes lēmumam jābūt pašpietiekamam un tā pamatojums nevar izrietēt no rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumiem, kas ir sniegti vēlāk, kad par attiecīgo lēmumu jau ir celta prasība Savienības tiesā (Vispārējās tiesas spriedumi, 1996. gada 12. decembris, *Rendo u.c./Komisija*, T-16/91 RV, Krājums, II-1827. lpp., 45. punkts, un 2011. gada 7. jūlijs, *Valero Jordana/Komisija*, T-161/04, Krājumā nav publicēts, 107. punkts). Lai gan pamatojums, kura sākuma daļa ir izklāstīta apstrīdētajā aktā, var tikt tālāk izvērst un precizēts tiesvedības gaitā, akta izdevēja iestāde nedrīkst aizstāt sākotnējo pamatojumu ar pilnīgi jaunu pamatojumu (spriedums *Valero Jordana/Komisija*, minēts iepriekš, 107. punkts; šajā ziņā skat. arī Vispārējās tiesas spriedumus *Rendo u.c./Komisija*, minēts iepriekš, 55. punkts, un 2003. gada 25. februāris, *Renco/Padome*, T-4/01, Krājums, II-171. lpp., 96. punkts).
- 152 No šīs judikatūras izriet, ka tas, vai apstrīdēto tiesību aktu pamatojums ir vai nav pietiekams, ir jāizvērtē, pamatojoties vienīgi uz tajos norādītajiem motīviem, kas aplūkoti to kontekstā, kas izriet tostarp no agrākiem tiesību aktiem, ar kuriem noteikti vai atjaunoti ierobežojošie pasākumi attiecībā uz Zimbabvi. Līdz ar to pilnīgi jaunie motīvi, ko atbildētājas iestādes izteikušas tiesvedības laikā, nevar novērst apstrīdēto tiesību aktu iespējamo pamatojuma neesamību vai nepietiekamību. Tomēr minētajām iestādēm ir iespēja procesā Vispārējā tiesā tālāk izvērst un precizēt apstrīdēto tiesību aktu motīvus, kādi tie norādīti minētajos aktos.
- 153 Vēl ir jānorāda, ka, lai ievērotu pienākumu norādīt pamatojumu, apstrīdēto tiesību aktu autoriem nebija jāsniedz tajos sava “saistības” ar Zimbabves valdību jēdziena interpretācija vai, vispārīgāk runājot, sava atbilstošo tiesību normu un judikatūras interpretācija. Jautājums, vai minētie akti ir balstīti uz pareizu vai kļūdainu šī jēdziena un, vispārīgāk runājot, atbilstošo tiesību normu un judikatūras interpretāciju, ir saistīts ar lietas būtību un neattiecas uz pienākumu norādīt pamatojumu. Līdz ar to iespējamie apsvērumi par šo jautājumu, ko atbildētājas iestādes norādījušas savos procesuālajos rakstos procesā Vispārējā tiesā, nav uzskatāmi par apstrīdēto tiesību aktu pamatojumu, kas tiktu darīts zināms tiesvedības gaitā.
- 154 Tā kā visi šie argumenti ir noraidīti, ir jāpārbauda to motīvu pietiekamība, ko apstrīdēto tiesību aktu autori snieguši, lai pamatotu katra prasītāja uzvārda vai nosaukuma iekļaušanu personu un vienību, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, sarakstā.
- 155 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka gan Lēmuma 2012/97 I un II pielikums (kas kļuvis par Lēmuma 2011/101 I un II pielikumu saskaņā ar grozījumiem atbilstoši Lēmumam 2012/97), gan Regulas Nr. 151/2012 I pielikums (kļuvis par Regulas Nr. 314/2004 III pielikumu) ir izveidoti tabulu veidā. Tajās papildus pirmajai kolonnai, kas ietver attiecīgās personas uzvārdu vai vienības nosaukumu, ir iekļauta otrā kolonna ar nosaukumu “Identifikācijas informācija” un trešā kolonna ar nosaukumu “Iekļaušanas pamatojums”. Attiecībā uz fiziskām personām šajās pēdējās divās kolonnās cita starpā ir norādīti valdības amats vai administratīvais amats, ko ieņem vai attiecīgā gadījumā ieņēma konkrētā persona, vai – noteiktos gadījumos, kad personai nebija šāda amata – statuss, kuram apstrīdēto tiesību aktu autoru skatījumā esot bijusi nozīme saistībā ar šo personu. Daudzos gadījumos tajās ir ietverta arī informācija par to, ka attiecīgā persona ir saistīta ar *ZANU-PF*, kas vienīgā bija pie varas pirms *GPA* noslēgšanas, kā arī – attiecīgā gadījumā – īss apraksts par vardarbības un iebiedēšanas darbībām vai Zimbabves iedzīvotāju pamattiesību pārkāpumiem, ko tām pārmet Padome.

- 156 Attiecībā uz juridiskām personām un vienībām kolonnā par “iekļaušanas pamatojumu” ir norādīts vai nu tas, ka tās pieder kādai konkrētai attiecīgā pielikuma I daļā minētajai fiziskajai personai, vai arī tas, kas tās ir saistītas ar “valdības ZANU-PF frakciju”, un – attiecībā uz 117. prasītāju, sabiedrību *OSLEG (Private) Ltd* – ka tā “atrodas Zimbabves armijas kontrolē”.
- 157 Turpinājumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punktu ar šo regulu noteiktā līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana ir piemērojama Zimbabves valdības locekļiem, kā arī ar viņiem saistītām fiziskām vai juridiskām personām, uzņēmumiem vai organizācijām. Turklāt atbilstoši Lēmuma 2011/101 4. panta 1. punktam un 5. panta 1. punktam ar šo lēmumu ieviestie ierobežojošie pasākumi ir piemērojami Zimbabves valdības locekļiem un ar viņiem saistītām fiziskām un juridiskām personām, tostarp “fiziskām vai juridiskām personām, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”, kas – ka jau noteikts šā sprieduma 146. punktā – ir jāuzskata par šādu saistīto personu īpašo kategoriju.
- 158 No tā izriet, ka, lai uzskatītu, ka apstrīdētajiem tiesību aktiem ir sniegts juridiski pietiekams pamatojums, tajos attiecībā uz katru prasītāju ir skaidri un konkrēti jānorāda fakti, kas pamato to, ka attiecīgā persona ir kvalificēta par Zimbabves valdības locekli vai ar šādu locekli saistītu personu.
- 159 Attiecībā uz 1. prasītāju, *Johannes Tomana*, 4. prasītāju, *Flora Buka*, 11. prasītāju, *Phineas Chihota*, 13. prasītāju, *Patrick Anthony Chinamasa*, 19. prasītāju, *Ignatius Morgan Chiminya Chombo*, 21. prasītāju, *Nicholas Tasunungurwa Goche*, 27. prasītāju, *Saviour Kasukuwere*, 33. prasītāju, *Andrew Langa*, 36. prasītāju, *Joseph Mtakwese Made*, 40. prasītāju, *Paul Munyaradzi Mangwana*, 41. prasītāju, *Reuben Marumahoko*, 52. prasītāju, *Emmerson Dambudzo Mnangagwa*, 53. prasītāju, *Kembo Campbell Dugishi Mohadi*, 59. prasītāju, *Obert Moses Mpfu*, 62. prasītāju, *Olivia Nyembesi Muchena*, 66. prasītāju, *Isack Stanislaus Goreraivo Mudenge*, 69. prasītāju, *Joyce Teurai Ropa Mujuru*, 70. prasītāju, *Isaac Mumba*, 72. prasītāju, *Herbert Muchemwa Murerwa*, 75. prasītāju, *Didymus Noel Edwin Mutasa*, 79. prasītāju, *Walter Mzembe*, 81. prasītāju, *Sylvester Nguni*, 82. prasītāju, *Francis Chenayimoyo Dunstan Nhema*, 83. prasītāju, *John Landa Nkomo*, 85. prasītāju, *Magadzire Hubert Nyanhongo*, 87. prasītāju, *Sithembiso Gile Glad Nyoni*, 95. prasītāju, *S. T. Sekeramayi*, un 97. prasītāju, *Webster Kotiwani Shamu*, Lēmuma 2012/97 un Īstenošanas regulas Nr. 151/2012 pamatojumā ir skaidri norādīti amata funkcijas, ko šīs personas pildīja šo aktu pieņemšanas brīdī. Minētie amati pilnībā attaisno to, ka šie prasītāji tikuši kvalificēti par Zimbabves valdības locekļiem. Līdz ar to ir jāsecina, ka minētajiem apstrīdētajiem tiesību aktiem ir sniegts juridiski pietiekams pamatojums attiecībā uz šiem prasītājiem.
- 160 Pārējo prasītāju gadījumā, kas ir fiziskas personas, izņemot šā sprieduma 159. punktā minētos prasītājus, kā arī 15. prasītāju, *Joseph Chinotimba*, 30. prasītāju, *Nolbert Kunonga*, un 54. prasītāju, *Gilbert Moyo* (kuru situācijas ir izskatītas šā sprieduma 170. un 171. punktā), ir jānorāda, ka ir runa par personām ar diezgan dažādiem statusiem vai amata funkcijām. Konkrētāk, runa ir par sauszemes un gaisa karaspēku virsniekiem; Centrālās izlūkošanas vienības ģenerāldirektoru; policijas darbiniekiem; augstākā līmeņa ierēdņiem, proti, 7. prasītāju, *George Charamba*, kas ir Informācijas un publicitātes nodaļas pastāvīgais sekretārs, 65. prasītāju, *Tobaiwa Mudede*, kas ir “ģenerāls sekretārs”, proti, cita starpā ir atbildīgs par vēlēšanu sarakstiem, 96. prasītāju, *Lovemore Sekeramayi*, kas ir “galvenā par vēlēšanām atbildīgā amatpersona”, un 110. prasītāju, *Paradzai Willings Zimondi*, kas ir cietumu direktors; par apgabalu gubernatoriem; *Reserve Bank of Zimbabwe* (Zimbabves centrālā banka) vadītāju; parlamenta locekļiem, proti, 25. prasītāju, *Newton Kachepa*, kas ir parlamenta loceklis no *Mudzi North* apgabala, un 37. prasītāju, *Edna Madzongwe*, kas ir Senāta priekšsēdētāja; par ZANU-PF darbiniekiem, proti, 37. prasītāju (Politbiroja locekle un turklāt Zimbabves Senāta priekšsēdētāja), 57. prasītāju, *Simon Khaya Moyo*, kas ir Politbiroja priekšsēdētājs, 63. prasītāju, *Oppah Chamu Zvipange Muchinguri*, un 98. prasītāju, *Nathan Marwirakuwa Shamuyarira*, kuri ir Politbiroja sekretāri, kā arī 93. prasītāju, *Stanley Urayayi Sakupwanya*, un 94. prasītāju, *Tendai Savanhu*, kuri ir Politbiroja sekretāra vietnieki, un 103. prasītāju, *Mishek Julius Mpande Sibanda*, kas ir “Ministru kabineta sekretārs” (Ministru kabineta vadītājs).

- 161 Tāpat ir jāmin 28. prasītājs, *Jawet Kazangarare*, par kuru Lēmuma 2012/97 un Īstenošanas regulas Nr. 151/2012 pielikumos ir norādīts, ka viņš ir “ZANU-PF padomnieks *Hurungwe North* apgabalā un kara veterāns”, kā arī 102. prasītājs, *Jabulani Sibanda*, par kuru šajos pašos aktos ir norādīts, ka viņš ir “bijušais Nacionālās kara veterānu asociācijas priekšsēdētājs”.
- 162 Visbeidzot, pārējo fizisko personu, uz kurām attiecas apstrīdētie tiesību akti, starpā ir bijušie valdības locekļi, divi bijušie apgabalu gubernatori, proti, 9. prasītājs, *Tinaye Chigudu*, un 60. prasītājs, *Cephas George Msipa*, un viens bijušais “policijas komisāra vecākais palīgs”, t.i., 68. prasītājs, *Bothwell Mugariri*.
- 163 Attiecībā uz lielāko daļu šā sprieduma 160.–162. punktā minēto prasītāju, t.i., attiecībā uz tiem visiem, izņemot šā sprieduma 169. punktā minētos, Vispārējā tiesa uzskata, ka ar norādi uz amatiem, kurus viņi ieņēma apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī vai agrāk, vien pietiek, lai attaisnotu viņu uzvārdu iekļaušanu to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi. Runa ir par augstākā līmeņa ierēdņiem (tostarp apgabalu gubernatoriem) un armijas vai policijas dienestā esošajiem. Personas, kas pilda šādas amata funkcijas, ir uzskatāmas par valsts valdības tuvākajiem līdzstrādniekiem un var likumīgi tikt kvalificētas kā ar šīs valdības locekļiem “saistītas personas”, nepastāvot vajadzībai sniegt papildu attaisnojumu. Tas pats attiecas uz ZANU-PF Politbiroja, kas ir tās politiskās partijas vadības orgāns, kura vienīgā bija pie varas Zimbabvē kopš neatkarības iegūšanas līdz GPA noslēgšanai, locekļiem.
- 164 Turklāt Vispārējā tiesa uzskata arī, ka tādos apstākļos kā šajā lietā aplūkoti norāde uz faktu, ka kāda persona pagātnē ir pildījusi amata funkcijas, kas ļāva šo funkciju pildīšanas laikā to kvalificēt par attiecīgās valsts valdības locekli vai ar šādu locekli saistītu personu, ir pietiekams pamatojums, lai pēc tās funkciju pildīšanas beigām to kvalificētu kā ar attiecīgās valsts valdības locekļiem saistītu personu. Proti, ja – kā tas ir šajā lietā – līdz konkrētam brīdim nav noticis tā režīma sabrukums, kas bija pie varas attiecīgajā valstī laikā, kad konkrētā persona bija tās valdības loceklis vai ar šādu locekli saistīta persona, ir pieļaujams, ja nav sniegti pierādījumi vai netieši pierādījumi par pretējo, uzskatīt, ka pēc savu funkciju pildīšanas beigām šī persona ir saistīta ar šīs valsts valdības locekļiem, kas ir tās bijušie kolēģi, līdzstrādnieki vai priekšnieki.
- 165 Saistībā ar potenciālo argumentu, ka ir iespējams, ka šīs personas ir tikušas atstādinātas no sava agrākā amata tādēļ, ka tās nepiekrita represīvajai režīma politikai, jo tas ir gadījums, kurā to iekļaušana to personu vidū, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, nebūtu attaisnota, ir jānorāda uz pienākuma norādīt pamatojumu mērķi, kas izriet no šā sprieduma 141. punktā minētās judikatūras, un jāatgādina, ka jautājums par pamatojumu, kas ir būtiska formāla prasība, atšķiras no jautājuma par apgalvoto faktu pierādījumiem, kas attiecas uz konkrētā akta tiesiskumu pēc būtības, un nozīmē, ka ir jāpārbauda šajā aktā norādīto faktu patiesums, kā arī šo faktu kvalifikācija, ciktāl tie veido elementus, kas attaisno ierobežojošu pasākumu piemērošanu attiecīgajai personai (spriedums Padome/*Bamba*, minēts 141. punktā, 60. punkts).
- 166 Proti, personai, kuras uzvārds ir iekļauts to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, tādēļ, ka tā ir bijušais valdības loceklis vai augstāka ranga administrācijas amatpersona Zimbabvē, lasot šo informāciju, ir zināmi galvenie apstākļi, kas tai ļauj apstrīdēt šo iekļaušanu, attiecīgā gadījumā norādot, ka tā ir pārrāvusi visas attiecības ar režīmu, ko apstrīdēto tiesību aktu autori ir uzskatījuši par represīvu, un ka tieši šī iemesla dēļ tā tikusi atstādināta no sava amata. Arī Savienības tiesas rīcībā ir elementi, kas nepieciešami, lai veiktu savu kontroli, ciktāl no konkrētā tiesību akta motīviem izriet, ka, lai pārbaudītu tā pamatotību, būtu jānoskaidro, vai, ņemot vērā amata funkcijas, ko agrāk pildījusi attiecīgā persona, saikne starp šo personu un režīmu joprojām pastāv vai – gluži pretēji – ir pārrauta.
- 167 Ir jāuzsver, ka iepriekš izklāstītie apsvērumi, kas sniegti saistībā ar novērtējumu par to, vai atbildētājas iestādes ir ievērojušas pienākumu norādīt pamatojumu, nenozīmē – šīs lietas apstākļos un ņemot vērā īpašo situāciju Zimbabvē (skat. šā sprieduma 130. punktu) – nedz kādas prezumpcijas noteikšanu, nedz

pierādīšanas pienākuma maiņu par sliktu attiecīgajām personām. Tie nozīmē vienīgi to, ka apstrīdēto tiesību aktu motīvos ietvertā norāde uz amata funkcijām, ko agrāk pildījuši noteikti prasītāji, liecina par to, ka minēto aktu autori uzskatīja, ka šī iemesla dēļ attiecīgie prasītāji joprojām ir uzskatāmi par ar Zimbabves vadītājiem saistītām personām un ka šo autoru rīcībā nav nekādas informācijas, kas ļautu apšaubīt šo tēzi. Apstrīdēšanas gadījumā apstrīdēto tiesību aktu autoriem procesā Savienības tiesā ir jāpierāda, ka patiešām pastāv saikne ar valdību tādēļ, ka attiecīgās personas ir agrāk pildījušas kādas funkcijas, un šīm personām tāpat ir tiesības sniegt jebkādus to rīcībā esošus pierādījumus par pretējo, lai atspēkotu minēto apgalvojumu.

- 168 No tā izriet, ka apstrīdētajos tiesību aktos ietvertā norāde uz amata funkcijām, ko agrāk pildījuši šā sprieduma 162. punktā minētie prasītāji, ir pietiekams motīvs, kas ļauj attaisnot šo prasītāju iekļaušanu to personu vidū, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi.
- 169 Savukārt attiecībā uz šē turpmāk minētajiem prasītājiem Vispārējā tiesa uzskata, ka ar vienkāršu norādi uz to statusu vai amata funkcijām, ko tie pildīja, pašu par sevi nepietiek, lai attaisnotu to uzvārdu iekļaušanu to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi. Šajā kategorijā ietilpst karavīri ar pulkveža vai zemāku pakāpi, proti, 24. prasītājs, *Stephen Gwekwerere*, 32. prasītājs, *R. Kwenda*, 42. prasītājs, *G. Mashava*, 49. prasītājs, *Cairo Mhandu*, 50. prasītājs, *Fidellis Mhonda*, 58. prasītājs, *S. Mpabanga*, 64. prasītājs, *C. Muchono*, 78. prasītājs, *S. Mutsvunguma*, 80. prasītājs, *Morgan S. Mzilikazi*, 91. prasītājs, *Victor Tapiwe Chashe Rungani*, un 101. prasītājs, *Chris Sibanda*; policijas darbinieki ar zemāku pakāpi nekā šā sprieduma 160. punktā minētajām personām, proti, 67. prasītājs, *Columbus Mudonhi* (“inspektora palīgs”), 70. prasītājs, *Isaac Mumba* (“policijas virsnieks”), un 89. prasītājs, *Dani Rangwani* (“policijas izmeklēšanas inspektors”); 25. prasītājs, *N. Kachepe* (parlamenta loceklis), un, visbeidzot, divi šā sprieduma 161. punktā minētie prasītāji.
- 170 Attiecībā uz 15., 30. un 54. prasītāju, kas attiecīgi ir *Joseph Chinotimba*, *Nolbert Kunonga* un *Gilbert Moyo*, Padome savā iebildumu rakstā norāda, ka viņi veido īpašo personu kategoriju, attiecībā uz kurām apstrīdēto ierobežojošo pasākumu noteikšana ir attaisnojama ar konkrēto rīcību, kas viņiem ir pārņemta Lēmuma 2012/97 un Īstenošanas regulas Nr. 151/2012 motīvos. Tomēr tas tā ir tikai attiecībā uz 30. prasītāju, *Nolbert Kunonga*, kas abu šo tiesību aktu pielikumu otrajā kolonnā ir kvalificēts kā “pašiecelts anglikāņu baznīcas bīskaps”. Proti, ar šo statusu vien acīmredzami nepietiek, lai attaisnotu ierobežojošo pasākumu noteikšanu attiecībā uz konkrēto personu.
- 171 Savukārt attiecībā uz 15. un 54. prasītāju šajā pašā minēto pielikumu kolonnā tostarp ir skaidri norādīts, ka katrs no viņiem ir bijis “ZANU-PF kaujinieku vienības vadītājs”. Ar šo statusu, ja tiktu pieņemts, ka tas atbilst patiesībai, pietiek, lai viņus kvalificētu kā ar Zimbabves valdības locekļiem, kurus iecēlusi ZANU-PF, saistītas personas un tātad attaisnotu viņu iekļaušanu to personu vidū, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi – neatkarīgi no konkrētās rīcības, kas viņiem ir pārņemta šo pašu pielikumu trešajā kolonnā.
- 172 Iepriekš izklāstītie apsvērumi ļauj uzreiz secināt, ka apstrīdētajiem tiesību aktiem ir sniegts juridiski pietiekams pamatojums attiecībā uz visiem prasītājiem, kas ir fiziskas personas, izņemot šā sprieduma 169. punktā minētos prasītājus, kā arī 30. prasītāju, *Nolbert Kunonga*. Lai izvērtētu, vai Lēmumā 2012/97 un Īstenošanas regulā Nr. 151/2012 sniegtais pamatojums ir vai nav pietiekams attiecībā uz šiem pēdējiem prasītājiem, ir jāpaskatās uz rīcību, ko šīm personām pārmet šo divu tiesību aktu autori.
- 173 Ir jāatzīmē, ka apstrīdētajos tiesību aktos ir ietvertas norādes uz konkrētu rīcību arī attiecībā uz lielāko daļu no pārējiem prasītājiem, kas ir fiziskas personas. Padome norāda, ka attiecībā uz šiem pārējiem prasītājiem, tā “ir ievērojami pārsniegusi to, kas bija prasīts”, sniedzot informāciju, kura liecina par viņu konkrētu iesaistīšanos politikā, kas apdraud pamattiesības, tiesiskumu un demokrātiju Zimbabvē. Prasītāji apstrīd šo apgalvojumu, taču šī apstrīdēšana ir balstīta uz kļūdainu premisu, ciktāl prasītāji uzskata, ka ar personas statusu – Zimbabves valdības locekļa vai ar šādu locekli saistītas personas statusu – nepietiek, lai attaisnotu viņu uzvārdu iekļaušanu to personu sarakstā, uz kurām attiecas

apstrīdētie ierobežojošie pasākumi. No apsvērumiem, kas sniegti saistībā ar pirmā prasības pamata izvērtēšanu, izriet, ka attiecībā uz valdības locekļiem, kuriem šāds statuss bija vēl pirms nacionālās vienotības valdības izveides, un ar viņiem saistītajām personām ar šo statusu vien jau pilnībā pietiek, lai attaisnotu šādu pasākumu veikšanu (skat. tostarp šā sprieduma 105. punktu). Tas pats attiecas uz bijušajiem valdības locekļiem vai bijušajiem augstākā līmeņa ierēdņiem (skat. šā sprieduma 168. punktu). Līdz ar to šis prasītāju arguments ir jānoraida.

- 174 Runājot par prasītājiem, attiecībā uz kuriem būtu jāsniedz norāde uz konkrētu rīcību, kas viņiem tiek pārņemta apstrīdētajos tiesību aktos (skat. šā sprieduma 172. punktu), lasot šos aktus, ir secināms, ka viņiem būtībā tiek pārņemta tieša dalība vardarbībā un iebiedēšanā, turklāt ar vadošo vai iniciatora lomu. Visos gadījumos, izņemot 30. un 89. prasītāju, *Nolbert Kunonga* un *Dani Rangwani* (attiecībā uz kuriem apgalvotie fakti radušies attiecīgi 2011. un 2007. gadā), attiecīgā vardarbība vai iebiedēšana notika 2008. gada vēlēšanu kampaņas laikā. Visos gadījumos, izņemot 30. prasītāju, *Nolbert Kunonga*, un 89. prasītāju, *Dani Rangwani*, ir minēta konkrēta vieta, kurā bija darbojušies attiecīgā persona. Attiecībā uz 30. prasītāju ir norādīts, ka viņš esot “skaļš režīma atbalstītājs”, un piebilsts, ka “viņa sekotājus atbalstīja policija, veicot vardarbību pret baznīcas atbalstītājiem 2011. gadā”. Attiecībā uz 89. prasītāju ir norādīts, ka viņš esot “iesaistīts 50 cilvēku grupā, kam *ZANU-PF* tieši maksāja par *MDC* atbalstītāju atrašanu un spīdzināšanu 2007. gada aprīlī”.
- 175 Norādēm attiecībā uz šā sprieduma 174. punktā minētajiem prasītājiem un, vispārīgāk runājot, visu motīvu kopumam, kas attiecībā uz visiem prasītājiem ar apstrīdētajiem tiesību aktiem ir iekļauts Regulas Nr. 314/2004 III pielikuma trešajā kolonnā un Lēmuma 2011/101 pielikumā ietvertās tabulas “Personas” trešajā kolonnā, ir tvērums, kas ir analogs tam, kuru Tiesa atzinusi par pietiekamu iepriekš 141. punktā minētajā spriedumā Padome/*Bamba* (57.–59. punkts). Tāpat kā tas bija lietā, kurā pasludināts iepriekš minētais spriedums, šajā pamatojumā ir ietverta specifiska un konkrēta informācija attiecībā uz statusu vai veiktajām amata funkcijām un attiecīgajiem darbību veidiem, kas apstrīdēto tiesību aktu autoru ieskatā nozīmē attiecīgo personu iesaistīšanos vardarbībā, iebiedēšanā un pamattiesību pārkāpumos Zimbabvē.
- 176 Pretēji tam, ko apgalvo prasītāji, ir jākonstatē, ka iepriekš minēto pielikumu trešajā kolonnā ietvertie motīvi nav pārlietu neskaidri vai vispārīgi nedz attiecībā uz šā sprieduma 137. punktā minētajiem 39 prasītājiem, nedz arī attiecībā uz pārējām attiecīgajām fiziskajām personām. Tāpat ir jāuzsver – kā tas izriet arī no iepriekš saistībā ar pirmā prasības pamata izskatīšanu atgādinātajiem apstrīdēto tiesību aktu preambulu apsvērumiem –, ka apvainojumi pret prezidenta *Robert Mugabe* režīmu saistībā ar vardarbību, iebiedēšanu un pamattiesību pārkāpumiem Zimbabvē – gan vispārīgi, gan it īpaši 2008. gada vēlēšanu laikā – ir kļuvuši plaši pazīstami starptautiskā mērogā un prasītāji nevarēja par tiem nezināt. Šie apvainojumi – neatkarīgi no jautājuma par to patiesumu – tāpat veido daļu no konteksta, kurā iekļaujami apstrīdētie tiesību akti un kuram, kā tas izriet no šā sprieduma 143. punktā minētās judikatūras, ir nozīme, izskatot jautājumu par pienākuma norādīt pamatojumu ievērošanu.
- 177 Proti, apzinoties šo kontekstu, attiecīgie prasītāji viegli varēja saprast, kas viņiem tiek pārņemts, un attiecīgā gadījumā apstrīdēt šos apgalvojumus vispārīgi vai arī īpaši attiecībā uz vietu, kurā viņi bija darbojušies, vai vismaz norādīt, ka, lai gan apgalvotā vardarbība, iebiedēšana un pamattiesību pārkāpumi patiešām ir notikuši, viņi nebija tajos piedalījušies (šajā ziņā skat. spriedumu Padome/*Bamba*, minēts 141. punktā, 59. punkts).
- 178 Tāpat ir jāatgādina, ka Padome cita starpā ir pievienojusi savam iebildumu rakstam dokumentu uz 1046 lappusēm (B.19. pielikums), kas, spriežot pēc attiecīgās norādes kopsavilkuma tabulā par pielikumiem, ietver “publiski pieejamu informāciju, kas apstiprina [apstrīdētajos ierobežojošajos] pasākumos minētās ziņas”. Padome norāda, ka apstrīdēto tiesību aktu pielikumos ietvertās norādes uz prasītāju rīcību, kas apdraud pamattiesības, tiesiskumu un demokrātiju Zimbabvē, ir plaši pazīstamas, kā tas konkrēti izriet no dažādajiem minētajā pielikumā ietvertajiem dokumentiem.

- 179 Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, nav nepieciešams ņemt vērā šo pielikumu, izvērtējot apstrīdēto tiesību aktu pamatojuma pietiekamību. Tādēļ Vispārējā tiesa uzskata, ka nav jāveic procesa organizatoriskais pasākums, ko prasītāji ierosinājuši attiecībā uz šo pielikumu (skat. šā sprieduma 25. punktu).
- 180 Ņemot vērā Padomes paskaidrojumus, kas īsumā izklāstīti iepriekš 178. punktā, ir acīmredzams, ka tās iebildumu raksta B.19. pielikumā ietvertie dokumenti ir jānošķir no dokumentiem, ko prasītāji lūguši iesniegt savā šā sprieduma 19. punktā minētajā pieprasījumā. Kā jau norādīts, neilgi pēc tam, kad prasītāji bija iesnieguši savu šā sprieduma 25. punktā minēto lūgumu veikt procesa organizatorisko pasākumu, Padome darīja zināmus prasītājiem dokumentus, kas bija lūgti šā sprieduma 19. punktā minētajā pieprasījumā. Tātad Padomes iebildumu raksta B.19. pielikumā ietvertie dokumenti kā tādi nav uzskatāmi par dokumentiem, uz kuriem Padome balstījies, pieņemot Lēmumu 2012/97 un Īstenošanas lēmumu 2012/124.
- 181 Padomes iebildumu raksta B.19. pielikums ir drīzāk jāuzskata par tādu, kura mērķis ir nevis *ex post* pamatot apstrīdētos tiesību aktus, bet gan parādīt, ka, ņemot vērā šo aktu pieņemšanas kontekstu, to pamatojums ir bijis pietiekams (šajā ziņā skat. spriedumu Padome/*Bamba*, minēts 141. punktā, 62. punkts).
- 182 Visbeidzot, Vispārējā tiesa tāpat uzskata, ka specifiskie motīvi, kādi tie ir izklāstīti Lēmuma 2012/97 un Īstenošanas regulas Nr. 151/2012 pielikumos attiecībā uz prasītājiem, kas ir juridiskas personas, lai pamatotu to iekļaušanu personu un vienību, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, sarakstā, arī ir pietiekami. Proti, attiecībā uz katru attiecīgo vienību ir norādīts vai nu tas, ka tā pieder kādai konkrētai fiziskai personai, kas saskaņā ar tiem pašiem tiesību aktiem ir pakļauta ierobežojošajiem pasākumiem, vai arī tas, ka tā ir saistīta ar Zimbabves valdību, kādu tās struktūru vai arī Zimbabves valdības “*ZANU-PF* frakciju”. Ar šiem motīviem pietiek, lai ļautu attiecīgajām vienībām apstrīdēt to pamatotību un Vispārējai tiesai – veikt savu kontroli.
- 183 Noslēgumā ir jāsecina, ka apstrīdētajiem tiesību aktiem ir sniegts juridiski pietiekams pamatojums attiecībā uz visiem prasītājiem, un līdz ar to trešais prasības pamats jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto prasības pamatu – tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

- 184 Prasītāji norāda, ka tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips šīs lietas apstākļos liek Savienības iestādēm izpildīt divus galvenos pienākumus. Pirmkārt, tām esot jāinformē attiecīgā persona vai vienība par argumentiem un pierādījumiem, kas tikuši izmantoti attiecībā uz viņām, lai pamatotu ierobežojošo pasākumu noteikšanu. Otrkārt, attiecīgajai personai vai vienībai esot jādod iespēja lietderīgi darīt zināmu savu viedokli par šiem pierādījumiem. Turklāt prasītāji atgādina, ka gadījumā, ja kāds ierobežojošs pasākums, par kuru jau nolemts attiecībā uz kādu personu vai vienību, tiek atjaunots, nepieciešamība aizsargāt tās tiesības uz aizstāvību un tās tiesības tikt izklausītai nosakot pienākumu nodrošināt, kas tās rīcībā ir pret to izmantotie pierādījumi, un ļaut tai sniegt šajā ziņā savus apsvērumus, pirms tiek pieņemts jebkāds lēmums par konkrēta pasākuma atjaunošanu.
- 185 Taču aplūkotajā lietā prasītāju ieskatā nevienam no viņiem – ne pirms apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas, ne arī pēc tam – neesot tikuši darīti zināmi pierādījumi, kas pamatotu šo aktu pieņemšanu attiecībā uz katru no viņiem. Turklāt viņiem neesot bijusi dota iespēja sniegt apsvērumus par minētajiem pierādījumiem. Apstrīdētajos tiesību aktos šajā ziņā neesot sniegtas nekādas garantijas. Turklāt šajos aktos esot ietverti apvainojumi par smagiem noziegumiem, nesniedzot nevienam norādi par šo apvainojumu avotu un neņemot vērā Komisijas un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja (EDAU) identificētās problēmas ar datu aizsardzību, kas varētu rasties tad, kad Padome vai Komisija apstrādā datus attiecībā uz kriminālpārkāpumiem vai notiesāšanu.

- 186 Kā saistībā ar ierobežojošu pasākumu kontroli ir atgādinājusi Tiesa, Savienības tiesām atbilstoši tām piešķirtajām pilnvarām ir jānodrošina principā pilnīga visu Savienības tiesību aktu tiesiskuma kontrole no pamattiesību, kas ir Savienības tiesību sistēmas neatņemama sastāvdaļa, viedokļa. Šī prasība ir tieši paredzēta LESD 275. panta otrajā daļā (skat. Tiesas spriedumu, 2013. gada 28. novembris, Padome/*Fulmen* un *Mahmoudian*, C-280/12 P, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 187 Šo pamattiesību vidū tostarp ir tiesību uz aizstāvību ievērošana, kas ir noteiktas Pamattiesību hartas 41. panta 2. punktā un ietver tiesības tikt uzklausi un tiesības piekļūt lietas materiāliem, ievērojot likumīgās konfidencialitātes intereses (skat. spriedumu Padome/*Fulmen* un *Mahmoudian*, minēts 186. punktā, 59. un 60. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 188 Saskaņā ar šo pašu judikatūru tas, vai ir tikušas pārkāptas tiesības uz aizstāvību, ir jāizvērtē atbilstoši katra gadījuma īpašajiem apstākļiem, tostarp ņemot vērā attiecīgā akta būtību un apstākļus, kādos tas ir pieņemts, kā arī attiecīgo jomu regulējošās tiesību normas (skat. spriedumu Padome/*Fulmen* un *Mahmoudian*, minēts 186. punktā, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 189 Šajā lietā ir jākonstatē, ka, lai arī prasītāji savā prasības pieteikumā ir atgādinājuši šajā jomā piemērojamās normas un vispārējos principus, kā arī judikatūru, to konkrētais iebildums, kas īsumā izklāstīts šā sprieduma 185. punktā, ir par to, ka Padome pirms apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas viņiem neesot darījusi zināmus pierādījumus par rīcību, kas tiem tiek pārņemta minētajos aktos un kas veido attaisnojumu attiecībā uz viņiem piemērotajiem pasākumiem, un viņiem neesot devusi iespēju sniegt savus apsvērumus par šiem pierādījumiem.
- 190 Taču no lietas materiāliem neizriet un paši prasītāji turklāt neapgalvo, ka pirms pieprasījuma darīt zināmus pierādījumus, kuru tie adresējuši Padomei piecas dienas pirms prasības pieteikuma iesniegšanas (skat. šā sprieduma 19. punktu), tie būtu pieprasījuši Padomei darīt zināmus pierādījumus, uz kuriem tā balstījies, nosakot attiecībā uz viņiem apstrīdētos ierobežojošos pasākumus.
- 191 No tā izriet, ka prasītāji balstās uz premisu, ka, lai ievērotu to tiesības uz aizstāvību, Padomei šie pierādījumi esot bijuši jādara viņiem zināmi pēc savas ierosmes, negaidot, ka viņi to pieprasīs. Šī premisa tomēr ir kļūdaina.
- 192 Kā Vispārējā tiesa ir nospriedusi 2009. gada 14. oktobra spriedumā lietā *Bank Melli Iran*/Padome (T-390/08, Krājums, II-3967. lpp., 97. punkts), ja ir paziņota pietiekami precīza informācija, kas ļauj attiecīgajai personai lietderīgi darīt zināmu savu viedokli par apsūdzošajiem pierādījumiem, ko pret to izmanto Padome, tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips neparedz Padomei pienākumu pašai pēc savas ierosmes dot pieeju tās lietas materiālos iekļautajiem dokumentiem. Padomei ir pienākums dot pieeju visiem ar attiecīgo pasākumu saistītajiem administratīvajiem dokumentiem, kas nav konfidenciali, tikai pēc ieinteresētās personas pieprasījuma. Lietas materiālu paziņošana pēc savas ierosmes patiešām būtu pārmērīga prasība, ņemot vērā to, ka ierobežojošā pasākuma – līdzekļu iesaldēšanas vai kāda cita pasākuma – noteikšanas brīdī nav droši zināms, ka attiecīgā persona vēlas, izmantojot pieeju lietas materiāliem, pārbaudīt faktus, kas ir Padomes pret to izvirzīto apsūdzēto apgalvojumu pamatā.
- 193 Taču trešā prasības pamata izskatīšanas ietvaros ir secināts, ka apstrīdētajiem tiesību aktiem ir ticis sniegts juridiski pietiekams pamatojums (skat. šā sprieduma 183. punktu). Citiem vārdiem sakot, ir jāuzskata, ka prasītājiem ir bijusi pietiekami precīza informācija, ko prasa attiecīgā judikatūra, un tādējādi viņiem pašiem, ja viņiem ir bijusi vēlme, bija jāpieprasa, lai viņiem tiktu darīti zināmi pierādījumi, kas uz viņiem attiecas un uz kuriem balstījies Padome. Kā jau norādīts, prasītāji šādu pieprasījumu ir izteikuši tikai piecas dienas pirms prasības pieteikuma iesniegšanas.

- 194 Nekas lietas materiālos nenorāda uz to, ka prasītājiem nav bijusi iespēja, ja viņi to gribētu, iesniegt šādu pieprasījumu agrāk. Gluži pretēji, pastāv apstākļi, kas drīzāk liecina par to, ka prasītāji apzinājās iespēju sazināties ar Padomi saistībā ar ierobežojošajiem pasākumiem, kas viņiem noteikti, un šajā kontekstā pieprasīt darīt viņiem zināmus pierādījumus, kas uz viņiem attiecas.
- 195 It īpaši ir jānorāda, ka Padome ir pievienojusi lietas materiāliem 2011. gada 1. septembra vēstuli, ko 1. prasītājs, *Johannes Tomana*, bija nosūtījis Eiropadomes priekšsēdētājam “ikvienas fiziskās vai juridiskās personas vārdā”, kas iekļautas Lēmuma 2011/101 pielikumā. Šajā vēstulē *Johannes Tomana* apstrīdēja motīvu, kas norādīti minētajā pielikumā, lai attaisnotu ierobežojošo pasākumu noteikšanu attiecībā uz visām šīm personām, pietiekamību un pamatotību. Turpretim, *Johannes Tomana* nav formulējis nekādu pieprasījumu darīt zināmus pierādījumus par attiecīgajā pielikumā ietvertajiem apgalvojumiem.
- 196 Tāpat ir svarīgi norādīt, ka savā atbildē uz Vispārējās tiesas uzdoto rakstveida jautājumu prasītāji, izņemot *Johannes Tomana*, nav apgalvojuši, ka viņi nebija pilnvarējuši šo pēdējo minēto prasītāju uzrakstīt konkrēto vēstuli viņu vārdā. Viņi ir vienīgi nolieguši, ka *Johannes Tomana* būtu rīkojies viņu vārdā “paziņošanas mērķiem [...] saistībā ar viņu iekļaušanu to personu vidū, uz kurām attiecas [apstrīdētie] ierobežojošie pasākumi”.
- 197 Turklāt iepriekš minētās vēstules nosūtīšana nav vienīgais gadījums, kad *Johannes Tomana* apgalvoja, ka viņš rīkojas arī pārējo prasītāju uzdevumā. Kopā ar savu prasības pieteikumu prasītāji ir iesnieguši vienu vēstuli, kuru *Johannes Tomana* ir adresējis viņu pārstāvjiem un kurā viņš apgalvo, ka pārstāv visus pārējos prasītājus, un sniedz – tāpat šo pārējo prasītāju vārdā – šiem pārstāvjiem pilnvarojumu iesniegt prasības pieteikumu.
- 198 Tāpat ir jānorāda, ka atbilde uz *Johannes Tomana* 2011. gada 1. septembra vēstuli ir tikusi sniegta ar Eiropadomes priekšsēdētāja personālā biroja vadītāja 2011. gada 20. septembra vēstuli, kurā ir atgādināts, ka motīvi ierobežojošo pasākumu noteikšanai attiecībā uz konkrētajām personām un vienībām ir izklāstīti Lēmuma 2011/101 pielikumā, un norādīts, ka par pārējiem jautājumiem ir jāskatās Padomes 2011. gada 16. februāra Paziņojums personām, vienībām un struktūrām, uz kurām attiecināta Padomes Lēmumā 2011/101 noteiktos ierobežojošus pasākumus (OV C 49, 4. lpp.). Šajā paziņojumā cita starpā bija minēts, ka personas, vienības un struktūras, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, var “Padomei iesniegt lūgumu [...], ka lēmums par viņu iekļaušanu minētajā sarakstā būtu jāpārskata”, un norādīta adrese, uz kuru nosūtāmi šādi lūgumi. Turklāt analogs paziņojums tika publicēts 2012. gada 18. februāra *Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 48, 13. lpp.) saistībā ar Lēmuma 2012/97 pieņemšanu.
- 199 Neatkarīgi no jautājuma par to, vai šie apstākļi ir uzskatāmi par attaisnojumu tam, ka Padome par Lēmuma 2012/97 pieņemšanu paziņoja *Johannes Tomana* arī pārējo šajā lēmumā minēto fizisko personu labā, kā tas ir Padomes skatījumā, tie apstiprina faktu, ka prasītājiem ir bijusi iespēja vērsties Padomē agrāk, lai iegūtu pierādījumus, ko viņi pieprasījuši un ieguvuši sakarā ar šā sprieduma 19. punktā minēto viņu pieprasījumu.
- 200 Runājot par šo pēdējo pieprasījumu, ir jānorāda, ka Padome uz to ir atbildējusi, darot zināmu pieprasīto informāciju (nekonfidencialajā versijā), ar zināmu nokavējumu, t.i., aptuveni septiņu mēnešu laikā, kas tās ieskatā ir attaisnojams ar nepieciešamību veikt “deklasifikāciju” attiecībā uz daudziem attiecīgajiem dokumentiem. Tā kā nav nekādu apstākļu, kas liecinātu par pretējo, ir pieļaujams pieņemt, ka Padomes atbilde uz iespējamo tāda paša satura pieprasījumu, ko prasītāji būtu iesnieguši agrāk, būtu tāda pati, proti, viņiem tiktu darīta zināma pieprasīto pierādījumu nekonfidencialā versija.
- 201 Ir jāpiebilst, ka apstāklis, ka Padome šā sprieduma 19. punktā minētajā prasītāju vēstulē pieprasīto informāciju ir darījusi viņiem zināmu tikai 2012. gada 27. novembrī, nekādi nav ietekmējis viņu iespēju izteikt savu viedokli procesā Vispārējā tiesā. Proti, prasītāji divas reizes ir lūguši un ieguvuši no

Vispārējās tiesas termiņa pagarinājumu to replikas raksta iesniegšanai un tādējādi viņiem ir bijusi iespēja sniegt savus apsvērumus par šiem pierādījumiem minētajā procesuālajā rakstā. Viņu argumenti attiecībā uz šiem dokumentiem tiks izskatīti tālāk – izvērtējot otro prasības pamatu.

- 202 Savā replikas rakstā pēc tam, kad viņi bija atkārtējuši šā sprieduma 185. punktā īsumā izklāstīto iebildumu, prasītāji norādīja arī, ka saistībā ar Padomes veikto pierādījumu, uz kuriem tā balstījies, lai pieņemtu apstrīdētos tiesību aktus, paziņošanu viņiem ir nodarīts būtisks kaitējums tādēļ, ka tikai 2013. gadā viņi tikuši aicināti atbildēt uz pārmetumiem, kas attiecas uz apgalvoto rīcību, kura notikusi pirms aptuveni pieciem gadiem.
- 203 Tomēr ar tik īsu un vispārīgu apgalvojumu nepietiek, lai pamatotu apstrīdēto tiesību aktu atcelšanu prasītāju tiesību uz aizstāvību pārkāpuma dēļ. Proti, viņi nav identificējuši ne konkrētus apgalvojumus, kuru atspēkošana viņiem radītu grūtības, ne arī grūtību, ar kurām viņi būtu sastapušies, raksturu un cēloņus. Turklāt prasītāji nepaskaidro, kāpēc darīt zināmus šos pierādījumus viņi pirmo reizi ir pieprasījuši tikai piecas dienas pirms prasības celšanas.
- 204 Ja tiktu pieņemts, ka šis prasības pamats ir jāsaprot tādējādi, ka prasītāji apgalvo, ka pirms apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas atbildētājas iestādes viņiem neesot ļāvušas lietderīgi darīt zināmu savu viedokli attiecībā uz pamatojumu, kas šajos aktos sniegts attiecībā uz viņiem, ir jānorāda, ka saskaņā ar judikatūru personas vai vienības, attiecībā uz kuru agrāk noteiktie ierobežojošie pasākumi tiek atjaunoti ar jauno tiesību aktu, tiesības tikt uzklautai pirms minētā tiesību akta pieņemšanas ir jāievēro gadījumā, kad attiecīgā akta autors izmanto jauno informāciju attiecībā pret šīm personām vai vienībām, nevis tad, ja atjaunošana būtībā ir balstīta uz tiem pašiem motīviem kā tie, kas attaisnoja sākotnējā tiesību akta, ar kuru noteikti konkrētie ierobežojošie pasākumi, pieņemšanu (Vispārējās tiesas spriedumi, 2013. gada 13. septembris, *Makhlouf/Padome*, T-383/11, 43. punkts, un 2014. gada 4. februāris, *Syrian Lebanese Commercial Bank/Padome*, T-174/12 un T-80/13, 149. punkts; šajā ziņā skat. arī Tiesas spriedumu, 2011. gada 21. decembris, *Francija/People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, Krājums, I-13427. lpp., 62. punkts).
- 205 Taču šajā lietā motīvi, kas norādīti apstrīdētajos tiesību aktos, lai attaisnotu apstrīdēto ierobežojošo pasākumu noteikšanu prasītājiem, būtībā neatšķiras no tiem, kas bija norādīti agrākajos aktos, proti, Lēmumā 2011/101 redakcijā, kas bija spēkā pirms tā grozīšanas ar Lēmumu 2012/97, un Regulā Nr. 314/2004 – pirms tā tika grozīta ar Īstenošanas regulu Nr. 151/2012.
- 206 Proti, lai gan apstrīdēto tiesību aktu pamatojumā ir ietverti precizējumi attiecībā uz rīcību, kas tiek pārņemta daudziem prasītājiem, vai detalizētāks šīs rīcības apraksts, motīvi, kas attaisno prasītāju iekļaušanu to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, būtībā paliek tādi paši kā tie, kas bija norādīti agrākajos aktos. Nevienā gadījumā nav konstatējams, ka, atjaunojot konkrētos ierobežojošos pasākumus, agrākajos tiesību aktos minētie motīvi tiktu svītroti, lai tos aizstātu ar kādiem atšķirīgiem motīviem, kā tas bija lietā, kurā pasludināts iepriekš 204. punktā minētais spriedums *Francija/People's Mojahedin Organization of Iran*.
- 207 Runājot it īpaši par personām, kas to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, tikušas iekļautas saistībā ar amata funkcijām, ko tās pildīja vai bija pildījušas pagātnē, proti, visiem prasītājiem, izņemot šā sprieduma 169. punktā minētos, ir jau norādīts (skat. iepriekš 163. punktu), ka ar norādi uz amata funkcijām, ko viņi pildīja apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī vai agrāk, vien pietiek, lai attaisnotu viņu uzvārdu iekļaušanu to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi. Taču gan agrākajos tiesību aktos, gan apstrīdētajos tiesību aktos attiecībā uz katru no šīm personām ir ietverta norāde uz vieniem un tiem pašiem amatiem.
- 208 Līdz ar to, pat ja tiktu pieņemts, ka prasītāji izvirza arī tādu iebildumu, kāds minēts šā sprieduma 204. punktā, tam nevar piekrist.

- 209 Pārējie argumenti, ko prasītāji izvirzījuši šajā prasības pamatā, neattiecas uz apgalvojumu par to tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Prasītāji būtībā norāda, ka atbildētājas iestādes neesot balstījušas uz pārliecinošiem pierādījumiem, lai ieviestu attiecībā uz viņiem apstrīdētos ierobežojošos pasākumus. Šajā kontekstā tie uzsver, ka, ja pret viņiem tiktu ierosināts process krimināltiesā par rīcību, kas viņiem tiek pārmesta apstrīdētajos tiesību aktos, viņu notiesāšanas mērķiem būtu bijis jāsniedz atbilstīgi un pārliecinoši pierādījumi. Turklāt prasītāji norāda, ka Apvienotā Karaliste esot atzinusi, ka attiecībā uz dažiem no prasītājiem nepastāv nekādi pierādījumi par apgalvoto rīcību, kas minēta apstrīdētajos tiesību aktos.
- 210 Taču šiem argumentiem nav nozīmes saistībā ar jautājumu par prasītāju tiesību uz aizstāvību iespējamo pārkāpumu. Attiecīgā gadījumā tiem varētu būt nozīme saistībā ar apstrīdēto tiesību aktu pamatotības un šo aktu pamatā esošo faktu saturiskās pareizības apstrīdēšanu. Jautājums par to, vai prasītāji patiešām ir veikuši šādu apstrīdēšanu, tiks izskatīts šā sprieduma 261.–266. punktā.
- 211 Prasītāji turklāt norāda, ka savā šā sprieduma 120. punktā minētajā priekšlikumā regulai Komisija esot paredzējusi noteiktas garantijas, lai nodrošinātu viņu tiesību uz aizstāvību ievērošanu, kuras šajā gadījumā neesot tikušas ievērotas. Tomēr Komisijas priekšlikums, uz kuru atsaucas prasītāji, nekad nav bijis pieņemts, un līdz ar to jautājumam par to, vai tajā paredzētās garantijas ir tikušas ievērotas konkrētajā lietā, nav nozīmes. Šī paša iemesla dēļ nav nepieciešams izvērtēt EDAU atzinumu par vairākiem tiesību aktu priekšlikumiem, ar ko nosaka dažus konkrētus ierobežojošus pasākumus attiecībā uz Somāliju, Zimbabvi, Korejas Demokrātisko Republiku un Gvineju (OV 2010, C 73, 1. lpp.), uz kuru prasītāji arī atsaukušies (skat. šā sprieduma 185. punktu). Šis atzinums tāpat attiecas uz iepriekš minēto Komisijas priekšlikumu, kuru Padome nav pieņēmusi.
- 212 Savā replikas rakstā prasītāji norāda arī, ka atbildētājas iestādes nekad neesot viņus informējušas rakstveidā par to, ka viņu uzvārdi vai nosaukumi tikuši iekļauti to personu sarakstā, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi. Prasītāju ieskatā paziņojuma, kas attiecas uz šo informāciju, publikāciju *Oficiālajā Vēstnesī* nevarot uzskatīt par pietiekamu.
- 213 Tomēr tas ir arguments, kas attiecas uz jautājumu par apstrīdēto tiesību aktu paziņošanu prasītājiem, kuram nav nozīmes, izvērtējot, vai tikušas ievērotas viņu tiesības uz aizstāvību pirms minēto aktu pieņemšanas. Proti, šo aktu paziņošana loģiski notiek pēc to pieņemšanas. Jautājumam, vai Padomei apstrīdētie tiesību akti ir bijuši jāpaziņo pa pastu katram prasītājam, uz kuru tie attiecas, un it īpaši vai to paziņošana pa pastu *Johannes Tomana* k-gam ir pielīdzināma arī paziņošanai visiem pārējiem prasītājiem, kā to apgalvo Padome (skat. šā sprieduma 199. punktu), ir nozīme saistībā ar prasības celšanas termiņa sākuma noteikšanu. Tomēr konkrētajā lietā katrā ziņā nav šaubu par to, ka prasība ir tikusi celta termiņā, un turklāt atbildētājas iestādes to nekādi nav apstrīdējušas.
- 214 Tā kā neviens no iebildumiem, ko prasītāji izvirzījuši ceturtnā prasības pamata ietvaros, nav apmierināms, šis prasības pamats ir jānoraida.

Par otro prasības pamatu – acīmredzamu kļūdu vērtējumā

- 215 Otrajā prasības pamatā prasītāji apgalvo, ka Padome un Komisija esot pieļāvušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, ciktāl tās ir uzskatījušas, ka kritēriji, kas attaisno prasītāju iekļaušanu to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, ir tikuši izpildīti.

Ievada piezīmes

- 216 Vispārējā tiesa jau ir nospriedusi iepriekš 192. punktā minētajā spriedumā *Bank Melli Iran*/Padome (36. punkts), ka attiecībā uz vispārējiem noteikumiem, ar kuriem tiek noteikta ierobežojošo pasākumu veikšanas kārtība, Padomei ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz faktoriem, kas jāņem vērā, pieņemot ekonomiskas un finansiālas sankcijas, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu, saskaņā ar kopējo

nostāju, kas pieņemta atbilstoši KĀDP. Tā kā Savienības tiesa it īpaši nevar Padomes veikto pierādījumu, faktu un apstākļu, kas pamato šādu pasākumu noteikšanu, vērtējumu aizstāt ar savu vērtējumu, Vispārējās tiesas īstenotā kontrole jāierobežo ar pārbaudi par to, vai ir ievērotas procesuālās normas un normas par pamatojumu, par faktu saturisko pareizību, kā arī par to, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda faktu vērtējumā vai pilnvaru nepareiza izmantošana. Šī ierobežotā kontrole ir piemērojama it īpaši apsvērumiem par piemērotību, uz kuriem balstīti šādi pasākumi.

- 217 Šie apsvērumi ir piemērojami arī ierobežojošajiem pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar LESD 215. pantu, kurā ir atspoguļots EKL 60. un 301. panta saturs (skat. šā sprieduma 122. punktu).
- 218 Taču no šīs judikatūras izriet, ka rīcības brīvība, kas ir Padomei šajā jomā, neliedz Savienības tiesai tiesiskuma kontroles ietvaros pārbaudīt faktu, uz kuriem balstījusies Padome, saturisko pareizību. Proti, Pamattiesību hartas 47. pantā garantētā pārbaudes tiesā efektivitāte tostarp nozīmē, ka Savienības tiesai ir jāpārlicinās, ka lēmums, kam attiecībā uz konkrēto personu vai vienību ir individuāla piemērojamība, ir balstīts uz pietiekami pārlicinošu faktisko pamatu. Tas nozīmē, ka ir jāpārbauda pamatojuma izklāstā norādītie fakti, kas ir minētā lēmuma pamatā, tādēļ pārbaudē tiesā nav jāizvērtē tikai norādīto motīvu abstrakta ticamība, bet arī tas, vai ir atbalstīti šie motīvi vai vismaz viens no tiem, kurš tiek uzskatīts par pašu par sevi pietiekamu šā paša lēmuma pamatojumam (skat. spriedumu *Padome/Fulmen* un *Mahmoudian*, minēts 186. punktā, 64. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 219 Šajā nolūkā Savienības tiesai ir jāveic šī pārbaude, vajadzības gadījumā pieprasot kompetentajai Savienības iestādei iesniegt – konfidenciālu vai nekonfidenciālu – informāciju vai pierādījumus, kam ir nozīme šādas pārbaudes veikšanas mērķiem. Proti, tieši kompetentajai Savienības iestādei apstrīdēšanas gadījumā ir jāpierāda pret attiecīgo personu vērsto motīvu pamatotība, nevis šai personai ir jāiesniedz attaisnojoši pierādījumi par to, ka minētie motīvi nav pamatoti. Netiek prasīts, lai minētā iestāde iesniegtu Savienības tiesā visu informāciju un pierādījumus, kas saistīti ar aktā, kuru tiek lūgts atcelt, norādītajiem motīviem. Tomēr ir būtiski, lai iesniegtā informācija vai pierādījumi atbalstītu motīvus, kas vērsti pret attiecīgo personu (skat. spriedumu *Padome/Fulmen* un *Mahmoudian*, minēts 186. punktā, 65.–67. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 220 Ja kompetentā Savienības iestāde nevar izpildīt Savienības tiesas lūgumu, tad šai tiesai ir jābalstās tikai uz tai paziņoto informāciju, proti, uz apstrīdētā tiesību akta pamatojumu, apsvērumiem un attaisnojošiem pierādījumiem, ko, iespējams, iesniegusi attiecīgā persona, kā arī kompetentās Savienības iestādes atbildi uz šiem apsvērumiem. Ja šī informācija neļauj konstatēt, ka motīvi ir pamatoti, Savienības tiesa šos motīvus neņem vērā kā lēmumu par attiecīgo iekļaušanu vai saglabāšanu atbalstošos elementus. Savukārt, ja kompetentā Savienības iestāde iesniedz atbilstošu informāciju vai pierādījumus, Savienības tiesai ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā šo informāciju vai pierādījumus, norādītie fakti atbilst patiesībai, un jāizvērtē to pierādīšanas spēks – atkarībā no attiecīgās lietas apstākļiem un iespējamo apsvērumu, ko par tiem iesniegusi tostarp attiecīgā persona, gaismā (skat. spriedumu *Padome/Fulmen* un *Mahmoudian*, minēts 186. punktā, 68. un 69. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 221 Tomēr ir jāuzsver – kā tas turklāt ir norādīts šā sprieduma 219. punktā minētajā judikatūrā –, ka Savienības tiesai faktu, uz kuriem veikta atsauce, lai attaisnotu ierobežojošo pasākumu noteikšanu, saturiskā pareizība ir jākontrolē tikai tad, ja personas, uz kurām attiecas šie pasākumi, apstrīd šos faktus minētajā tiesā. Proti, šāda pārbaude attiecas uz apstrīdēto tiesību aktu pamatotības izvērtēšanu, kas Savienības tiesai nav jāveic pēc savas ierosmes.
- 222 Turklāt gadījumā, ja Padome abstrakti ir definējusi kritērijus, kas var attaisnot kādas personas vai vienības iekļaušanu to personu vai vienību sarakstā, uz kurām attiecas ierobežojošie pasākumi, Savienības tiesai, pamatojoties uz attiecīgās personas vai vienības izvirzītajiem pamatiem vai attiecīgā gadījumā pēc savas ierosmes izvirzītajiem pamatiem, ir jāpārbauda, vai konkrētās personas vai vienības gadījumā ir izpildīti Padomes definētie abstraktie kritēriji. Šī kontrole attiecas uz faktu un apstākļu, uz

kuriem veikta atsauce, lai attaisnotu attiecīgās personas vai vienības iekļaušanu to personu vai vienību sarakstā, uz kurām attiecas ierobežojošie pasākumi, novērtējumu, kā arī šī novērtējuma pamatā esošo pierādījumu un informācijas pārbaudi (šajā ziņā skat. spriedumu *Bank Melli Iran*/Padome, minēts 192. punktā, 37. punkts).

- 223 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāizvērtē iebildumi un argumenti, ko izvirzījuši prasītāji šajā prasības pamatā. Šajā ziņā vispirms tiks izskatīti iebildumi un argumenti, kas ietverti prasības pieteikumā, un pēc tam tiks izskatīta replikas rakstā izvirzīto iebildumu un argumentu pieņemamība un – ja vajadzīgs – pamatotība.

Par prasības pieteikumā ietvertajiem iebildumiem un argumentiem

- 224 Prasītāji norāda, ka apstrīdētie ierobežojošie pasākumi tāpat kā tie, kas bija spēkā pirms tiem, saskaņā ar Lēmuma 2011/101 4. un 5. panta formulējumu esot vērsti pret personām un vienībām, “kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”. Tādēļ prasītāju ieskatā Padome un Komisija varot pieņemt šādus pasākumus tikai attiecībā uz personām un vienībām, par kurām pastāv pierādījumi par to faktisko iesaistīšanos darbībās, kas nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē. Turklāt esot nepieciešams, lai šī iesaistīšanās būtu ilgstoša.
- 225 Padomes un Komisijas secinājums, ka katrs no prasītājiem atbilst šim kritērijam, esot kļūdaini vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, dažiem prasītājiem apstrīdētie ierobežojošie pasākumi esot tikuši piemēroti, motivējot, ka viņi ir “ZANU-PF valdības locekļi” vai arī ir “ZANU-PF frakcijā”. Šis motīvs neesot pietiekams, jo tas neesot uzskatāms par apgalvojumu par kādu likumpārkāpumu. Turklāt tiesības būt kādas politiskas partijas loceklim ir garantētas Zimbabves konstitūcijā. Turklāt apstrīdētie ierobežojošie pasākumi esot vērsti pret agrākās Zimbabves valdības locekļiem. Tie neesot vērsti nedz pret nacionālās vienotības valdību, kas bija pie varas Zimbabvē apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī, nedz pret ZANU-PF. Vēl jo vairāk, Savienība skaidri atbalstot nacionālās vienotības valdību.
- 226 Otrkārt, daži prasītāji esot tikuši iekļauti to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, motivējot ar to, ka viņi ir saistīti vai viņiem ir saikne ar kādu ZANU-PF valdības locekli vai arī valdības ZANU-PF frakciju. Šāds motīvs neesot pietiekams. Pirmām kārtām, šiem prasītājiem netiekot pārņemts, ka viņi būtu veikuši nelikumīgas darbības, ne arī – vēl jo mazāk –, ka viņi būtu faktiski piedalījušies darbībās, par kurām var nopietni apgalvot, ka tie nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē. Otrām kārtām, iepriekš 119. punktā minētajā spriedumā *Tay Za*/Padome Tiesa esot skaidri uzsvērusi, ka ar vienkāršu pārmetumu, ka kāda persona vai vienība ir saistīta ar trešās valsts vadītājiem, nepietiek, lai attaisnotu ierobežojošu pasākumu noteikšanu attiecībā uz šo personu vai vienību.
- 227 Treškārt, attiecībā uz lielu daļu prasītāju motīvi, kas norādīti, lai attaisnotu viņu iekļaušanu to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, attiecoties uz rīcību, kas, kā tiek apgalvots, notikusi pagātnē vai pat – daudzos gadījumos – vairākus gadus pirms apstrīdēto pasākumu pieņemšanas un pat pirms nacionālās vienotības valdības izveides. Šādi motīvi neesot pietiekami, ņemot vērā konkrēto ierobežojošo pasākumu mērķi, kas ir stimulēt attiecīgās personas “noraidīt politiku, kas izraisa cilvēktiesību, izteikšanās brīvības un labas pārvaldības apspiešanu”. Tas, ka par mērķi, pamatojoties vienīgi uz to rīcību pagātnē, tiek izvēlētas personas, kas nav iesaistītas nekādā valdības politikā un kam nav nekādas ietekmes uz to, nevarot stimulēt šīs politikas noraidīšanu. Šajā ziņā prasītāji, atsaucoties arī uz Kopējās nostājas 2002/145 preambulas apsvērumiem un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos deklarāciju, norāda, ka ar attiecīgo personu rīcību pagātnē vien nepietiek, lai attaisnotu viņu iekļaušanu to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas tādi ierobežojoši pasākumi kā šajā lietā aplūkoti.

- 228 Ir jākonstatē, ka šī prasītāju argumentācija ir balstīta uz kļūdainu premisu, jo prasītāji, šķiet, uzskata, ka apstrīdētie ierobežojošie pasākumi var tikt vērsti tikai pret personām vai vienībām, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē. Tomēr šāds apgalvojums neatbilst patiesībai.
- 229 Proti, kā tas jau ir teikts saistībā ar pirmā un trešā prasības pamata izskatīšanu, no Lēmuma 2011/101 4. un 5. panta formulējuma (skat. šā sprieduma 7. un 8. punktu) izriet, ka tā ir tikai viena no trim personu kategorijām, pret ko var tikt pieņemti minētajā lēmumā paredzētie ierobežojošie pasākumi. Pārējās divas kategorijas ir attiecīgi “Zimbabves valdības locekļi” un “ar viņiem saistītas fiziskas vai juridiskas personas, vienības vai struktūras”. Citiem vārdiem sakot, ar personas vai vienības statusu, proti, ka tā ir Zimbabves valdības locekle vai ar šādu locekli saistīta persona, vien pietiek, lai attaisnotu Lēmumā 2011/101 paredzēto ierobežojošo pasākumu noteikšanu attiecībā uz viņu.
- 230 Turklāt no šā sprieduma 129.–133. punktā izklāstītajiem apsvērumiem būtībā izriet, ka personas un vienības, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē, veido tikai vienu īpašu ar šīs valsts vadītājiem saistīto personu kategoriju. Tādējādi to iekļaušana Regulas Nr. 314/2004 III pielikumā ir pamatota, lai arī šīs regulas tekstā šī personu un vienību kategorija konkrēti nav minēta.
- 231 Ņemot vērā šos apsvērumus, prasītāju argumentiem, kas īsumā izklāstīti šā sprieduma 225. un 226. punktā, nevar piekrist. No iepriekš 119. punktā minētā sprieduma *Tay Za/Padome* (63. punkts) skaidri izriet, ka, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu vai LESD 215. pantu, ierobežojoši pasākumi var tikt noteikti attiecībā uz Zimbabves valdības locekļiem, kas neapšaubāmi veido daļu no šīs valsts vadītājiem, kā arī attiecībā uz ar viņiem saistītajām personām. Iespējamā norāde uz konkrēto šīs pēdējās kategorijas personu rīcību galā tiek ietverta tikai tālab, lai pierādītu viņu ar šīs valsts valdības locekļiem saistīto personu statusu. Līdz ar to šādas norādes nav obligāti nepieciešamas nedz attiecībā uz valdības locekļiem, ne pat attiecībā uz ar viņiem saistītajām personām, ja šo pēdējo personu gadījumā viņu ar valdības locekļiem saistīto personu statuss izriet no kādiem citiem apstākļiem, piemēram, no amata funkcijām, ko viņas pildīja vai bija pildījušas pagātnē.
- 232 Turklāt norāde uz apstākli, ka attiecīgie valdības locekļi pieder pie *ZANU-PF*, nenozīmē – kā to, šķiet, apgalvo prasītāji –, ka attiecīgajām personām (un ar viņām saistītajām vienībām) sankcijas tiek piemērotas tikai to piederības pie kādas politiskas partijas dēļ. Ir jāatgādina, ka *ZANU-PF* nav nezin kāda politiska partija, bet tā ir partija, kas vienīgā bija pie varas laikā, kad notika vardarbība, iebiedēšana un Zimbabves iedzīvotāju pamattiesību pārkāpumi, uz kuriem atsaukušies apstrīdēto tiesību aktu un citu tiesību aktu, kas bija spēkā pirms tam, autori, lai pamatotu to pieņemšanu. Tāpat ir jāatgādina, ka nacionālās vienotības valdību, kas bija pie varas Zimbabvē apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī, veidoja, no vienas puses, personas no *ZANU-PF* partijas, kuras turklāt pārsvarā ir bijušas Zimbabves valdības locekļi jau pirms nacionālās vienotības valdības izveides, proti, laikposmā, kad notika vardarbība, iebiedēšana un pamattiesību pārkāpumi, ar ko pamatota apstrīdēto ierobežojošo pasākumu noteikšana, un, no otras puses, personas, ko izvirzījušas opozīcijas partijas (skat. arī šā sprieduma 104., 109. un 110. punktu).
- 233 Šajos apstākļos ir acīmredzams, ka apstrīdēto tiesību aktu pamatojumā ietvertās norādes uz to, ka kāds valdības loceklis, uz kuru attiecas minētie akti, piederēja pie *ZANU-PF* vai pie valdības “*ZANU-PF* frakcijas”, ir sniegtas, lai paskaidrotu, kādēļ šim valdības loceklim ir tikuši piemēroti ierobežojošie pasākumi, kamēr analogi pasākumi nav tikuši noteikti attiecībā uz citiem šīs pašas valdības locekļiem, kurus izvirzījušas bijušās opozīcijas partijas.
- 234 Turklāt no tā, kas jau norādīts šā sprieduma 110. punktā, izriet, ka pat pēc nacionālās vienotības valdības izveides bija pieļaujams noteikt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz šīs valdības locekļiem, kas jau bija Zimbabves vadītāju vidū pirms tās izveides, kā arī ar viņiem saistītajām personām. Tādējādi attiecībā uz šīm personām acīmredzama kļūda vērtējumā var rasties tikai gadījumā, ja

apstrīdēto tiesību aktu autori būtu kļūdaini uzskatījuši, ka kāda konkrēta no personām un vienībām, kurām tikuši piemēroti apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, bija ZANU-PF izvirzītais Zimbabves valdības loceklis vai ar šādu loekli saistīta persona, lai gan tas tā nebija. Taču prasības pieteikumā prasītāji šādu apgalvojumu nav formulējuši.

- 235 Vēl ir jānorāda, ka prasītāji nepareizi saprot iepriekš 119. punktā minēto spriedumu *Tay Za*/Padome, apgalvojot, ka Tiesa minētajā spriedumā esot apstiprinājusi, ka ar to vien, ka kāda persona vai vienība ir saistīta ar trešās valsts vadītājiem, nepietiek, lai attaisnotu ierobežojošu pasākumu noteikšanu attiecībā uz šo personu vai vienību. Proti, minētā sprieduma 63. punktā Tiesa ir skaidri teikusi, ka, “lai pasākumi pret fiziskām personām, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu, varētu tikt veikti kā ierobežojoši pasākumi pret trešajām valstīm, tie ir jāvērs tikai pret minēto valstu vadītājiem un personām, kuras ir saistītas ar šiem vadītājiem”. Vienīgi attiecībā uz personu, kas ir saistītas ar trešās valsts vadītājiem, ģimenes locekļiem Tiesa ir izslēgusi šādu pasākumu piemērošanu, ja pasākumi tiek piemēroti vienīgi tādēļ, kas attiecīgajām personām ir ģimenes saites ar personām, kas ir saistītas ar konkrētās valsts vadītājiem, neatkarīgi no attiecīgo personu personīgās rīcības (skat. šā sprieduma 128. punktu).
- 236 Tāpat nevar piekrist prasītāju argumentam, ka attiecībā uz ļoti lielu daļu prasītāju apstrīdēto tiesību aktu motīvi atsaucas uz to rīcību pagātnē, turklāt daudzos gadījumos – pietiekami tālā pagātnē. Ir acīmredzams, ka, ciktāl apstrīdēto tiesību aktu autori ir nolēmuši atsaukties uz kādas no personām vai vienībām, uz kurām attiecas apstrīdētie tiesību akti, konkrētu rīcību, runa var būt tikai par rīcību pagātnē. Nevar uzskatīt, ka šāda atsaucē nav atbilstoša, vienīgi tādēļ, ka attiecīgā rīcībā notika senākā vai nesenākā pagātnē. Ja nav iesniegti argumenti un pierādījumi par pretējo, ir pieļaujams uzskatīt, ka personas, kas pagātnē bija personīgi iesaistītas vardarbībā un pamattiesību pārkāpumos, kurus apstrīdēto tiesību aktu autori pārmet tiem, kas vienīgie bija pie varas Zimbabvē pirms nacionālās vienotības valdības izveides, kā arī politiskajai partijai, pie kuras tie piederēja, t.i, ZANU-PF, šā sprieduma 235. punktā minētās judikatūras izpratnē joprojām ir ar šīs valsts vadītājiem “saistītas personas”, un līdz ar to saskaņā ar to pašu judikatūru attiecībā uz viņām var tikt noteikti ierobežojošie pasākumi.
- 237 Runājot par prasītāju argumentu, saskaņā ar kuru būtībā apstrīdētie ierobežojošie pasākumi esot bijuši vērsti – pamatojoties vienīgi uz to rīcību pagātnē – pret personām, kas nebija iesaistītas Zimbabves valdības politikā un kam nebija ietekmes uz šo politiku, tas var tikt saprasts tikai tādējādi, ka prasītāji apgalvo, ka apstrīdētie tiesību akti vismaz daļēji esot vērsti pret personām vai vienībām, kas nebija ne Zimbabves vadītāji, ne ar šiem vadītājiem saistītas personas.
- 238 Taču, izvērtējot trešo prasības pamatu, Vispārējā tiesa ir izskatījusi jautājumu par to, vai apstrīdētajos tiesību aktos norādītie motīvi ir pietiekami, lai attaisnotu šo pasākumu noteikšanu attiecībā uz visiem prasītājiem, un ir secinājusi, ka tie ir pietiekami (skat. šā sprieduma 155.–182. punktu). Turklāt ir jākonstatē, ka prasītāji nav precizējuši, uz kuriem no viņiem attiecas šis arguments. Papildus ir jānorāda, ka ar trešās valsts valdības locekļiem “saistīto personu” kategorijā ietilpst ne tikai personas, kas iesaistītas šīs valdības politikas formulēšanā un kas to ietekmē, bet arī personas, kas ir iesaistītas šīs politikas īstenošanā, it īpaši tad, ja attiecīgā politika izpaužas kā vardarbība, iebiedēšana un iedzīvotāju pamattiesību pārkāpumu izdarīšana. Ņemot vērā visus šos motīvus, šis arguments ir jānoraida.
- 239 Tāpat prasītāji norāda, ka dažu personu uzvārdi esot tikuši svītroti no to personu saraksta, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi. Prasītāji piemēram min *Charumbira*, *Gambe* un *Kuruner* k-gus, uz kuriem ierobežojošie pasākumi, kas noteikti attiecībā uz Zimbabvi, bija piemērojami līdz 2011. gadam, bet pēc tam nav tikuši pagarināti attiecībā uz viņiem. Prasītāji norāda, ka personas, attiecībā uz kurām konkrētie ierobežojošie pasākumi ir tikuši atcelti, sākotnēji bija iekļauti šajā sarakstā to rīcības pagātnē dēļ. Padomes un Komisijas nostāja attiecībā uz personām, kas palikušas iekļautas konkrētajā sarakstā, esot patvaļīga un esot pretrunā tiesiskās noteiktības un vienlīdzīgas attieksmes principiem. Turklāt Apvienotās Karalistes iestādes esot apstiprinājušas, ka personas, kas

vairs nav saistītas ar *ZANU-PF*, ir tikušas svītrotas no konkrētā saraksta. Tādējādi esot grūti saprast, kāpēc noteiktām personām, par kurām tiek apgalvots, ka viņas pagātnē bija iesaistītas kādā pārkāpjošā rīcībā, bija jāpaliek iekļautām konkrētajā sarakstā, kamēr dažas citas no tā tikušas svītrotas.

- 240 Motīvi, kuru dēļ trīs personu, ko prasītāji minējuši saistībā ar šo argumentu, uzvārdi bija iekļauti to personu sarakstā, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, izriet no Regulas Nr. 314/2004 III pielikuma redakcijā ar grozījumiem atbilstoši Komisijas 2009. gada 26. janvāra Regulai (EK) Nr. 77/2009, ar ko groza Regulu Nr. 314/2004 (OV L 23, 5. lpp.), kā arī no Kopējās nostājas 2004/161 pielikuma redakcijā ar grozījumiem atbilstoši Padomes 2009. gada 26. janvāra Kopējai nostājai 2009/68/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Zimbabvi (OV L 23, 43. lpp.). Attiecībā uz *Charumbira* k-gu šajos motīvos ir norādīts, ka viņš ir “bijušais pašvaldību, valsts būvdarbu un sabiedrības nodrošinājuma ar mājokli ministra vietnieks [un] bijušais valdības loceklis, kas joprojām cieši saistīts ar valdību”. *Gambe* k-ga gadījumā ir norādīts, ka viņš ir “vēlēšanu pārraudzības komisijas priekšsēdētājs” un ir “viens no atbildīgajiem par 2005. gada viltus vēlēšanām”. Visbeidzot, attiecībā uz *Kuruneri* k-gu abos iepriekš minētajos dokumentos ir minēts, ka viņš ir “bijušais finanšu un ekonomiskās attīstības ministrs [un] bijušais valdības loceklis, kas joprojām cieši saistīts ar valdību”.
- 241 Procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros atbildot uz jautājumu par iemesliem, kuru dēļ Padome bija nolēmusi neatjaunot noteiktos ierobežojošos pasākumus attiecībā uz šīm trim personām, tā būtībā norādīja, ka tā “vēlējās nedaudz samazināt spiedienu uz Zimbabvi, ņemot vērā situācijas uzlabošanu šajā valstī”.
- 242 Vispārējā tiesa atgādina, ka no Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punkta, kā arī no Lēmuma 2011/101 4. panta 1. punkta un 5. panta 1. punkta izriet, ka apstrīdētie ierobežojošie pasākumi ir vērsti pret Zimbabves valdības locekļiem un ar viņiem saistītajām personām un ka šī pēdējā kategorija ietver arī “fiziskas personas, kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”.
- 243 Tomēr no šīm tiesību normām neizriet, ka Padomei un Komisijai būtu pienākums iekļaut to personu sarakstā, uz kurām attiecas minētie pasākumi, visus Zimbabves valdības locekļus un visas ar šādiem locekļiem saistītās personas. Gluži pretēji, ņemot vērā arī šā sprieduma 216. punktā minēto judikatūru, ir jāsecina, ka šīs normas ir interpretējamas tādējādi, ka persona, kas nav ne Zimbabves valdības loceklis, ne ar šādu locekli saistīta persona, nevar tikt pakļauta šiem pasākumiem, taču attiecībā uz Zimbabves valdības locekļiem un ar viņiem saistītajām personām Padomei ir plaša rīcības brīvība, kas ļauj tai vajadzības gadījumā neattiecināt šos pasākumus uz šādu personu, ja Padome uzskata, ka, ņemot vērā šo pasākumu mērķi, to nebūtu vērts darīt.
- 244 Šajā lietā attiecībā uz prasītāju gadījumu nav nozīmes motīviem, kuru dēļ konkrētie ierobežojošie pasākumi nav tikuši atjaunoti attiecībā uz citām personām.
- 245 Proti, lai atzītu, ka apstrīdētajos tiesību aktos ir pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā attiecībā uz prasītājiem, ir jāpierāda vai nu tas, ka tie ir balstīti uz kļūdainu faktisko pamatu, vai arī tas, ka, lai gan attiecībā uz prasītājiem norādītie fakti atbilst patiesībai, tomēr Padome ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka apstrīdētie ierobežojošie pasākumi attiecībā uz viņiem būtu jāatstāj spēkā. Runājot par pirmo pieņēmumu, prasītāji prasības pieteikumā neapstrīd faktu, kas apstrīdētajos tiesību aktos ir norādīti attiecībā uz viņiem, saturisko pareizību (skat. arī šā sprieduma 261.–263. punktu). Runājot par otro pieņēmumu, prasītāji nekādi nepaskaidro, kādu iemeslu dēļ Padomei būtu bijis jāuzskata, ka ierobežojošie pasākumi, kuriem viņi bija pakļauti, attiecībā uz viņiem nebūtu jāatjauno.
- 246 Neskaidra un vispārīga atsaukšanās uz vienlīdzīgas attieksmes principu un tiesiskās noteiktības principu nevar novērst šīs nepilnības prasītāju argumentācijā.

- 247 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips aizliedz līdzīgas situācijas risināt atšķirīgi vai atšķirīgas situācijas risināt vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi attaisnota (skat. spriedumu *Bank Melli Iran*/Padome, minēts 192. punktā, 56. punkts un tajā minētā judikatūra). Taču šajā lietā prasītāji nepaskaidro, kādā ziņā viņu situācija būtu līdzīga to personu situācijai, attiecībā uz kurām ierobežojošie pasākumi nav tikuši atjaunoti.
- 248 Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka, ja [pasākumu] neatjaunošana attiecībā uz šīm citām personām ir attaisnojama ar kādiem pamatotiem iemesliem, prasītājiem būtu jānorāda, kādi ir šie iemesli un kādēļ tie ir piemērojami arī viņiem. Šādā gadījumā salīdzinājums ar citu personu situāciju un tātad arī atsaukšanās uz vienlīdzīgas attieksmes principu būtu lieka. Proti, ja pastāv pamatoti iemesli, kuru dēļ konkrētie ierobežojošie pasākumi nebūtu jāatjauno attiecībā uz prasītājiem, tas jau būtu pietiekams pamats atcelt apstrīdētos tiesību aktus – neatkarīgi no attieksmes, ko Padome izrādījusi pret citām personām, kuras agrāk bija pakļautas šiem pašiem ierobežojošajiem pasākumiem.
- 249 Savukārt, ja, pieņemsim, konkrēto ierobežojošo pasākumu neatjaunošana attiecībā uz citām personām nebūtu attaisnojama ne ar kādu pamatotu iemeslu, tad runa būtu par Padomes pieļautu prettiesiskumu, no kura prasītāji nedrīkst gūt labumu. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka vienlīdzīgas attieksmes princips ir jāsaskaņo ar tiesiskuma principu, saskaņā ar kuru neviens nevar sev par labu atsaukties uz prettiesiskumu, kas ir izdarīts cita labā (skat. spriedumu *Bank Melli Iran*/Padome, minēts 192. punktā, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 250 Tāpat, runājot par prasītāju minēto tiesiskās noteiktības principu, pietiek konstatēt, ka viņi nekādi nepaskaidro, kādā ziņā šis princips būtu pārkāpts ar ierobežojošo pasākumu atjaunošanu attiecībā uz viņiem. Tostarp viņi pat neapgalvo, ka, ņemot vērā tiesību normas, kas bija piemērojamas apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī, viņiem būtu tiesības gaidīt, ka attiecībā uz viņiem konkrētie ierobežojošie pasākumi netiks atjaunoti.
- 251 Ir jāsecina, ka nekas argumentos, kuri sniegti prasības pieteikumā, lai pamatotu otro prasības pamatu, neliecina par to, ka apstrīdētajos tiesību aktos būtu pieļauts kāds prettiesiskums vai kāda acīmredzama kļūda vērtējumā.

Par replikas rakstā ietvertajiem iebildumiem un argumentiem

- 252 Lai apšaubītu motīvu, uz kuriem atsaukušies apstrīdēto tiesību aktu autori, lai attaisnotu apstrīdēto ierobežojošo pasākumu noteikšanu, pamatotību, prasītāji savā replikas rakstā ir izvirzījuši atšķirīgu argumentāciju. Tālāk ir jāizskata šīs argumentācijas pieņemamība un, vajadzības gadījumā, pamatotība. Šajā ziņā tiek nošķirti argumenti attiecībā uz prasītājiem, kas ir fiziskas personas, un argumenti attiecībā uz tiem, kas ir juridiskas personas.

– Par prasītājiem, kas ir fiziskas personas

- 253 Replikas raksta daļā ar nosaukumu “Atbildētāju īstenotā procedūra” tiek apgalvots, ka Padome un Komisija “kļūdaini pieņem, ka prasītāji neapstrīd to motīvu pamatotību, kas tikuši norādīti”, lai attaisnotu viņu uzvārdu un nosaukumu iekļaušanu to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi. Replikas raksta pielikumā prasītāji pievienoja “liecinieku paziņojumus”, ko sagatavojuši 40 no viņiem. Viņi apgalvo, ka šie paziņojumi “ir pirmā iespēja, kas viņiem tikusi dota, lai izteiktu savu viedokli par iemesliem, kuru dēļ uz viņiem tikuši attiecināti apstrīdētie pasākumi, kā arī par dokumentiem, kas ietverti B.19. pielikumā” Padomes iebildumu rakstam. Šajos paziņojumos attiecīgie prasītāji apstrīd apgalvojumus, kas norādīti apstrīdēto tiesību aktu motīvos attiecībā uz katru no viņiem. Dažiem no šiem paziņojumiem ir pievienoti pielikumi.

- 254 Prasītāji piebilst, ka liela daļa no tiem prasītājiem, kas iesnieguši šādu paziņojumu, apgalvo, ka agrāk nekad nebija redzējuši pierādījumus, kas tikuši izmantoti kā pamats viņu uzvārdu un nosaukumu iekļaušanai to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, nedz arī dokumentus, kas ietverti Padomes iebildumu raksta B.19. pielikumā. Šie paši prasītāji apgalvo, ka nezina šajā pielikumā ietvertu dokumentu, no kuriem lielā daļa, šķiet, nāk no viņu politiskajiem oponentiem, “avotus vai datumus”. Katrā ziņā prasītāji norāda, ka apgalvojumi, kas attiecas uz viņiem, “viņiem rada būtisku kaitējumu un ir pilnībā nepamatoti”. Viņi šos apgalvojumus “noliedz [..] vistīngākajā veidā, ņemot vērā to vājību”.
- 255 Prasītāji norāda, ka dažos gadījumos tie no prasītājiem, kas iesnieguši paziņojumus, paskaidro arī, ka viņi cieši sadarbojas ar *MDC* partiju nacionālās vienotības valdības ietvaros un ka līdz ar to viņi nevar saprast, kādēļ viņiem tikuši piemēroti apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, kamēr viņu kolēģiem no *MDC*, kas ieņem analogus posteņus valdībā, tie nav tikuši piemēroti.
- 256 Tālāk, sava replikas raksta daļā, kas attiecas uz “acīmredzamām kļūdām vērtējumā”, prasītāji norāda, ka Padome un Komisija neesot pierādījušas, ka viņu uzvārdu un nosaukumu iekļaušana to personu sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, bija attaisnota. Citur šajā replikas daļā būtībā ir atkārtoti tie paši argumenti, kas bija izvirzīti prasības pieteikumā norādītā otrā prasības pamata atbalstam un kas iepriekš jau tikuši izskatīti (skat. šā sprieduma 228.–251. punktu).
- 257 Tādējādi ir acīmredzams, ka savā replikas rakstā prasītāji apstrīd faktu, kas, lai attaisnotu konkrēto ierobežojošo pasākumu noteikšanu attiecībā uz viņiem, ir norādīti apstrīdētajos tiesību aktos, saturisko pareizību. Taču ir tikpat acīmredzams, ka argumentācijā, kas bija sniegta prasības pieteikumā otrā prasības pamata atbalstam un kas īsumā ir izklāstīta šā sprieduma 224.–227. punktā, nav ietverti šāda veida apstrīdējumi.
- 258 Būtībā tieši šo iemeslu dēļ Padome apstrīd šīs prasītāju argumentācijas daļas pieņemamību. Savukārt Komisija, lai gan tā uzsver, ka prasītāji tikai savā replikas rakstā pirmo reizi ir apstrīdējuši faktu, kas attiecībā uz viņiem tiek apgalvoti apstrīdēto tiesību aktu motīvos, saturisko pareizību, tomēr neizvirza iebildi par nepieņemamību attiecībā uz šo prasītāju argumentācijas daļu.
- 259 Aicināti procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros atbildēt uz šā sprieduma 258. punkta īsumā izklāstītajiem argumentiem, prasītāji atgādināja, ka viņi savā prasības pieteikumā bija izvirzījuši prasības pamatu par acīmredzamu kļūdu vērtējumā un ka tajā pašā prasības pieteikumā viņi bija skaidri norādījuši, ka apstrīdētajos tiesību aktos ietvertie apgalvojumi ir neskaidri un neatbalstīti, kā rezultātā viņi nevar uz tiem atbildēt pēc būtības. Prasītāji piebilda, ka viņus [šajā ziņā] nevar kritizēt, jo, izņemot 1. prasītāju, *Johannes Tomana*, apstrīdētie ierobežojošie pasākumi viņiem nav tikuši paziņoti. Turklāt prasītāji atgādināja, ka viņi bija pieprasījuši Padomei sniegt “materiālus”, uz kuriem balstīti apstrīdētajos tiesību aktos ietvertie apgalvojumi attiecībā uz viņiem, un ka viņi ir atbildējuši pēc būtības uz šiem apgalvojumiem pēc tam, kad viņiem kļuvuši zināmi Padomes iebildumu rakstā sniegtie paskaidrojumi un Padomes iesniegtie apliecinātie dokumenti.
- 260 Vispārējā tiesa atgādina, ka saskaņā ar Reglamenta 48. panta 2. punkta pirmo daļu tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesiskiem un faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā. Tomēr pamats, ar kuru tiek izvērsti kāds sākotnēji pieteikumā par lietas ierosināšanu tieši vai netieši norādīts pamats un kas ir cieši ar to saistīts, ir jāatzīst par pieņemamu. Turklāt argumentus, kuru būtība ir cieši saistīta ar pieteikumā par lietas ierosināšanu norādītu pamatu, nevar uzskatīt par jauniem pamatiem un tos var iesniegt replikas stadijā vai tiesas sēdē (skat. Vispārējās tiesas spriedumu, 2012. gada 12. septembris, Itālija/Komisija, T-394/06, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 261 Šajā lietā Vispārējā tiesa konstatē, ka prasītāji prasības pieteikumā nav apgalvojuši, ka apstrīdēto tiesību aktu pamatojumā norādītie fakti, ciktāl tie attiecas uz katru no viņiem, neatbilst patiesībai. Citiem vārdiem sakot, prasītāji prasības pieteikumā nav apstrīdējuši minēto faktu saturisko pareizību, kas – kā

tas norādīts šā sprieduma 221. punktā – ir priekšnosacījums tam, lai Savienības tiesa kontrolētu to saturisko pareizību. Otrajā prasības pamatā, kas formulēts prasības pieteikumā, apstrīdēto tiesību aktu autoriem tiek pārņemta acīmredzama kļūda, ciktāl tie uzskatījuši, ka minētajos aktos attiecībā uz katru prasītāju norādītie motīvi attaisno apstrīdēto ierobežojošo pasākumu veikšanu attiecībā uz konkrētu prasītāju. Prasības pamats, kas attiecas uz šādu kļūdu, neatkarīgi no tā, vai tā tiek kvalificēta kā kļūda tiesību piemērošanā vai acīmredzama kļūda vērtējumā, ir jānošķir no prasības pamata, ar kuru tiek apstrīdēta attiecīgo motīvu saturiskā pareizība. Tas neizvērs šādu prasības pamatu, un tas ar šo pēdējo nav cieši saistīts.

- 262 Turklāt argumentāciju, ko prasītāji izvirzījuši replikas rakstā, par kuru tagad bija runa, nav iespējams piesaistīt viņu apgalvojumiem, kas izklāstīti prasības pieteikumā saistībā ar pirmo un ceturto prasības pamatu (skat. šā sprieduma 81., 82., 90., 108. un 185. punktu). Ir jāatgādina, ka ar minētajiem diviem prasības pamatiem ir paredzēts apstrīdēt nevis apstrīdēto tiesību aktu pamatotību un, konkrētāk, to motīvu saturisko pareizību, bet gan attiecīgi piemērota juridiskā pamata esamību, kas attaisnotu to pieņemšanu, un tiesību uz aizstāvību ievērošanu. Turklāt, pat neatkarīgi no šī apsvēruma, ir jākonstatē, ka, lai gan prasības pieteikuma daļās, kas veltītas šā sprieduma 81. un 185. punktā isumā izklāstītajiem argumentiem, prasītāji atsaucas uz to, ka neesot pierādījumu par apstrīdēto tiesību aktu motīvos ietvertajiem “apvainojumiem”, viņi tomēr neapgalvo, ka šie “apvainojumi” ir saturiski nepareizi, un vēl jo mazāk veic kādu detalizētu un izvērstu to atspēkošanu. Šāda detalizēta atspēkošana ir nepieciešama vēl jo vairāk tādēļ, ka prasītāju skaits ir liels un apstrīdētajos tiesību aktos minētie motīvi ir daudzveidīgi.
- 263 Līdz ar to argumentācija, kas pirmo reizi tikusi izvirzīta replikas rakstā, lai apstrīdētu apstrīdēto tiesību aktu motīvu saturisko pareizību, ir uzskatāma par jaunu prasības pamatu. Taču nevar tikt secināts, ka šis pamats ir balstīts uz tiesiskiem un faktiskiem apstākļiem, kas kļuvuši zināmi iztiesāšanās laikā, jo prasības pieteikuma iesniegšanas laikā prasītājiem bija zināmi apstrīdētajos tiesību aktos attiecībā uz katru no viņiem norādītie motīvi un viņiem bija visas iespējas apstrīdēt šo motīvu saturisko pareizību.
- 264 Pretēji tam, ko apgalvo prasītāji, apstāklis, ka tiesvedības laikā Padome ir iesniegusi, pirmkārt, tās iebildumu raksta B.19. pielikumu un, otrkārt, atbildi uz šā sprieduma 19. punktā minēto prasītāju pieprasījumu, nevar likt izdarīt citādu secinājumu. Ir jākonstatē, ka ar argumentāciju, ko viņi pirmo reizi izvirza savā replikas rakstā, prasītāji apstrīd nevis kādu konkrētu pierādījumu, ar kuriem atbalstīti apstrīdēto tiesību aktu motīvi, uzticamību vai atbilstību, bet gan pašu šo motīvu saturisko pareizību. Taču, tā kā prasītāji jau bija iepazinušies ar minētajiem tiesību aktiem pirms prasības celšanas, viņiem noteikti ir bijusi iespēja jau prasības pieteikumā apstrīdēt šo motīvu saturisko pareizību, pat ja viņiem nebija zināmi to atbalstošie pierādījumi. No šā sprieduma 219. punktā minētās judikatūras izriet, ka šādas apstrīdēšanas gadījumā Savienības tiesai ir jāpieprasa kompetentajai iestādei iesniegt attiecīgos pierādījumus un jāpārbauda, vai šādi iesniegtie pierādījumi atbalsta minētos motīvus. Taču prasītāji savā prasības pieteikumā šādu apstrīdēšanu nav veikuši.
- 265 Tas, ka prasītājiem ir bijusi iespēja prasības pieteikumā apstrīdēt apstrīdēto tiesību aktu motīvu, kas attiecas uz viņiem, saturisko pareizību, kļūst vēl skaidrāks, ja ņem vērā, ka šie motīvi attiecas vai nu uz posteņiem Zimbabves valdībā vai valsts administrācijā, ko ieņēma prasītāji, vai arī apgalvoto to rīcību. Pat ja tiktu pieņemts, ka katrs no prasītājiem nezināja par pierādījumiem, kas atbalsta motīvus, kuri attiecībā uz viņu ir norādīti apstrīdētajos tiesību aktos, katrs no viņiem noteikti varēja, vienkārši lasot motīvus attiecībā uz viņu, noteikt, vai šie motīvi atbilst vai neatbilst patiesībai, un gadījumā, ja neatbilst, apstrīdēt to saturisko pareizību jau prasības pieteikumā.
- 266 No tā izriet, ka argumentācija, kuru prasītāji, kas ir fiziskas personas, ir izvirzījuši replikas rakstā, lai apstrīdētu motīvu, kas attaisno konkrēto ierobežojošo pasākumu noteikšanu attiecībā uz viņiem, saturisko pareizību, nav pieņemama un līdz ar to ir noraidāma, neizskatot to pēc būtības.

– Par prasītājiem, kas ir juridiskas personas

- 267 Tā kā prasītāju apgalvojumos, kas izvirzīti replikas rakstā un īsumā izklāstīti šā sprieduma 253. punktā, netiek nošķirtas fiziskas un juridiskas personas, ir acīmredzams, ka replikas rakstā tiek apstrīdēta arī to motīvu saturiskā pareizība, kas attaisno prasītāju, kuras ir juridiskas personas, nosaukumu iekļaušanu vienību, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, sarakstā. Iepriekš jau norādīto iemeslu dēļ (skat. šā sprieduma 260.–266. punktu) šī argumentācija ir jānoraida kā nepieņemama, jo tā ir iesniegta novēloti.
- 268 Savā replikas rakstā prasītāji izvirza arī dažus citus argumentus, kas attiecas uz konkrēto ierobežojošo pasākumu noteikšanas attiecībā uz juridiskām personām tiesiskumu.
- 269 Viņi atgādina, ka Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punktā un Lēmuma 2011/101 5. pantā ir paredzēta to juridisko personu līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana, kas ir saistītas ar Zimbabves valdības locekļiem vai “kuru darbība nopietni grauj demokrātiju, cilvēktiesību ievērošanu un tiesiskumu Zimbabvē”. Prasītāju ieskatā, no tā izriet, ka apstrīdēto tiesību aktu autori nebija tiesīgi šādu līdzekļu iesaldēšanu attiecināt uz vienībām, kurām tiek pārņemta saistība ar personām, kas ir saistītas ar valdību, vai ar valdību kopumā, vai ar kādu valdības frakciju vai arī ar kādu ministriju.
- 270 Uz šā pamata prasītāji, pirmkārt, apstrīd 113. prasītājas, *Divine Homes*, līdzekļu iesaldēšanu. Tai tiek pārņemts, ka tā ir saistīta ar personu, proti, 6. prasītāju, *David Chapfika*, kas, kā tiek apgalvots, ir saistīts ar valdību. Prasītāju skatījumā, pat ja tiktu pieņemts, ka *David Chapfika* ir ar valdību saistīta persona, ko viņi apstrīd, ar šo statusu vien nepietiekot, lai attaisnotu minētās 113. prasītājas līdzekļu iesaldēšanu.
- 271 Otrkārt, apstrīdētajos tiesību aktos neviens valdības loceklis neesot norādīts kā persona, kas saistīta ar 115. līdz 121. prasītāju, proti, *Jongwe Printing, M & S Syndicate (Private) Ltd, Osleg, Swift Investments (Private) Ltd, Zidco Holdings (Private) Ltd, Zimbabwe Defence Industries* vai *Zimbabwe Mining Development*. Tātad būtiskais priekšnosacījums tam, lai šīs vienības varētu tikt iekļautas to vienību sarakstā, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, neesot izpildīts.
- 272 Treškārt, no Vispārējās tiesas judikatūras izrietot, ka motīvi, kas apstrīdētajos tiesību aktos ir norādīti, lai attaisnotu konkrēto vienību līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu, ir nepietiekami. Apstrīdēto tiesību aktu autoriem esot bijis jāizvērtē katrs gadījums atsevišķi, lai noskaidrotu, pirmām kārtām, kādā mērā katra vienība pieder vai tiek kontrolēta un, otrām kārtām, apgalvotās kontroles raksturu un atbilstību no apstrīdēto ierobežojošo pasākumu viedokļa. Šāda veida izvērtēšana attiecībā uz minētajām vienībām neesot tikusi veikta.
- 273 Ceturtkārt, visbeidzot, Padomei esot ticis ierosināts svītrot *Zimbabwe Mining Development* nosaukumu no to vienību saraksta, uz kurām attiecas apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, un Padome un Komisija neesot paskaidrojušas, kādēļ šis ierosinājums galu galā nav ticis apmierināts.
- 274 Procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros atbildot uz jautājumu par to, kādam prasības pieteikumā norādītajam pamatam ir piesaistāmi šie argumenti, kā arī – attiecīgā gadījumā – par to, vai pastāv tiesiskie un faktiskie apstākļi, kas kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā un kas attaisno to, ka šie argumenti pirmo reizi ir tikuši formulēti replikas rakstā, prasītāji norādīja, ka šie argumenti ir piesaistāmi trim pirmajiem prasības pamatiem un ka turklāt ar tiem tiek atbildēts uz dažiem argumentiem, ko Padome izvirzījusi savā iebildumu rakstā.
- 275 Vispārējā tiesa konstatē, ka šā sprieduma 272. un 273. punktā īsumā izklāstītie argumenti būtībā attiecas uz jautājumu par apstrīdēto tiesību aktu pamatojuma pietiekamību, kas Vispārējai tiesai attiecīgā gadījumā ir jākontrolē pēc savas ierosmes (skat. Tiesas spriedumu, 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/Sytraval un *Brink's France*, C-367/95 P, Krājums, I-1719. lpp., 67. punkts un tajā minētā judikatūra). Līdz ar to šie argumenti ir jāizskata pēc būtības.

- 276 Lai pamatotu savu argumentu, kas īsumā izklāstīts iepriekš 272. punktā, prasītāji atsauca uz Vispārējās tiesas 2009. gada 9. jūlija spriedumu *Melli Bank*/Padome (T-246/08 un T-332/08, Krājums, II-2629. lpp.), 2011. gada 7. decembra spriedumu *HTTS*/Padome (T-562/10, Krājums, II-8087. lpp.) un 2012. gada 26. oktobra spriedumu *CF Sharp Shipping Agencies*/Padome (T-53/12). Tomēr neviens no minētajiem spriedumiem nevar atbalstīt prasītāju argumentāciju.
- 277 Ir taisnība, ka iepriekš 276. punktā minētajā spriedumā *Melli Bank*/Padome (146. punkts) Vispārējā tiesa norādīja, ka minētajā lietā aplūkotā tiesību norma prasa attiecībā uz konkrētu vienību veikt katrā atsevišķā gadījumā novērtēšanu par tās “piederības vai kontroles” statusu un ka papildus noteiktā pasākuma juridiskā pamata norādīšanai iestādes, ka noteikusi šo pasākumu, pienākums norādīt pamatojumu attiecas tieši uz šo apstākli. Tomēr pat neatkarīgi no apstākļa, ka minētais spriedums attiecas uz tiesības normas, kas atšķiras no šajā lietā aplūkotās, interpretāciju un piemērošanu, katrā ziņā ir jākonstatē, ka šajā lietā apstrīdēto tiesību aktu autori faktiski ir veikuši novērtēšanu katrā atsevišķā gadījumā un pamatojuši apstrīdētos tiesību aktus ar šīs novērtēšanas rezultātiem.
- 278 Kā konstatēts saistībā ar trešā prasības pamata izvērtēšanu, apstrīdētajos tiesību aktos ir sniegts juridiski pietiekams pamatojums, kas attaisno visu prasītāju, tostarp 121. prasītājas, *Zimbabwe Mining Development*, uzvārdu un nosaukumu iekļaušanu to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi. Proti, apstrīdētajos tiesību aktos attiecībā uz katru prasītāju, gan fiziskām, gan juridiskām personām, ir norādīti specifiski un īpaši motīvi, kas attaisno apstrīdēto ierobežojošo pasākumu noteikšanu attiecībā uz viņu. Turklāt apstrīdēto tiesību aktu autoriem nebija pienākuma sniegt konkrētu pamatojumu, kādēļ tie nav piekrituši ierosinājumam svītrot no šī saraksta 121. prasītājas nosaukumu.
- 279 Turklāt ir jānorāda, ka uz iepriekš norādīto apsvērumu iepriekš 276. punktā minētajā spriedumā *Melli Bank*/Padome (146. punkts) Vispārējā tiesa ir atsaukusies, lai noraidītu Padomes argumentu, saskaņā ar kuru minētajā lietā aplūkotajos lēmumos nebija jāmin piederošo vai kontrolēto vienību, uz kurām attiecas līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, nosaukumi. Līdz ar to šim apsvērumam nav nozīmes šajā lietā, kurā visu vienību, kurām ir piemērojami apstrīdētie ierobežojošie pasākumi, nosaukumi ir skaidri norādīti apstrīdētajos tiesību aktos.
- 280 Pārējos abos spriedumos, uz kuriem atsaukušies prasītāji, Vispārējā tiesa apstrīdētos tiesību aktus atcēla pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpuma dēļ. Taču šajā lietā saistībā ar trešā prasības pamata izvērtēšanu jau ir nospriests, ka apstrīdētajiem tiesību aktiem ir sniegts juridiski pietiekams pamatojums attiecībā uz visiem prasītājiem. Tādējādi arī pārējiem abiem spriedumiem, uz kuriem atsaukušies prasītāji, nav nozīmes šajā lietā.
- 281 Šā sprieduma 269. un 270. punktā īsumā izklāstītajiem argumentiem ir saikne ar argumentu, kas izvirzīts otrā prasības pamata ietvaros un īsumā norādīts šā sprieduma 237. punktā, un līdz ar to ar šiem argumentiem tiek izvērstas otrās prasības pamats un tie ir atzīstami par pieņemamiem.
- 282 Runājot par to būtību, aplūkotajiem argumentiem nevar piekrist. Prasītāju tēze būtībā ir tāda, ka vienīgi vienības, kuras pieder Zimbabves valdības locekļiem vai kuras viņi kontrolē, var tikt uzskatītas par ar šiem locekļiem saistītām personām Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punkta un Lēmuma 2011/101 5. panta izpratnē. Šai tēzei nevar piekrist. Abu konkrēto tiesību normu interpretācija, saskaņā ar ko vienības, kuras pieder ar Zimbabves valdības locekļiem saistītajām fiziskām personām (vai attiecīgā gadījumā juridiskām personām) vai kuras šīs personas kontrolē, arī var tikt pakļautas šajās normās paredzētajiem ierobežojošajiem pasākumiem, ir pilnībā savienojama ar to formulējumu. Tas pats attiecas uz interpretāciju, saskaņā ar ko vienības, kuras pieder pašai Zimbabves valdībai vai kuras šī valdība kontrolē, ir uzskatāmas par ar šīs valdības locekļiem saistītām personām šo divu tiesību normu izpratnē.

283 Turklāt šī iepriekš minēto tiesību normu interpretācija ir vienīgā, kas atbilst konkrēto ierobežojošo pasākumu mērķim (skat. šā sprieduma 97. punktu). Prasītāju piedāvātās interpretācijas dēļ šiem pasākumiem lielā mērā vai pat pilnībā varētu tikt liegta lietderīga iedarbība. Proti, būtu paradoksāli, ja ar Zimbabves valdības locekli saistītajai fiziskai personai tiktu piemērota viņas līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana, bet šī iesaldēšana nevarētu tikt attiecināta uz vienībām, ko šī fiziskā persona tieši vai netieši kontrolē. Šādā gadījumā attiecīgā fiziskā persona varētu ļoti viegli izvairīties no līdzekļu iesaldēšanas, kas noteikta ar konkrētiem ierobežojošiem pasākumiem, šim nolūkam izmantojot juridiskās personas vai citas vienības, ko viņa kontrolē. Tas pats būtu arī gadījumā, ja tiktu atzīts, ka iepriekš minētās normas neļauj līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu īstenot attiecībā uz vienībām, ko tieši kontrolē Zimbabves valdība vai valsts.

284 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, otrais prasības pamats ir jānoraida.

Par piekto prasības pamatu – prasītāju pamattiesību un samērīguma principa pārkāpumu

285 Lielāko daļu no argumentācijas, ko prasītāji izvirza šā prasības pamata atbalstam, veido atsauces uz judikatūru un dažādiem dokumentiem, proti, Pamattiesību hartu, Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtiem, Padomes 2005. gada 2. decembra dokumentu 15114/05 ar nosaukumu “Ierobežojošu pasākumu (sankciju) īstenošanas un vērtēšanas pamatnostādnes ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā”, šā sprieduma 210. punktā minēto EDAU atzinumu un *Independent Reviewer of Terrorism Legislation* (neatkarīgais pretterorisma tiesību aktu kontrolieris Apvienotajā Karalistē) ziņojumu.

286 Galvenokārt prasītāji diezgan isā veidā norāda uz viņu pamattiesību, kā arī samērīguma principa pārkāpumu. Viņi atgādina savu argumentāciju, kas jau tikusi izskatīta saistībā ar pirmā prasības pamata izvērtēšanu, tostarp šā sprieduma 106. punktā, saskaņā ar kuru apstrīdētie ierobežojošie pasākumi nav vērsti uz kāda leģitīma KĀDP mērķa sasniegšanu. Tomēr viņi norāda, ka, pat ja tiktu pieņemts, ka šie pasākumi ir vērsti uz šāda mērķa sasniegšanu, tie esot nesamērīgi ar šādu mērķi. Šī iebilduma atbalstam prasītāji kodolīgi izvirza dažus argumentus, kas jau tikuši izskatīti un noraidīti iepriekš šajā spriedumā. Konkrēti, prasītāji apgalvo, ka attiecībā uz dažiem no viņiem apstrīdētajos tiesību aktos pat netiek pārņemts, ka konkrēto pasākumu pieņemšanas brīdī viņi būtu atbildīgi par Zimbabves valdības politiku vai būtu īstenojuši ietekmi uz šo politiku. Tāpat viņi būtībā norāda uz apstrīdēto tiesību aktu pamatojuma trūkumu, ciktāl to autori neesot paskaidrojuši, kādā ziņā apstrīdētie ierobežojošie pasākumi varētu sekmēt kāda leģitīma KĀDP mērķa sasniegšanu. Viņi arī atgādina, ka *GPA* vienošanās ietver aicinājumu atcelt ierobežojošos pasākumus. Šie argumenti vairs nav jāanalizē, jo tie lielā mērā pārklājas ar pirmo trīs prasības pamatu ietvaros izvirzītajiem argumentiem, kas ir daudz vairāk izvērsti. Minēto prasības pamatu izvērtēšanas ietvaros jau minēto iemeslu dēļ tāpat ir jānoraida šie argumenti, kuriem turklāt nav nekādas saistības ar samērīguma principu.

287 Sava iebilduma, saskaņā ar kuru konkrētie ierobežojošie pasākumi esot “nesamērīgi”, atbalstam prasītāji norāda uz minēto pasākumu it kā “plašo tvērumu”, to “smagu negatīvu ietekmi ekonomiskajā ziņā un reputācijas ziņā”, kā arī pret viņiem apstrīdēto tiesību aktu motīvos izvirzīto “apvainojumu raksturu”.

288 Tā kā savā argumentācijā prasītāji tāpat norāda – kaut arī tikai vienkāršas atsauces veidā – uz citiem dokumentiem, uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, darījumdarbības brīvību un tiesībām uz īpašumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Pamattiesību hartas 7. pantu “ikvienai personai ir tiesības uz

savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un saziņas neaizskaramību”. Turklāt atbilstoši šīs pašas hartas 16. pantam “darījumdarbības brīvību atzīst saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi”. Visbeidzot, šīs hartas 17. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt, kā arī tiesības attiecībā uz to dot rīkojumu savas nāves gadījumam. Nevienam nedrīkst atņemt īpašumu, ja vien tas nav jādara sabiedrības interesēs, kā arī gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti tiesību aktos, ar noteikumu, ka par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju. Īpašuma izmantošanu var noteikt ar tiesību aktiem, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs.”

- 289 Šajā lietā nav šaubu par to, ka apstrīdētajos tiesību aktos paredzētie ierobežojošie pasākumi izraisa ierobežojumus prasītāju pamattiesību, kādas tās ir minētas iepriekš, izmantošanā (šajā ziņā skat. spriedumu *Kadi un Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, minēts 119. punktā, 358. punkts, un Vispārējās tiesas spriedumu, 2013. gada 28. maijs, *Trabelsi* u.c./Padome, T-187/11, 76. punkts).
- 290 Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesībās šīs pamattiesības nebauda absolūtu aizsardzību, bet gan ir jāņem vērā saistībā ar to funkciju sabiedrībā (šajā ziņā skat. Tiesas spriedumu, 2013. gada 28. novembris, *Padome/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, 121. punkts, un spriedumu *Makhlouf*/Padome, minēts 204. punktā, 99. punkts un tajā minētā judikatūra). Tātad šo tiesību izmantošanai var tikt piemēroti ierobežojumi ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi patiešām atbilst Savienības vispārējo interešu mērķiem un attiecībā uz vēlamo mērķi nav uzskatāmi par nesamērīgu un nepieņemamu traucējumu, kas apdraud tādējādi garantēto tiesību pašu būtību (skat. spriedumu *Makhlouf*/Padome, minēts 204. punktā, 97. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 291 Šajā ziņā Pamattiesību hartas 52. panta 1. punktā ir paredzēts, pirmkārt, ka “visiem šajā [Pamattiesību] hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, un tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība”, un, otrkārt, ka, “ievērojot proporcionalitātes principu, ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības”.
- 292 Prasītāju pamattiesību, kas minētas iepriekš, izmantošanas ierobežojums ir jāuzskata par tādu, kas “noteikts tiesību aktos”, jo, kā tas izriet no šajā spriedumā attiecībā uz pirmo un otro prasības pamatu teiktā, Regulas Nr. 314/2004 6. panta 1. punktā, kā arī Lēmuma 2011/101 4. panta 1. punktā un 5. panta 1. punktā paredzētie kritēriji ir tikuši ievēroti.
- 293 Turklāt no pirmā prasības pamata analīzes izriet, ka attiecīgie pasākumi patiešām sekmē Savienībā atzīto vispārējo interešu mērķu sasniegšanu vai vajadzību aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (skat. šā sprieduma 93. punktu).
- 294 Šajos apstākļos šīs prasības pamats var tikt saprasts tikai tādējādi, ka prasītāji atsauca uz samērīguma principu, kas jāievēro atbilstoši Pamattiesību hartas 52. panta 1. punktam.
- 295 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka samērīguma princips, kas ir vispārējs Savienības tiesību princips, prasa, lai Savienības iestāžu tiesību akti nepārsniegtu to, kas ir atbilstošs un vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā izvirzītos mērķus. Tātad, ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem (Tiesas spriedums, 2001. gada 12. jūlijs, *Jippes* u.c., C-189/01, Krājums, I-5689. lpp., 81. punkts, un Vispārējās tiesas spriedums, 2010. gada 6. maijs, *Comune di Napoli* /Komisija, T-388/07, Krājumā nav publicēts, 143. punkts).
- 296 Tomēr ir jāatgādina arī, ka Tiesa saistībā ar samērīguma principa ievērošanas kontroli tiesā ir nospriedusi, ka Savienības likumdevējam ir jāatzīst plaša rīcības brīvība jomās, kurās tam ir jāizdara politiska, ekonomiska un sociāla rakstura izvēle un kurās tam ir jāveic sarežģīti vērtējumi. Tiesa līdz ar

to ir secinājusi, ka šajās jomās veikta pasākuma tiesiskumu var ietekmēt tikai šā pasākuma acīmredzama nepiemērotība, ņemot vērā mērķi, ko vēlas sasniegt kompetentā iestāde (skat. spriedumu Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, minēts 290. punktā, 120. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 297 Šajā lietā ir jāatgādina, ka – kā tas norādīts šā sprieduma 97. punktā – apstrīdēto ierobežojošo pasākumu mērķis ir panākt, ka personas un vienības, uz kurām tie attiecas, noraida politiku, kas izraisa cilvēktiesību, izteikšanās brīvības un labas pārvaldības apspiešanu. Ir taisnība, ka šiem pasākumiem ir domāta netiešā iedarbība, jo tie ir balstīti uz ideju, ka personas, uz kurām pasākumi attiecas, noraidīs iepriekš minēto politiku, lai panāktu to, ka ierobežojumi, kuriem viņas ir pakļautas, tiek atcelti attiecībā uz viņām. Tomēr, runājot par trešo suverēno valsti, tādu kā Zimbabve, ir pats par sevi saprotams, ka Savienība var ietekmēt šīs valsts politiku tikai netieši.
- 298 Tāpat ir svarīgi atgādināt, ka apstrīdētie tiesību akti ir tikuši pieņemti sakarā ar Savienības iestāžu dziļām bažām saistībā ar situāciju Zimbabvē, kuras šīs iestādes pirmo reizi ir paukušas jau pirms desmit gadiem (skat. šā sprieduma 1. punktu). Taču šīs bažas, kuru pamatotību prasītāji šīs tiesvedības ietvaros nav apstrīdējuši, joprojām pastāvēja apstrīdēto tiesību aktu pieņemšanas brīdī. Līdz ar to Savienības kompetentajām iestādēm nevar tikt pārmests samērīguma principa pārkāpums tādēļ, ka tās ir atstājušas spēkā jau noteiktos ierobežojošos pasākumus un ir paplašinājušas to tvērumu nolūkā izbeigt situāciju, kas izraisīja dziļas bažas tik ilgu laiku (šajā ziņā skat. spriedumu Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, minēts 290. punktā, 126. punkts).
- 299 Turklāt ir jākonstatē, ka prasītāji nav minējuši nevienu konkrētu mazāk apgrūtinošu pasākumu, kura iedarbība būtu līdzīga apstrīdēto pasākumu iedarbībai un ar kuriem varētu tikt sasniegti tie paši mērķi.
- 300 Vēl ir jāatzīmē, ka apstrīdētajiem ierobežojošajiem pasākumiem pēc to dabas ir pagaidu un atgriezenisks raksturs un tādējādi tie neapdraud prasītāju minēto pamattiesību “būtību”. Tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka visi prasītāji ir fiziskas vai juridiskas personas, kas nodibinātas Zimbabvē, nevis Savienības teritorijā, un līdz ar to neērtības, ko izraisa minētie pasākumi, kaut arī tās neapšaubāmi ir būtiskas, nav tik apgrūtinošas, kā tas būtu Savienības teritorijā nodibināto fizisko vai juridisko personu gadījumā.
- 301 Visbeidzot ir jānorāda, ka gan Regulā Nr. 314/2004, gan Lēmumā 2011/101 ir paredzēti izņēmumi no tajos noteiktajiem ierobežojošajiem pasākumiem. Piemēram, saskaņā ar Regulas Nr. 314/2004 7. panta 1. punktu kompetentās iestādes drīkst atļaut dažu iesaldēto līdzekļu vai ekonomisko resursu atbrīvošanu, ja tie ir “nepieciešami, lai segtu pamatizdevumus, ieskaitot maksājumus par pārtikas produktiem, īri vai hipotēku, medikamentiem, ārstniecisko palīdzību, nodokļu, apdrošināšanas prēmijas un komunālo pakalpojumu maksājumus”, vai “paredzēti vienīgi saprātīgai samaksai par kvalificētu darbu un atlīdzībai par izdevumiem, kas saistīti ar juridiskajiem pakalpojumiem”. Turklāt Lēmuma 2011/101 4. panta 3.–5. punktā ir paredzētas atkāpes no aizlieguma ieceļot dalībvalstu teritorijā vai to šķērsot, tostarp tad, “ja ieceļošana ir pamatota steidzamu un neatliekamu humānās palīdzības iemeslu dēļ”.
- 302 Ņemot vērā visus šos apstākļus un ievērojot tostarp šā sprieduma 298. punktā minēto judikatūru, Vispārējā tiesa uzskata, ka apstrīdēto ierobežojošo pasākumu samērīgums ir pierādīts. Tādēļ piektais prasības pamats un līdz ar to prasība kopumā ir noraidāmi.

Par tiesāšanās izdevumiem

303 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājiem nolēmums ir nelabvēlīgs, viņiem jāpiespriež atlīdzināt Padomes un Komisijas tiesāšanās izdevumus saskaņā ar to prasījumiem. Apvienotā Karaliste saskaņā ar Reglamenta 87. panta 4. punktu sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) ***Johannes Tomana* un 120 pārējie prasītāji, kuru uzvārdi un nosaukumi norādīti pielikumā, sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2015. gada 22. aprīlī.

[Paraksti]

Pielikums

Prasītāju saraksts

Johannes Tomana, ar dzīvesvietu Hararē [*Harare*] (Zimbabve),

Titus Mehliwa Johna Abu Basutu, ar dzīvesvietu Hararē,

Happyton Mabhuya Bonyongwe, ar dzīvesvietu Hararē,

Flora Buka, ar dzīvesvietu Hararē,

Wayne Bvudzijena, ar dzīvesvietu Hararē,

David Chapfika, ar dzīvesvietu Hararē,

George Charamba, ar dzīvesvietu Hararē,

Faber Edmund Chidarikire, ar dzīvesvietu Hararē,

Tinaye Chigudu, ar dzīvesvietu Hararē,

Aeneas Soko Chigwedere, ar dzīvesvietu Hararē,

Phineas Chihota, ar dzīvesvietu Hararē,
Augustine Chihuri, ar dzīvesvietu Hararē,
Patrick Anthony Chinamasa, ar dzīvesvietu Hararē,
Edward Takaruza Chindori-Chininga, ar dzīvesvietu Hararē,
Joseph Chinotimba, ar dzīvesvietu Hararē,
Tongesai Shadreck Chipanga, ar dzīvesvietu Hararē,
Augustine Chipwere, ar dzīvesvietu Hararē,
Constantine Chiwenga, ar dzīvesvietu Hararē,
Ignatius Morgan Chiminya Chombo, ar dzīvesvietu Hararē,
Martin Dinha, ar dzīvesvietu Hararē,
Nicholas Tasunungurwa Goche, ar dzīvesvietu Hararē,
Gideon Gono, ar dzīvesvietu Hararē,
Cephas T. Gurira, ar dzīvesvietu Hararē,
Stephen Gwekwerere, ar dzīvesvietu Hararē,
Newton Kachepa, ar dzīvesvietu Hararē,
Mike Tichafa Karakadzai, ar dzīvesvietu Hararē,
Saviour Kasukuwere, ar dzīvesvietu Hararē,
Jawet Kazangarare, ar dzīvesvietu Hararē,
Sibangumuzi Khumalo, ar dzīvesvietu Hararē,
Nolbert Kunonga, ar dzīvesvietu Hararē,
Martin Kwainona, ar dzīvesvietu Hararē,
R. Kwenda, ar dzīvesvietu Hararē,
Andrew Langa, ar dzīvesvietu Hararē,
Musarashana Mabunda, ar dzīvesvietu Hararē,
Jason Max Kokerai Machaya, ar dzīvesvietu Hararē,
Joseph Mtakwese Made, ar dzīvesvietu Hararē,
Edna Madzongwe, ar dzīvesvietu Hararē,

Shuvai Ben Mahofa, ar dzīvesvietu Hararē,
Titus Maluleke, ar dzīvesvietu Hararē,
Paul Munyaradzi Mangwana, ar dzīvesvietu Hararē,
Reuben Marumahoko, ar dzīvesvietu Hararē,
G. Mashava, ar dzīvesvietu Hararē,
Angeline Masuku, ar dzīvesvietu Hararē,
Cain Ginyilitshe Ndabazekhaya Mathema, ar dzīvesvietu Hararē,
Thokozile Mathuthu, ar dzīvesvietu Hararē,
Innocent Tonderai Matibiri, ar dzīvesvietu Hararē,
Joel Biggie Matiza, ar dzīvesvietu Hararē,
Brighton Matonga, ar dzīvesvietu Hararē,
Cairo Mhandu, ar dzīvesvietu Hararē,
Fidellis Mhonda, ar dzīvesvietu Hararē,
Amos Bernard Midzi, ar dzīvesvietu Hararē,
Emmerson Dambudzo Mhangagwa, ar dzīvesvietu Hararē,
Kembo Campbell Dugishi Mohadi, ar dzīvesvietu Hararē,
Gilbert Moyo, ar dzīvesvietu Hararē,
Jonathan Nathaniel Moyo, ar dzīvesvietu Hararē,
Sibusio Bussie Moyo, ar dzīvesvietu Hararē,
Simon Khaya Moyo, ar dzīvesvietu Hararē,
S. Mpabanga, ar dzīvesvietu Hararē,
Obert Moses Mpofu, ar dzīvesvietu Hararē,
Cephas George Msipa, ar dzīvesvietu Hararē,
Henry Muchena, ar dzīvesvietu Hararē,
Olivia Nyembesi Muchena, ar dzīvesvietu Hararē,
Oppah Chamu Zvipange Muchinguri, ar dzīvesvietu Hararē,
C. Muchono, ar dzīvesvietu Hararē,

Tobaiwa Mudede, ar dzīvesvietu Hararē,
Isack Stanislaus Goreraazvo Mudenge, ar dzīvesvietu Hararē,
Columbus Mudonhi, ar dzīvesvietu Hararē,
Bothwell Mugariri, ar dzīvesvietu Hararē,
Joyce Teurai Ropa Mujuru, ar dzīvesvietu Hararē,
Isaac Mumba, ar dzīvesvietu Hararē,
Simbarashe Simbanenduku Mumbengegwi, ar dzīvesvietu Hararē,
Herbert Muchemwa Murerwa, ar dzīvesvietu Hararē,
Munyaradzi Musariri, ar dzīvesvietu Hararē,
Christopher Chindoti Mushohwe, ar dzīvesvietu Hararē,
Didymus Noel Edwin Mutasa, ar dzīvesvietu Hararē,
Munacho Thomas Alvar Mutezo, ar dzīvesvietu Hararē,
Ambros Mutinhiri, ar dzīvesvietu Hararē,
S. Mutsvunguma, ar dzīvesvietu Hararē,
Walter Mzembi, ar dzīvesvietu Hararē,
Morgan S. Mzilikazi, ar dzīvesvietu Hararē,
Sylvester Nguni, ar dzīvesvietu Hararē,
Francis Chenayimoyo Dunstan Nhema, ar dzīvesvietu Hararē,
John Landa Nkomo, ar dzīvesvietu Hararē,
Michael Reuben Nyambuya, ar dzīvesvietu Hararē,
Magadzire Hubert Nyanhongo, ar dzīvesvietu Hararē,
Douglas Nyikayaramba, ar dzīvesvietu Hararē,
Sithembiso Gile Glad Nyoni, ar dzīvesvietu Hararē,
David Pagwese Parirenyatwa, ar dzīvesvietu Hararē,
Dani Rangwani, ar dzīvesvietu Hararē,
Engelbert Abel Rugeje, ar dzīvesvietu Hararē,
Victor Tapiwe Chashe Rungani, ar dzīvesvietu Hararē,

Richard Ruwodo, ar dzīvesvietu Hararē,
Stanley Urayayi Sakupwanya, ar dzīvesvietu Hararē,
Tendai Savanhu, ar dzīvesvietu Hararē,
Sydney Tigere Sekeramayi, ar dzīvesvietu Hararē,
Lovemore Sekeremayi, ar dzīvesvietu Hararē,
Webster Kotiwani Shamu, ar dzīvesvietu Hararē,
Nathan Marwirakuwa Shamuyarira, ar dzīvesvietu Hararē,
Perence Samson Chikerema Shiri, ar dzīvesvietu Hararē,
Etherton Shungu, ar dzīvesvietu Hararē,
Chris Sibanda, ar dzīvesvietu Hararē,
Jabulani Sibanda, ar dzīvesvietu Hararē,
Misheck Julius Mpande Sibanda, ar dzīvesvietu Hararē,
Phillip Valerio Sibanda, ar dzīvesvietu Hararē,
David Sigauke, ar dzīvesvietu Hararē,
Absolom Sikosana, ar dzīvesvietu Hararē,
Nathaniel Charles Tarumbwa, ar dzīvesvietu Hararē,
Edmore Veterai, ar dzīvesvietu Hararē,
Patrick Zhuwao, ar dzīvesvietu Hararē,
Paradzai Willings Zimondi, ar dzīvesvietu Hararē,
Cold Comfort Farm Cooperative Trust, Harare,
Comoil (Private) Ltd, Harare,
Divine Homes (Private) Ltd, Harare,
Famba Safaris (Private) Ltd, Harare,
Jongwe Printing and Publishing Company (Private) Ltd, Harare,
M & S Syndicate (Private) Ltd, Harare,
Osleg (Private) Ltd, Harare,
Swift Investments (Private) Ltd, Harare,

Zidco Holdings (Private) Ltd, Harare,

Zimbabwe Defence Industries (Private) Ltd, Harare,

Zimbabwe Mining Development Corp., Harare.

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture	2
Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi	5
Juridiskais pamatojums	9
1. Par mirušajiem prasītājiem	9
2. Par to, vai visi prasītāji, kas ir fiziskas personas, ir devuši pilnvarojumu advokātiem, kuri parakstīja prasības pieteikumu	9
3. Par prasītāju intereses celt prasību saglabāšanos	11
4. Par noteiktiem argumentiem, ko Komisija izvirzījusi, lai apstrīdētu prasības pieņemamību	11
5. Par lietas būtību	12
Par pirmo prasības pamatu – to, ka nepastāvot piemērots juridiskais pamats, lai to personu vidū, uz kurām attiecas konkrētie ierobežojošie pasākumi, tiktu iekļautas personas vai vienības, kas nav ne Zimbabves vadītāji, ne ar viņiem saistītas personas	12
Par Lēmumu 2011/101 un 2012/97 un Īstenošanas lēmuma 2012/124 juridisko pamatu	15
Par Īstenošanas regulas Nr. 151/2012 juridisko pamatu	19
Par trešo prasības pamatu – pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu	23
Atgādinājums par atbilstošo judikatūru	24
Par ierobežojošo pasākumu pieņemšanas un atjaunošanas motīviem attiecībā uz Zimbabvi	24
Par specifiskajiem motīviem, kas attaisno apstrīdēto ierobežojošo pasākumu pieņemšanu un atjaunošanu attiecībā uz katru prasītāju	25
Par ceturto prasības pamatu – tiesību uz aizstāvību pārkāpumu	31
Par otro prasības pamatu – acīmredzamu kļūdu vērtējumā	35
Ievada piezīmes	35
Par prasības pieteikumā ietvertajiem iebildumiem un argumentiem	37
Par replikas rakstā ietvertajiem iebildumiem un argumentiem	41
– Par prasītājiem, kas ir fiziskas personas	41
– Par prasītājiem, kas ir juridiskas personas	44
Par piekto prasības pamatu – prasītāju pamattiesību un samērīguma principa pārkāpumu	46
Par tiesāšanās izdevumiem	49

